CHRONOLOGIEËN

samengesteld door
drs. C. J. F. Stuldreher

Antinazistisch verkiezingsaffiche van de sociaal-democraten in de republiek van Weimar.

Een groot aantal feiten en gebeurtenissen uit de artikelen van 'Bericht van de Tweede Wereldoorlog' is chronologisch vermeld in de volgende rubrieken:

1. EUROPA VAN DE VREDE VAN VERSAILLES TOT 1 SEPTEMBER 1939
pagina 2749-2753
De binnenlandse ontwikkelingen in voornamelijk Duitsland, Italië en Spanje.
De gevolgen van die ontwikkelingen op de internationale betrekkingen in Europa.

2. DE OORLOG IN WEST-EUROPA, SEPTEMBER 1939 - MEI 1945
pagina 2753-2763
De Duitse militaire verovering van West- en Noordwest-Europa.
De strijd om de heerschappij over de Atlantische Oceaan.
De luchtoorlog om Engeland.
De Duitse verdedigingsmaatregelen in West-Europa.
De rol van de regering Vichy-Frankrijk van Pétain en die van de 'Vrije Fransen' van generaal de Gaulle.
De geallieerde voorbereidingen op *D-Day* en de invasie in Normandië.
De bevrijding van bezet Europa.
De bezetting van Duitsland.
De V-wapens.

3. DE OORLOG IN OOST-EUROPA, SEPTEMBER 1939 - MEI 1945
pagina 2763-2768
De Duitse overweldiging van Polen in september 1939.
De Russisch-Finse winteroorlog van 1940.
De verhouding tussen Duitsland en de Sowjetunie tot de zomer van 1941.
De gevolgen van de Duits-Russische verhouding voor onder andere de Baltische landen en Roemenië.
De militaire strijd tussen Duitsland en de Sowjetunie.
Het lot van Finland, Polen, Tsjechoslowakije, Hongarije, Roemenië en Bulgarije.

4. DE OORLOG IN DE LANDEN ROND DE MIDDELLANDSE ZEE EN IN HET MIDDEN-OOSTEN, JULI 1940 - MEI 1945
pagina 2768-2773
De militaire strijd tussen de asmogendheden en de geallieerden in de landen rond de Middellandse Zee.
De houding van neutrale staten als Spanje en Turkije en de houding van Vichy-Frankrijk.
De rol van de Griekse en Joegoslavische regeringen in ballingschap.

5. DUITSLAND EN BEZET EUROPA - TERREUR EN VERZET (behalve Nederland)
pagina 2773-2777
De maatregelen van de Duitsers in de bezette gebieden.
Het verzet van de bevolking in bezet Europa.
Het verzet in Duitsland zelf.

6. JODENVERVOLGING EN CONCENTRATIEKAMPEN (behalve Nederland)
pagina 2777-2783
De maatregelen van de nazi's tegen de 'vijanden van het regime'.
De *Endlösung der Judenfrage*.
Het verzet van joden tegen hun vernietiging.

7. NEDERLAND VÓÓR DE OORLOG, BEZET EN BEVRIJD
pagina 2783-2791
Nederland vóór 10 mei 1940.
De meidagen van 1940.
De bezetting, de terreur van de nazi's en het verzet daartegen.
De Nederlandse regering in Londen.
De jodenvervolging en de concentratiekampen.
De bevrijding.

8. AMERIKA EN JAPAN - DE OORLOG IN HET VERRE OOSTEN
pagina 2791-2799
De Verenigde Staten en Japan vóór de oorlog.
De Chinees-Japanse oorlog van de jaren dertig.
De militaire strijd in het Verre Oosten en in de Pacific.
De verhouding van de Nederlandse regering in Londen tot Nederlands-Indië.
Nederlands-Indië vóór de oorlog, bezet en bevrijd.
De bevrijding van de door Japan bezette landen in het Verre Oosten en de roep om zelfbestuur.

9. KALENDER VAN OORLOGSVERKLARINGEN, VERDRAGEN EN CONFERENTIES, SEPTEMBER 1939 - AUGUSTUS 1945
pagina 2799-2801

2 maart 1935: Nazi-troepen trekken in gesloten gelederen Saarbrücken binnen.

EUROPA VAN DE VREDE VAN VERSAILLES TOT 1 SEPTEMBER 1939

20 april 1889 – Adolf Hitler te Braunau in Oostenrijk geboren.
augustus 1914 – Begin van de Eerste Wereldoorlog; Hitler meldt zich vrijwillig bij het Beierse leger.
6 april 1917 – De Verenigde Staten van Amerika verklaren Duitsland de oorlog.
10-23 oktober 1917 – Oktoberrevolutie; de bolsjewieken onder leiding van Lenin aan de macht.
december 1917 – Finland: Onafhankelijkheidsverklaring van de Finse regering Svinhufvud door de Finse landdag aangenomen en door de Russische Raad van Volkscommissarissen bevestigd; generaal Mannerheim staatshoofd (december 1918).
december 1917 – Litauwen: Proclamatie van Litauwse staat.
8 januari 1918 – 'De veertien punten' van president Wilson.
februari 1918 – Estland: Proclamatie van Estlands onafhankelijkheid.
3 maart 1918 – Vrede van Brest-Litowsk: de Sowjetunie ziet af van Polen, Litauwen en de Oekraïne.
5 november 1918 – Proclamatie van de republiek Polen.
14 oktober 1918 – Vrede van Dorpat tussen Finland en de Sowjetunie; de grenzen van 1914 worden gehandhaafd, met corridor naar Petsamo; Oost-Karelië aan de Sowjetunie.
28 oktober 1918 – De Donaumonarchie ontbindt zich; proclamatie van de staat Tsjechoslowakije.
29 oktober 1918 – De Joegoslavische volken los van de Donaumonarchie.
1 november 1918 – Zelfstandige Hongaarse regering gevormd.
3 november 1918 – Proclamatie van de Poolse republiek.
9 november 1918 – Keizer Wilhelm II doet afstand van zijn troon; uitroeping van de republiek door de sociaal-democraat Philipp Scheidemann.
10 november 1918 – Keizer Wilhelm II vlucht naar Nederland.
11 november 1918 – Wapenstilstand overeengekomen.
11 november 1918 – De Habsburgse keizer, Karel I, doet afstand van zijn troon.
november 1918 – Letland: Ulmanis proclameert de onafhankelijkheid van Letland.
1918-1920 – Burgeroorlog in Rusland.
januari 1919 – *Spartakisten-Putsch* in Berlijn; Rosa Luxemburg en Karl Liebknecht vermoord.
februari 1919 – Opening van de Nationale Vergadering in Weimar; Friedrich Ebert tot rijkspresident gekozen.
februari-april 1919 – Radenrepublieken te München en Beieren.
23 maart 1919 – Oprichting te Milaan van de *Fasci di Combattimento* door Benito Mussolini.
maart 1919 – Oprichting van de communistische Internationale (Komintern).
28 april 1919 – Het Handvest van de Volkenbond wordt door de voltallige vergadering van de vredesconferentie van Versailles aangenomen.
21 juni 1919 – De *Deutsche Hochseeflotte* te Scapa Flow brengt zichzelf tot zinken.
28 juni 1919 – Verdrag van Versailles; Polen krijgt een groot deel van West-Pruisen (Poolse corridor) en Posen; Danzig vrije stad.
31 juli 1919 – Constitutie van Weimar door de Nationale Vergadering met 262 tegen 75 stemmen aangenomen.
september-oktober 1919 – Hitler is lid geworden van de *Deutsche Arbeiter Partei* van de spoorwegbeambte Anton Drexler te München.
1919-1923 – Crisisjaren in Duitsland; toenemende inflatie; communistische opstanden in het Ruhrgebied, Midden-Duitsland en Hamburg.
19 november 1919 – Het Amerikaanse Congres verwerpt de ratificatie van het vredesverdrag van Versailles.
maart 1920 – *Kapp-Putsch* in Berlijn.
25 maart-12 oktober 1920 – Russisch-Poolse oorlog.
30 september 1920 – *Deutsche Arbeiter Partei* omgedoopt in *Nationalsozialistische Deutsche Arbeiter Partei.*
18 februari 1921 – Bondgenootschap van Frankrijk met Polen.
18 februari 1921 – Pools-Russische vrede te Riga; grote delen van Wit-Rusland en de oostelijke Oekraïne vallen aan Polen toe.
20 maart 1921 – Plebisciet in Opper-Silezië; het grootste gedeelte van dit belangrijke industriegebied komt in juni 1922 ondanks de voor Duitsland gunstige uitslag bij Polen.
23 april 1921 – 'Kleine Entente' tussen Joegoslavië, Tsjechoslowakije en Roemenië.
29 juli 1921 – Hitler wordt eerste voorzitter met dictatoriale machtsbevoegdheid van de NSDAP.
zomer 1921 – Bondgenootschap van Frankrijk met Polen (in 1924 en 1926/27 nog uitgebreid met Tsjechoslowakije, Roemenië en Joegoslavië).
25 augustus 1921 – De Verenigde Staten sluiten een apart vredesverdrag met Duitsland; zij treden niet toe tot de Volkenbond.
6 februari 1922 – Vlootverdrag van Washington tussen Groot-Brittannië, Amerika en Japan: 5:5:3.
16 april 1922 – Verdrag van Rapallo tussen Duitsland en de Sowjetunie.
28 oktober 1922 – Mars naar Rome.
30 oktober 1922 – Benito Mussolini premier van coalitiekabinet.
11 januari 1923 – De Fransen bezetten het Ruhrgebied.
januari 1923 – Memel, in 1919 vrijstad geworden, door Litauwen bezet.
7-9 november 1923 – *Hitler-Ludendorff-Putsch* te München; proclamatie van de Nationale Revolutie in de *Bürgerbräukeller*. NSDAP verboden.
21 januari 1924 – Lenin sterft.
27 maart 1924 – Hitler tot 5 jaar vestingstraf veroordeeld.
april 1924 – Verkiezingen in Italië, fascisten krijgen 356 van de 535 kamerzetels.
10 juni 1924 – De socialist Giacoma Matteotti vermoord.
20 december 1924 – Hitler uit gevangenschap vrijgelaten; hij had intussen het eerste deel van *Mein Kampf* geschreven (verschijnt op 18 juli 1925).
27 februari 1925 – De NSDAP opnieuw opgericht.
april 1925 – Veertiende partijcongres: Josef Stalins these: verwezenlijking van het socialisme in één land.
8 september 1925 – Duitsland toegelaten tot de Volkenbond.
oktober 1925 – Conferentie van Locarno.
24 december 1925 – Benito Mussolini krijgt als premier alle uitvoerende macht in handen.
26 april 1925-2 augustus 1934 – Veldmaarschalk von Hindenburg rijkspresident; in 1932 herkozen.
3 april 1926 – Begin van corporatieve inrichting van Italiaanse staat.
24 april 1926 – Duits-Sowjetrussisch vriendschapsverdrag.
27 november 1926 – Verdrag van vriendschap tussen Italië en Albanië.
april 1927 – Italiaans-Hongaars verdrag gericht tegen Joegoslavië (Kleine Entente).
mei 1928 – Rijksdagverkiezingen; 42 % voor socialisten en communisten.
27 augustus 1928 – Briand-Kellogg-pact door vijftien landen te Parijs ondertekend.
1 oktober 1928 – Admiraal Erich Raeder opperbevelhebber van de Duitse vloot.
9 januari 1929 – Oprichting van de SS.
11 februari 1929 – Concordaat van Mussolini met paus; ondertekening van verdrag van Lateranen.
24 oktober 1929 – Beurskrach in New York (great crash); begin van economische wereldcrisis.
22 april 1930 – Vlootconferentie van Londen; Japan acht zich niet langer gebonden aan de bepalingen van 1922 en zegt in 1934 het verdrag van Washington op.
maart 1930-mei 1932 – Regering van Heinrich Brüning.
12 april 1931 – Verkiezingen voor de Spaanse gemeenteraden; overweldigende republikeinse meerderheid in de grote steden.
14 april 1931 – Koning Alfonso XIII verlaat Spanje. Tweede Republiek.
19 mei 1931 – De 'Deutschland', een pantserkruiser, in Kiel te water gelaten. In dezelfde klasse worden ook de 'Admiral Scheer' en de 'Admiral Graf Spee' gebouwd.
oktober 1931 – Joris van Severen richt in België het Verbond van Dietse Nationaal-Solidaristen (Verdinaso) op.
21 januari 1932 – Russisch-Fins niet-aanvalsverdrag.
24 februari 1932 – Hitler verkrijgt het Duitse staatsburgerschap.
juni-december 1932 – Kabinet van Nationale Concentratie van Von Papen.
juli 1932 – Rijksdagverkiezingen, NSDAP sterkste partij geworden.
30 augustus 1932 – Goering voorzitter van Rijksdag.
november 1932 – Nieuwe verkiezingen na ontbinding van de Rijksdag. Von Papen treedt af. Kabinet-Von Schleicher tot 28 januari 1933.
29 november 1932 – Non-agressiepact tussen Frankrijk en Rusland.
30 januari 1933 – Hitler als rijkskanselier door Hindenburg beëdigd.
1 februari 1933 – Eerste toespraak van Hitler via de zenders van de Duitse omroep.
4 februari 1933 – Verordening 'ter bescherming van het Duitse volk'.
22 februari 1933 – Hitler machtigt de SA in Pruisen als *Hilfspolizei* op te treden.
27 februari 1933 – Rijksdagbrand.
28 februari 1933 – De linkse pers in Duitsland verboden.
5 maart 1933 – Rijksdagverkiezingen.
9 maart 1933 – De *Reichsführer-SS* Heinrich Himmler wordt hoofdcommissaris van politie in München.
13 maart 1933 – Instelling van het *Reichs-Ministerium für Volksaufklärung und Propaganda;* Joseph Goebbels, rijkspropagandaleider van de NSDAP, wordt de leiding van dit ministerie opgedragen.
23 maart 1933 – *Ermächtigungsgesetz* door de Rijksdag goedgekeurd; SPD stemt tegen.
maart 1933 – De Oostenrijkse Bondskanselier Engelbert Dollfuss vestigt een autoritair regime.
maart-juli 1933 – Duitsland: Opheffing van alle niet-nationaal-socialistische politieke partijen en vakverenigingen.
1 april 1933 – Heinrich Himmler wordt *politischer Polizei-Kommandeur* in Beieren.
10 april 1933 – In Duitsland zal 1 mei voortaan als *Tag der nationalen Arbeit* gevierd worden.
2 mei 1933 – De vrije vakbonden in Duitsland verboden: arrestaties van vakbondsfunctionarissen.
10 mei 1933 – Oprichting van het *Deutsche Arbeitsfront* (DAF), dat onder leiding van Robert Ley komt te staan.

Na de val van de republiek liet Franco een grote overwinningsparade houden. Hier defileren eenheden voor de 'caudillo'.

10 mei 1933 – Plechtige verbranding van boeken van door het nationaal-socialisme verguisde auteurs.
22 juni 1933 – Verbod van de sociaal-democratische partij in Duitsland.
20 juli 1933 – Rijksconcordaat met het Vaticaan.
september-23 december 1933 – Rijksdagbrandproces voor het *Leipziger Reichsgericht*.
herfst 1933 – Oprichting *Sudetendeutsche Heimatfront* door Konrad Henlein.
14 oktober 1933 – Duitsland verlaat de Volkenbond en de ontwapeningsconferentie.
oktober 1933 – José Antonio Primo de Rivera richt de Falange Española op.
10 januari 1934 – Marinus van der Lubbe in Berlijn onthoofd.
maart 1934 – In Neuen in het Böhmerwald dicht bij de Duitse grens in Tsjechoslowakije wordt het secretariaat van de socialistische groepering 'Neu Beginnen' gevestigd; zij vormt een illegaal kader, onderhoudt illegale verbindingen, verzamelt inlichtingen en verspreidt informatie.
april 1934 – Himmler door Goering als plaatsvervangend chef van de *Gestapo* aangesteld.
7 april 1934 – Verlenging van het Russisch-Finse niet-aanvalspact tot 31 december 1945.
20 april 1934 – Heinrich Himmler krijgt door zijn benoeming tot inspecteur van de Pruisische geheime staatspolitie het toezicht op de politieke politie in heel Duitsland.
15 mei 1934 – *Gesetz zur Regelung des Arbeitseinsatzes.*
eind mei 1934 – Synode van Barmen, eerste bijeenkomst van de nationale vrije synode van de Belijdende Kerk.
14 juni 1934 – Ontmoeting van Mussolini en Hitler te Venetië.
26 juni 1934 – Niet-aanvalsverdrag van Duitsland met Polen.
30 juni 1934 – *Röhm-Putsch;* Ernst Röhm, chef van de SA, met andere SA-leiders vermoord; ook andere politieke tegenstanders van Hitler vermoord.
25 juli 1934 – Dollfuss, Oostenrijks bondskanselier, door Oostenrijkse nazi's vermoord. Kurt Schussnigg volgt hem op. Mussolini zendt troepen naar de Brenner.
2 augustus 1934 – President Hindenburg op zijn landgoed Neudeck overleden. Hitler trekt het ambt van Rijkspresident aan zich.
19 augustus 1934 – Hitler in een plebisciet tot *Führer* van het Duitse volk uitgeroepen.
9 oktober 1934 – Moord op koning Alexander van Joegoslavië en de Franse minister Barthou te Marseille.
23 oktober 1934 – Conferentie van Londen over vlootontwapening.
24 oktober 1934 – Alle werknemers tot leden van het Duitse Arbeidsfront verklaard.
1934 – Duitsland: Negentien leden van de illegale socialistische *Gruppe Hodapp* wegens het verspreiden van illegale geschriften veroordeeld.
13 januari 1935 – Plebisciet in het Saargebied.
26 februari 1935 – Invoering van het arbeidsboekje in Duitsland.
16 maart 1935 – Invoering algemene dienstplicht in Duitsland.
11 april 1935 – Protest van Engeland, Frankrijk en Italië te Stresa tegen Hitlers bewapeningspolitiek.
2 mei 1935 – Frans-Russisch bijstandsverdrag; ook bijstandspact tussen Sowjetunie en Tsjechoslowakije, 16 mei d.a.v.
18 juni 1935 – Duits-Engels vlootverdrag gesloten (tonnage-verhouding 35:100). Duitsland mag weer onderzeeboten bouwen.
26 juni 1935 – Verplichte arbeidsdienst in Duitsland ingevoerd.
3 oktober 1935 – Mussolini gaat tot de aanval op Abessinië over; bombardementen van Adoea en Adigrat. Economische sancties van de Volkenbond volgen enige dagen later.
7 maart 1936 – Hitler zegt het verdrag van Locarno op.
7 maart 1936 – Duitse troepen trekken het Rijnland binnen: remilitarisatie van het Rijnland.
25 maart 1936 – Groot-Brittannië, de Verenigde Staten en Frankrijk ondertekenen de Londense vlootovereenkomst.
mei 1936 – Einde van de oorlog in Abessinië; keizer Haile Selassie naar Engeland gevlucht.
17 juni 1936 – De *Reichsführer-SS* Heinrich Himmler tot 'Chef van de Duitse politie in het rijksministerie van binnenlandse zaken' benoemd; hiermede verkrijgt hij ook het toezicht op de criminele politie.
18 juli 1936 – Begin van de Spaanse burgeroorlog; militaire opstand van de generaals Franco, Goded, Sanjurjo, Mola en Queipo de Llano y Serra.
eind juli 1936 – Italië en Duitsland beginnen de Spaanse nationalisten militair te steunen.
1-16 augustus 1936 – Olympische spelen in Berlijn.
3 augustus 1936 – Frankrijk – premier Blum – stelt de Europese mogendheden m.b.t. de Spaanse burgeroorlog een politiek van noninterventie voor.
6 augustus 1936 – Generaal Franco in Sevilla; begin van de opmars van de nationalisten naar Noord-Spanje.
augustus 1936 – Hitler kondigt een tweede vierjarenplan voor nazi-Duitsland aan.
4 september 1936 – Regering van Largo Caballero; twee communisten in deze republikeinse regering opgenomen.
12 september 1936 – Generaal Franco door de militaire junta tot opperbevelhebber van alle nationalistische troepen gekozen.
26 september 1936 – Sowjetunie: Nieuwe politiechef Nicolaj Jezjow; *Jezjowsitsjina*: aanduiding voor de periode van de Grote Terreur.
1 oktober 1936 – Generaal Franco staatshoofd van nationalistisch Spanje.
1 oktober 1936 – De Sowjetunie treedt toe tot de vlootovereenkomst van Londen.
9 oktober 1936 – Koning Victor Emanuel van Italië tot keizer van Abessinië uitgeroepen.
21 oktober 1936 – As Rome-Berlijn.
oktober 1936 – Eerste Internationale Brigade (de XIe) gevormd.
oktober 1936 – Hermann Goering wordt belast met de uitvoering van het tweede vierjarenplan; sterker streven naar economische zelfstandigheid.
6 november 1936 – Begin van de strijd om Madrid; de nationalistische aanvallen worden mede door de inzet van de Eerste Internationale Brigade afgeslagen. Regering naar Valencia.
18 november 1936 – Duitsland en Italië erkennen Franco's bewind.
25 november 1936 – Antikominternpact van Duitsland met Japan.
eind 1936 – Illegaal manifest van een illegale groep socialisten uit Berlijn (de zogenaamde *Zehn-Punkt-Gruppe*) met een oproep tot samenwerking van alle socialistische groeperingen, burgerlijk liberale en progressief confessionele groeperingen tot vernietiging van de Hitlerdictatuur.
1936 – Duitsland: Oprichting van de illegale linksgerichte groep van Schulze-Boysen; deze gaat in 1939 samenwerken met de groep van Arvid Harnack.
15 januari 1937 – Italië aanvaardt de bepalingen van de vlootovereenkomst van Londen van 25 maart 1936.
30 januari 1937 – Plechtige opzegging van verplichtingen van Versailles op Rijkspartijdag.
30 januari 1937 – Hitler verklaart de Belgische neutraliteit te zullen eerbiedigen.
8 februari 1937 – Italië verleent steun aan Spaanse rebellen bij verovering van Málaga door Franco.
18 maart 1937 – Republikeinse overwinning bij de slag om de stad Guadalajara.
24 april 1937 – Duitse bommenwerpers bombarderen Guernica in Baskenland.
24 april 1937 – Frankrijk en Engeland zullen de Belgische onafhankelijkheidspolitiek accepteren.
26 mei 1937 – De republikeinen bombarderen de 'Deutschland' die in Spaanse wateren – op de rede van Ibiza – ligt.
31 mei 1937 – Duitse vloot beschiet Almeria.
1 juli 1937 – Arrestatie van pastor Niemöller van de Duitse Belijdende Kerk wegens zijn protesten tegen het nationaal-socialistische bewind.
17 juli 1937 – Ondertekening van Engels-Duitse en Engels-Russische vlootverdragen.
juli 1937 – Geheim proces tegen maarschalk Toechatsjewski; begin van grote bloedige zuivering van het Rode Leger.
juli 1937 – Hernieuwde strijd om Madrid blijft onbeslist.
juli 1937 – Tentoonstelling van 'Entartete Kunst' in München; getoond worden werken van o.a. Barlach, Beckmann, Klee, Kokoschka, Kandinsky, Nolde, Kirchner, Liebermann en Chagall.
25-29 september 1937 – Mussolini bezoekt Hitler.
28 oktober 1937 – Spaanse republikeinse regering naar Barcelona.
5 november 1937 – Besprekingen van Hitler met hogere legerleiding over zijn buitenlandse politiek en de taak van het leger *(Hossbach-Aufzeichnung)*.
6 november 1937 – Italië sluit zich aan bij het Duits-Japanse anti-kominternpact.
januari/februari 1938 – Reorganisatie van leger en wijzigingen in opperste legerleiding. Hitler wordt zelf opperbevelhebber der *Wehrmacht*.
12 maart 1938 – Duitse troepen vallen Oostenrijk binnen.
13 maart 1938 – *Anschluss* van Oostenrijk bij Duitsland.
18 maart 1938 – Rijksdagrede van Hitler: *'Ein Volk, ein Reich, Deutschland! Sieg Heil.'*
31 mei 1938 – *Gesetz über Einziehung von Erzeugnissen entarteter Kunst*; in totaal worden ± 5000 schilderijen en plastieken en 12.000 bladen grafiek uit de musea verwijderd.
1 juli 1938 – Invoering van de *Dienstverpflichtung;* elke inwoner van Duitsland kan voor bepaalde tijd verplicht worden te werken op de hem daartoe van hoger hand aangewezen plaats.
1 september 1938 – Rijksdagrede van Hitler: *'Und von jetzt ab wird Bombe mit Bombe vergolten...'*
'Ich will nichts anderes jetzt sein als der erste Soldat des deutschen Reiches.'
29 september 1938 – Akkoord van München over Tsjechoslowakije tussen Engeland, Frankrijk, Duitsland en Italië. Sudetengebied aan Duitsland terug.
5 oktober 1938 – Aftreden van president van Tsjechoslowakije, Benes. Dr. Hacha wordt zijn opvolger.
november 1938 – De internationale brigades verlaten Spanje.
19 december 1938 – Duitsland eist in een nota van Engeland pariteit met betrekking tot het aantal toegestane duikboten.
december 1938 – Sowjetunie: Beria vervangt Jezjow als politiechef; einde van de Grote Terreur.
26 januari 1939 – Franco verovert met hulp van Italiaanse troepen Barcelona.
13 februari 1939 – Uitbreiding van de *Dienstverpflichtung*-bepalingen; zij kan voor onbepaalde tijd opgelegd worden.
15 februari 1939 – Verordening over de inzet van de vrouwelijke arbeidskrachten in het landbouwbedrijf en de huishouding.
27 februari 1939 – Frankrijk en Engeland erkennen Franco's regering.

‘Schemeroorlog’: Franse en Duitse legers die maandenlang vrijwel zonder strijd tegenover elkaar lagen.

14 maart 1939 – Hongarije bezet het Tsjechoslowaakse Ruthenië.
15 maart 1939 – Hitler bezet Tsjechië; voortaan het protectoraat Bohemen en Moravië.
18 maart 1939 – Generaal Franco en president Salazar van Portugal sluiten een vriendschaps- en niet-aanvalsverdrag, het zogenaamde Iberische pact.
15 maart 1939 – Mussolini stuurt versterkingen naar Venetië.
23 maart 1939 – Polen verwerpt de Duitse eisen inzake Danzig.
23 maart 1939 – Duitse troepen bezetten Memel.
26 maart 1939 – Franco treedt toe tot het antikominternpact.
28 maart 1939 – De nationalisten bezetten Madrid.
31 maart 1939 – Almeria, Murcia en Cartagena door nationalistische troepen bezet; einde van de Spaanse burgeroorlog.
31 maart 1939 – Chamberlain kondigt Engels-Frans garantieverdrag ter bescherming van Polen aan.
maart 1939 – Verbranding van *entartete Kunst* in Berlijn.
voorjaar 1939 – Begin van de organisatie van verzet in het protectoraat Bohemen-Moravië; aanhangers van Benes organiseren zich in de 'Politieke Centrale Organisatie' *(Politicke Ustredi)*; officieren en soldaten vormen de 'Nationale Afweer' (*Obrana Národa*: ON) o.l.v. generaal Ingr; met andere groepen zullen zij zich in een later stadium verenigen in de UVOD, de 'Centrale leiding van het verzet in het vaderland'; tot eind 1943 voornamelijk spionageactiviteiten, propaganda en hulpverlening aan onderduikers en vluchtelingen.
1 april 1939 – USA erkennen het bewind van Franco.
7 april 1939 – Italië valt Albanië binnen.
22 april 1939 – Italië sluit met Duitsland het zogenaamde Staalpact.
28 april 1939 – Hitler zegt het Duits-Poolse niet-aanvalspact van 1934 op.
28 april 1939 – Hitler zegt het Duits-Engelse vlootverdrag van 1935 op.
3 mei 1939 – Sowjetunie: Molotow volgt Litwinow op als volkscommissaris van buitenlandse zaken.
31 mei 1939 – Ondertekening van een Duits-Deens niet-aanvalspact te Berlijn.
20 juni 1939 – Eerste proefvlucht van de Heinkel 176, het eerste raketvliegtuig.
zomer 1939 – De Tsjechische generaal Prchala vormt in Polen een Tsjechoslowaaks legioen; na 1 september 1939 ontsnapt een gedeelte naar het westen, het andere wordt in Rusland geïnterneerd.
21 juli 1939 – Slowakije krijgt een grondwet, welke het land tot een klerikaal-fascistische eenpartijstaat maakt; mgr. Tiso president.
11-13 augustus 1939 – Ontmoeting van Hitler en Mussolini te Salzburg.
23 augustus 1939 – Non-agressiepact van nazi-Duitsland met de Sowjetunie, geheime afspraken ten aanzien van Polen, Letland, Estland en Finland.
23 augustus 1939 – Hitler herhaalt Duitse eisen met betrekking tot Danzig en de Corridor.
25 augustus 1939 – Engeland en Polen sluiten een verbond tot wederzijdse hulpverlening.
26-31 augustus 1939 – Onderhandelingen van Engelse en Franse zijde met Hitler over de kwestie Danzig en de Corridor.
28 augustus 1939 – Testvlucht van het eerste straalvliegtuig, de Heinkel 178.
30 augustus 1939 – Polen mobiliseert.
31 augustus 1939 – Mussolini stelt Engeland, Frankrijk en Duitsland voor een mogendhedenconferentie te houden.

Groep 2

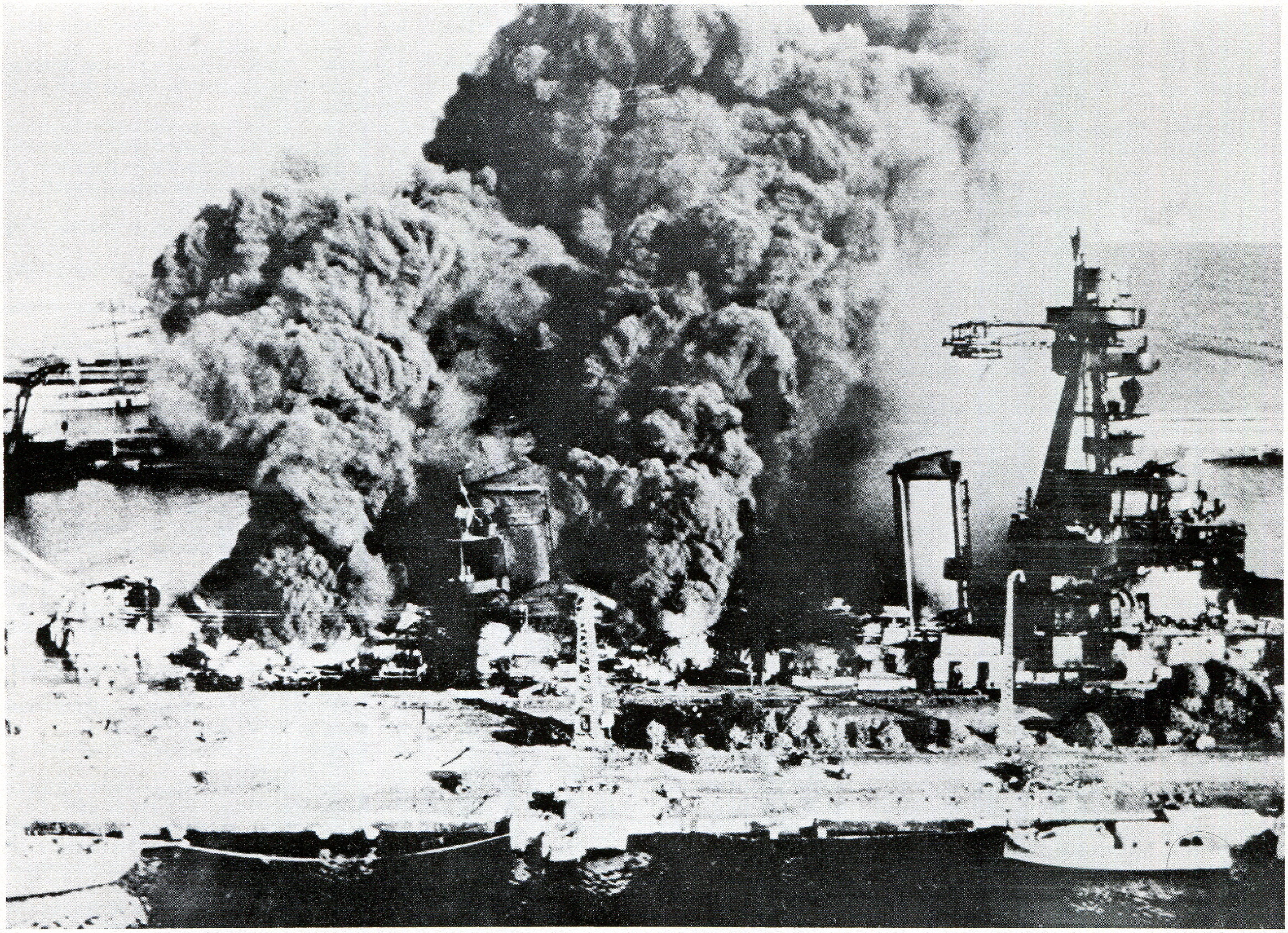
DE OORLOG IN WEST-EUROPA, SEPTEMBER 1939 – MEI 1945

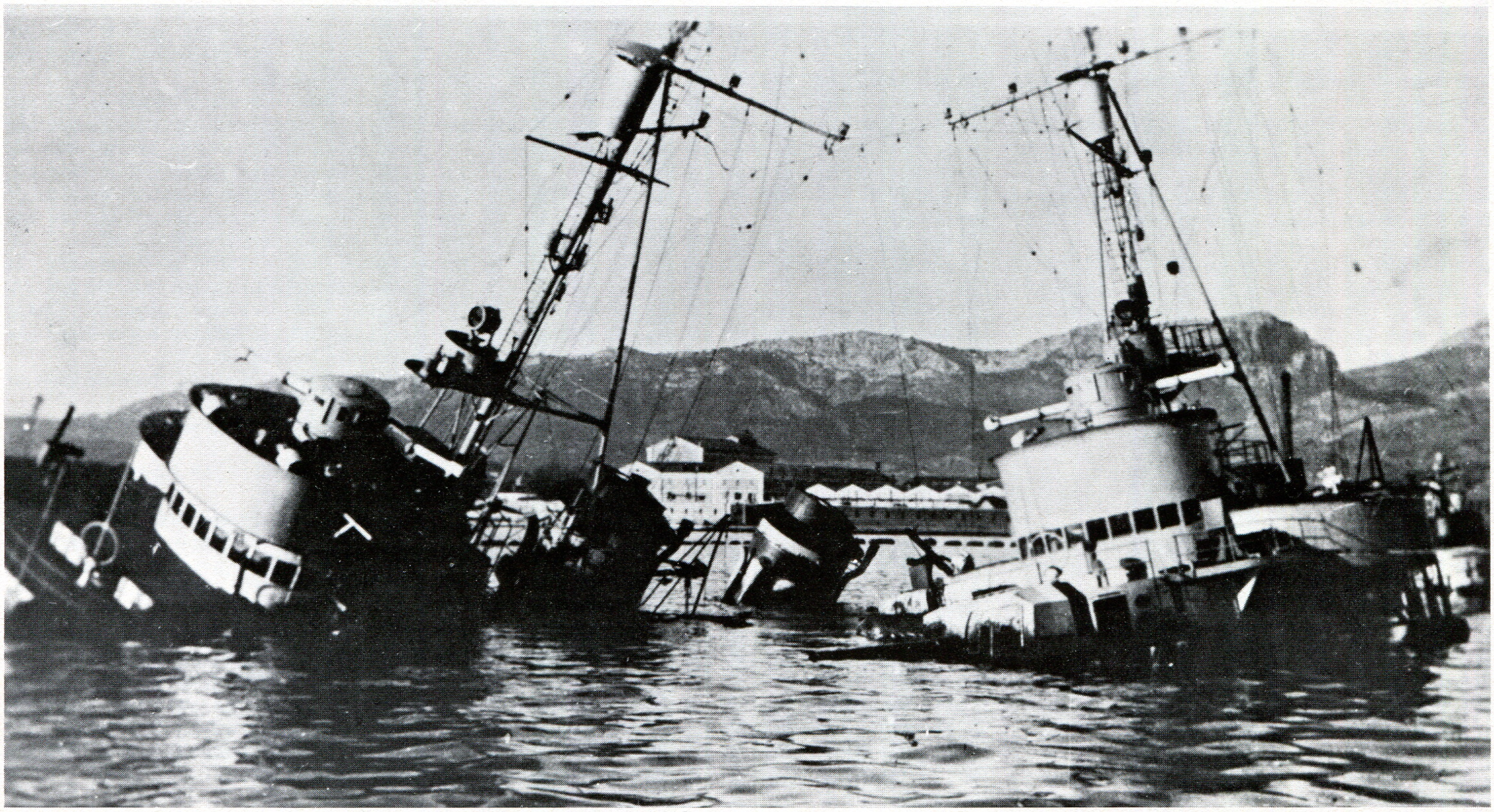
31 augustus 1939 – Hitlers *Weisung Nr. 1* voor de oorlogvoering: 'De Duitse oorlogsmarine voert een handelsoorlog die zich voornamelijk tegen Engeland richt' (23 *U-Boote* zijn in staat op de Atlantische Oceaan te opereren).
2 september 1939 – Duitsland verklaart de Noorse neutraliteit te zullen eerbiedigen.
3 september 1939 – S.S. 'Athenia' door de 'U-30' getorpedeerd.
3 september 1939 – Winston Churchill eerste lord van de Britse admiraliteit.
17 september 1939 – Het Engelse vliegdekschip 'Courageous' door de 'U-29' tot zinken gebracht.
19 september 1939 – Memorandum van Churchill over de belemmering van de Duitse ertsaanvoer door de Noorse territoriale wateren.
19 september 1939 – Conferentie van de Oslostaten in Kopenhagen.
27 september 1939 – Vredesoproep van president Roosevelt tot Hitler.
3 oktober 1939 – Eerste korps van de *British Expeditionary Forces* aan het Belgische front in Frankrijk gearriveerd.
10 oktober 1939 – Admiraal Raeder wijst Hitler op het belang van de strategische betekenis van Noorwegen voor Duitsland.
14 oktober 1939 – De 'Royal Oak' bij Scapa Flow door de 'U-47' tot zinken gebracht.
19 oktober 1939 – Hitlers eerste aanvalsplan op het Westen *(Fall Gelb)* gereed.
29 oktober 1939 – Tweede, herziene *Marschanweisung* voor *Fall Gelb*.
4 november 1939 – Door goedkeuring van de *cash-and-carry*-formule door het Congres wordt de Amerikaanse neutraliteitswet ten gunste van Engeland gewijzigd.
8 november 1939 – Aanslag op Hitler in de Bürgerbräukeller te München.
14 november 1939 – Hitler verwerpt het Nederlands-Belgische bemiddelingsaanbod.
17 november 1939 – Order van de *Kriegsmarine* alle duidelijk als vijandelijk herkenbare passagiersschepen zonder waarschuwing aan te vallen; feitelijk begin van de onbeperkte onderzeebootoorlog tegen Engeland en Frankrijk.
18 november 1939 – De 'Simon Bolivar' door een magnetische mijn tot zinken gebracht.
30 november 1939 – Zweeds protest tegen het leggen van mijnen door Duitsland in de Zweedse territoriale wateren.
1 december 1939 – Invoering *navicert*-systeem.
11 december 1939 – Quisling in Berlijn; hij waarschuwt voor een Engelse actie in Noorwegen.
13 december 1939 – Zeeslag voor de Rio de la Plata tussen de 'Admiral Graf Spee' en de Britse kruisers 'Exeter', 'Ajax' en 'Achilles'.
31 december 1939 – Troepensterkte van het Engelse expeditieleger in Frankrijk bedraagt 160.000 man.
10 januari 1940 – Noodlanding van toestel van de Duitse luchtmacht bij Mechelen in Belgisch-Limburg. De Belgen vinden geheime documenten over een Duitse aanval op het Westen.
5 januari 1940 – De Britse minister van defensie Hore-Belisha door Oliver Stanley vervangen.
10 januari 1940 – Hitler stelt de datum voor *Fall Gelb* op 17 januari 1940.
15 januari 1940 – België wijst de geallieerde eis af troepen op zijn grondgebied toe te laten.
20 januari 1940 – Oproep van Churchill tot de neutrale landen om zich bij de geallieerden aan te sluiten.
23 januari 1940 – De vredesresolutie van de Zuidafrikaanse oppositieleider generaal Herzog met 81 tegen 59 stemmen verworpen.
27 januari 1940 – Begin van uitwerking van militaire plannen bij het OKW voor de bezetting van Noorse en Deense steunpunten: operatie *Weserübung*.
4 februari 1940 – Balkan-Entente wenst neutraal te blijven.
5 februari 1940 – Het geallieerde opperbevel besluit 3 à 4 divisies naar Noorwegen te sturen, Finland te helpen en de Zweedse ertsmijnen rondom Gällivare te bezetten.
16 februari 1940 – Het Duitse bevoorradingsschip 'Altmark' met Engelse krijgsgevangenen aan boord door de 'Cossack' geënterd in de Jösenfjord.
24 februari 1940 – Het definitieve plan voor de operatie *Fall Gelb* gereed.
24 februari 1940 – Scandinavische neutraliteitsconferentie te Kopenhagen.
11-12 maart 1940 – De geallieerden vragen Noorwegen en Zweden om doortocht voor hun troepen naar Finland.
18 maart 1940 – Gesprek van Hitler en Mussolini op de Brenner.
20 maart 1940 – Val van het Franse kabinet-Daladier; Reynaud minister-president.
2 april 1940 – Hitler gelast tot uitvoering van de operatie *Weserübung* over te gaan op 9 april.
28 maart 1940 – Frankrijk en Engeland zullen geen afzonderlijke vrede met Duitsland sluiten.
5 april 1940 – Rede van Chamberlain tegen Hitler; 'Hitler heeft de bus gemist.'
5 april 1940 – De geallieerde actie in Noorwegen naar 8 april verschoven.
7 april 1940 – Inscheping van het Brits expeditiekorps voor Noorwegen; Britse mijnenleggers varen uit.
9 april 1940 – Inval in Denemarken en Noorwegen.
9 april 1940 – Kopenhagen door Duitse troepen bezet.
9 april 1940 – Duitse troepen gaan in Noorwegen aan land bij Larvik, Oslo, Kristiansand, Stavanger, Bergen, Trondheim en Narvik.
9 april 1940 – Koning Haakon en zijn regering verlaten Oslo en begeven zich naar Hamar.
9 april 1940 – Vidkun Quisling maakt in een radiotoespraak bekend dat hij een regering heeft gevormd, waarin hijzelf als premier zal optreden.
15 april 1940 – Britse troepen landen in de omgeving van Narvik.
16 april 1940 – Britse troepen bezetten de Fär-Oër-eilanden; Britse landing bij Namsos.
18 april 1940 – Leger en marine van Denemarken met verlof naar huis gestuurd.
18 april 1940 – Landing van Britse troepen bij Andalsnes.
20 april 1940 – Franse troepen landen in Noorwegen.
21 april 1940 – Hevige gevechten bij Namsos, Trondheim en Narvik.
24 april 1940 – *Gauleiter* Joseph Terboven door Hitler tot rijkscommissaris van Noorwegen benoemd.
27 april 1940 – Beslissing van geallieerd opperbevel hun troepen uit Noorwegen te evacueren.
1 mei 1940 – Noorse troepen capituleren bij Lillehammer.
2 mei 1940 – Duitse troepen genaderd tot Andalsnes; de geallieerde troepen ontruimen Namsos.
2 mei 1940 – Eerste geallieerde eenheden bij Namsos ingescheept.
5 mei 1940 – In Londen een Noorse regering in ballingschap gevormd.
10 mei 1940 – Duitse inval in Nederland, België en Luxemburg.
10 mei 1940 – Winston Churchill minister-president van oorlogskabinet.
10 mei 1940 – Duitse troepen steken het Albertkanaal over; luchtlandingstroepen overmeesteren het fort Eben Emael.
10 mei 1940 – De BEF en het 1e Franse leger naar België.

Modern Duits oorlogstuig tegen het lage zonlicht van de Noorse fjorden.

10 mei 1940 – Britse troepen landen op IJsland.
12 mei 1940 – Samenkomst te Cateau van koning Leopold, Daladier en afgevaardigden van de Belgische, Franse en Engelse generale staven; koning Leopold onder geallieerd opperbevel geplaatst.
13 mei 1940 – Speech van Churchill: 'Ik heb niets anders te bieden dan bloed, zweet en tranen.'
13 mei 1940 – Duitse troepen steken bij Houx, Leffé, Dinant en Sedan de Maas over.
14 mei 1940 – Onderhoud van premier Pierlot met koning Leopold; de koning weigert de Belgische troepen naar Frankrijk terug te trekken.
15 mei 1940 – Doorbraak van pantsertroepen bij Sedan.
17 mei 1940 – Het Franse 9e leger trekt zich tussen Maas en Sambre terug, dagorder van generaal Gamelin: 'Het lot van het vaderland staat op het spel.'
17 mei 1940 – Het Belgische leger verlaat de linie Antwerpen-Leuven; Duitse troepen in Brussel.
18 mei 1940 – Het Belgische kabinet besluit het land te verlaten; vier ministers, onder wie Pierlot, Spaak en Denis, zullen bij de koning blijven.
18 mei 1940 – Maarschalk Ph. Pétain vice-premier.
18 mei 1940 – St. Quentin en Cambrai in Duitse handen.
18 mei 1940 – Duitse troepen bezetten Antwerpen; zij steken de Sambre over en bereiken Amiens.
19 mei 1940 – Ontmoeting van lord Gort, bevelhebber van de *British Expeditionary Forces*, met generaal Billote; bespreking van de situatie doet het Britse *War Office* overwegen de BEF naar Engeland te evacueren.
19 mei 1940 – In België hebben de geallieerde legers zich achter de Schelde teruggetrokken.
19 mei 1940 – Generaal Weygand opperbevelhebber in plaats van Gamelin.
19 mei 1940 – Tankaanval van De Gaulle tegen troepen van Guderian over de rivier de Serre mislukt.
20 mei 1940 – Amiens door 1e pantserdivisie van Guderian ingenomen; de Duitsers bereiken het kustplaatsje Noyelles.
20 mei 1940 – Joris van Severen in Abbeville door Fransen gefusilleerd.
21 mei 1940 – Geallieerde conferentie te Ieper van koning Leopold, lord Gort en generaal Weygand.
21 mei 1940 – Geallieerd offensief in zuidelijke richting vanuit Arras mislukt; Arras door de Duitsers ingenomen.
22 mei 1940 – Churchill bij Weygand te Vincennes. Het Belgische leger zal zich achter de IJzer terugtrekken.
23 mei 1940 – Lord Gort, opperbevelhebber van de *British Expeditionary Forces*, dringt aan op evacuatie; terugtocht van Engelse troepen uit front rond Arras.
24 mei 1940 – Hitler beveelt halt aan de pantsertroepen van Guderian, die op het punt staan naar Duinkerken op te rukken; het gevecht moet in dat gebied aan de *Luftwaffe* worden overgelaten.
24 mei 1940 – Onderhoud van koning Leopold met de ministers Pierlot, Spaak en Denis over de onhoudbare militaire situatie.
24 mei 1940 – Koning Leopold verklaart in een dagorder aan de troepen, dat hij zijn lot met hen zal delen.
25 mei 1940 – Duitse troepen in Boulogne-sur-Mer.
26 mei 1940 – Calais in Duitse handen.
26 mei 1940 – Hitler geeft order de tankaanval op Duinkerken te hervatten; inmiddels is de operatie *Dynamo*, de evacuatie van de BEF vanuit Duinkerken, al op gang gekomen.
27 mei-3 juni 1940 – Evacuatie van Britse troepen uit Duinkerken.
28 mei 1940 – Capitulatie van België; de koning begeeft zich in krijgsgevangenschap; hij erkent de uitgeweken regering als de wettige.
28 mei 1940 – Herovering van Narvik door Noorse en geallieerde troepen.
31 mei 1940 – Uitgeweken Belgische parlementsleden in Limoges verklaren de capitulatie van koning Leopold onwettig.
31 mei 1940 – President Roosevelt maakt het *million-dollar*-defensieprogramma bekend.
1 juni 1940 – Rijssel geeft zich over.
3 juni 1940 – Bombardement van Parijs.
4 juni 1940 – Churchills redevoering: '*We shall fight on the beaches.*'
5 juni 1940 – De Duitsers beginnen aan hun tweede grote offensief *(Fall Rot)* in Frankrijk.
6 juni 1940 – Generaal Rommel breekt bij Amiens door het Somme-front.
8 juni 1940 – Evacuatie van geallieerde troepen bij Narvik.
9 juni 1940 – Rouen bezet.
9 juni 1940 – Duits offensief langs het Aisne-front ingezet.
10 juni 1940 – Noorwegen capituleert; koning Haakon vertrekt met zijn regering naar Engeland.
11 juni 1940 – De Franse regering verlaat Parijs en vestigt zich in Tours.
11 juni 1940 – Duitse troepen bereiken Reims.
11 juni 1940 – Churchill ontmoet Reynaud in Briarc en vraagt de strijd voort te zetten.
13 juni 1940 – Parijs tot open stad verklaard; de Franse regering besluit naar Bordeaux te vertrekken.
13 juni 1940 – Conferentie van Churchill en Reynaud.
14 juni 1940 – Duitse troepen in Parijs.
14 juni 1940 – Le Havre bezet.
15 juni 1940 – Franse regering in Bordeaux.
16 juni 1940 - 20.00 uur: Pau. Reynaud treedt af; **23.00 uur:** nieuw kabinet met maarschalk Pétain als regeringsleider; **24.00 uur:** de nieuwe Franse regering laat via Spanje bij Duitsland informeren naar de voorwaarden voor een wapenstilstand.
17 juni 1940 – Besançon, Metz, Dijon en Orléans in Duitse handen.
17 juni 1940 – Radiotoespraak van maarschalk Pétain om 12.30 uur; hij kondigt aan dat de strijd gestaakt moet worden; Churchill verklaart in een radiotoespraak (21.00 uur) dat Engeland de strijd alleen zal voortzetten.
18 juni 1940 – Toespraak van Churchill voor het Lagerhuis: 'Dit was hun schoonste uur.'
18 juni 1940 – Generaal de Gaulle, leider van de Vrije Fransen, houdt via de BBC een toespraak over de voortzetting van de oorlog.
18 juni 1940 – Ontmoeting van Hitler en Mussolini in München.
19 juni 1940 – Duitse regering deelt mede bereid te zijn de wapenstilstandsvoorwaarden te overhandigen.
19 juni 1940 – Cherbourg in Duitse handen.
20 juni 1940 – Duitse bezetting van Straatsburg, Brest en Tours.
22 juni 1940 – Ondertekening van de Frans-Duitse wapenstilstandsovereenkomst te Rothondes. Zij zal van kracht worden op 25 juni te 01.35 uur; dit geldt ook voor de op 24 juni te Rome met Italië overeengekomen wapenstilstand.
22 juni 1940 – Eerste Italiaanse offensief aan het Alpenfront ingezet.
24 juni 1940 – Italiaanse legereenheden bezetten Menton.
28 juni 1940 – Generaal de Gaulle door de Britse regering als leider van de Vrije Fransen erkend.
30 juni 1940 – Duitse troepen bezetten Guernsey en Jersey.
1 juli 1940 – Franse regering vestigt zich in Vichy.
5 juli 1940 – Zweden geeft de Duitsers toestemming gebruik te maken van zijn spoorlijnen voor het vervoer van goederen en niet-gewapende troepen.
8 juli 1940 – De Franse oorlogsbodem 'Richelieu' op de rede van Dakar door Britse vliegtuigen zwaar beschadigd.
9 juli 1940 – Eerste ontmoeting tussen Britse en Italiaanse vlooteenheden bij Punta Stilo in de Middellandse Zee.
9 juli 1940 – Begin van nachtbombardementen op Duitse steden door de RAF, *Battle of Britain*.
11 juli 1940 – Maarschalk Pétain trekt door afkondiging van een drietal constitutionele besluiten alle macht aan zich.
15 juli 1940 – Hitler besluit tot de voorbereiding van een invasie in Engeland.
19 juli 1940 – Rede van Hitler; laatste vredesaanbod aan Engeland.
22 juli 1940 – Lord Halifax wijst Hitlers vredesaanbod van 19 juli af.
31 juli 1940 – Het Britse kabinet besluit tot blokkade van Frankrijk en zijn koloniale rijk over te gaan.
begin augustus - begin september 1940 – Periode van Duitse aanvallen op de RAF te land en in de lucht, voornamelijk bestaande uit aanvallen op steden en vliegvelden langs de kust; op 19 augustus beginnen ook de aanvallen van de *Luftwaffe* op vliegvelden rond Londen.
7 augustus 1940 – Engeland verleent zijn goedkeuring aan de organisatie van De Gaulles leger van Vrije Fransen.
20 augustus 1940 – Churchills speech in het Lagerhuis: 'Nimmer zijn in enig conflict der mensheid zovelen zoveel verschuldigd geweest aan zo weinigen.'
24-25 augustus 1940 – Eerste raid van de *Luftwaffe* op Londen.
25-26 augustus 1940 – Britse vergeldingsactie tegen Berlijn met 81 bommenwerpers.
26 augustus 1940 – Het Tsjaadgebied kiest de zijde van De Gaulle.
28 augustus 1940 – Frans-Equatoriaal-Afrika en Kameroen aan de zijde van De Gaulle.
3 september 1940 – Engeland staat de Verenigde Staten militaire bases af bij Newfoundland, op de Westindische eilanden en in Brits-Guyana in ruil voor 50 destroyers.
4 september 1940 – Hitler dreigt in een rede de Engelse steden te zullen 'ausradieren'.
5-28 september 1940 – Periode van zware dag- en nachtaanvallen van bommenwerpers van de *Luftwaffe* op Londen; deze periode betekent tevens het begin van luchtaanvallen op het Britse economische potentieel.
7 september 1940 – De eerste zware aanval van de *Luftwaffe* overdag op Londen; deze operatie stond onder de persoonlijke leiding van de opperbevelhebber van de luchtmacht, Goering.
11 september 1940 – Hitler schort het bevel tot de landing in Engeland drie dagen op; hij stelt ook op 14 en 17 september de beslissing uit.
15 september 1940 – *Battle of Britain*-dag; 56 Duitse en 26 Engelse toestellen verloren gegaan.
19 september 1940 – Vichy-troepen bij Dakar aan land gezet ter verdediging tegen mogelijke landingen van de Vrije Fransen.
20 september 1940 – Nieuw-Caledonië kiest de zijde van generaal de Gaulle.
23 september 1940 – De raid van de Vrije Fransen op Dakar mislukt.
23-24 september 1940 – 119 Engelse toestellen bombarderen Berlijn.
28 september - 13 november 1940 – Periode van luchtaanvallen door jachtbommenwerpers van de *Luftwaffe* op Londen, voornamelijk overdag.
28 september 1940 – De inzet van Duitse bommenwerpers bij aanvallen overdag zal geleidelijk stopgezet worden; eerste aanval van jachtbommenwerpers *(Jabos)* op doelen in Londen.
september 1940 – Hitler gelast de *Organisation Todt* de bouw van zwaar versterkte onderzeebootbases in Brest, Lorient en St.-Nazaire.
september 1940 – In Londen wordt een Deense *Special Operations Executive* gevormd.

Op 27 november 1942 brachten de Fransen in de haven van Toulon zelf het grootste deel van hun vloot tot zinken.

september 1940 – Opleiding van de eerste groep van Noorse agenten in Engeland bij de SOE.
15 oktober 1940 – Hitler geeft bevel tot het ontbinden van de invasievloot tegen Engeland.
20 oktober 1940 – Aanvallen van *Jabos* op Londen stopgezet.
27 oktober 1940 – Generaal de Gaulle richt in Brazzaville de *Conseil de défense de l'Empire* op.
30 oktober 1940 – Radiotoespraak van maarschalk Pétain, waarin hij een politiek van collaboratie met Duitsland aankondigt.
3 november 1940 – Einde van een periode van 57 nachtelijke aanvallen op Londen met een gemiddelde sterkte van 200 vliegtuigen.
11 november 1940 – De Franse kolonie Gabon kiest de zijde van De Gaulle.
14 november 1940 - juni 1941 – Periode van nachtelijke bombardementen van de *Luftwaffe* op Engelse provincie- en havensteden en op Londen.
14-15 november 1940 – Duitse luchtaanval op Coventry; 500 ton springstof en 30.000 brandbommen afgeworpen.
eind november 1940 – In Engeland invoering van *Ground Control Interception Radar*.
29 december 1940 – President Roosevelt houdt zijn 'arsenaal van de democratieën'-speech.
8 februari 1941 – De Leen- en Pachtwet met 260 tegen 165 stemmen door het Amerikaanse Huis van Afgevaardigden aangenomen.
10 februari 1941 – Darlan aangewezen als de eventuele opvolger van Pétain.
16-17 en 19-20 maart 1941 – Zware bombardementen op Londen; 400 bommenwerpers nemen aan beide aanvallen deel.
30 maart 1941 – *RAF-Bomber Command* doet een aanval op de Duitse slagkruisers 'Scharnhorst' en 'Gneisenau' in de haven van Brest.
eind maart 1941 – In de luchtoorlog tegen Engeland is het verlies van Duitse vliegtuigen tot 2265 gestegen.
6 april 1941 – Bij een luchtaanval op de haven van Brest wordt aan de 'Gneisenau' zware schade toegebracht.
10 april 1941 – De VS bezetten Groenland.
10-11 mei 1941 – Laatste zware aanval op Londen; 400 ton springstof en 100 ton aan brandbommen afgeworpen.
11 mei 1941 – Hitler en Von Ribbentrop ontvangen admiraal Darlan op de Berghof; overeenkomst over Duitse wapenleveranties aan Irak en het gebruik van Syrische vliegvelden door de *Luftwaffe*.
23 mei 1941 – Aankondiging van Darlan dat Vichy-Frankrijk zijn vloot en koloniën niet zal overgeven.
midden mei 1941 – De Duitse luchteskaders worden grotendeels naar het oosten en het Middellandse-Zeegebied overgeplaatst.
24 mei 1941 – De 'Bismarck' en de 'Prinz Eugen', die in het noordelijk deel van de Atlantische Oceaan opereren, worden door de Britse 'Norfolk' en 'Suffolk' geschaduwd en bij Groenland onderschept; de Britse 'Hood' door een Duitse voltreffer tot zinken gebracht, de 'Bismarck' beschadigd, zij weet echter te ontsnappen.
26 mei 1941 – De 'Bismarck' door een vliegboot van *Coastal Command* ±660 zeemijl noord ten westen van Brest ontdekt; zij wordt door een voltreffer onbestuurbaar, maar pas de volgende dag na zware gevechten tot zinken gebracht.
30-31 mei 1941 – Duitse luchtraid op Dublin; de Ierse regering protesteert; Duitsland biedt schadevergoeding aan.
22 juni 1941 – Churchill verklaart in een radiotoespraak voor de BBC dat 'iedere staat die tegen het nationaal-socialisme vecht, op onze steun kan rekenen. Wij zullen alle mogelijke hulp aan Rusland bieden.'
1 juli 1941 – De 'Prinz Eugen' in de haven van Brest bij een bombardement zwaar getroffen.
7 juli 1941 – De VS bezetten IJsland.
18 juli 1941 – Eerste persoonlijke boodschap van Stalin aan Churchill: hij dringt voor het eerst aan op de vorming van een tweede front in het Westen.
9-12 augustus 1941 – *Atlantic*-conferentie van president Roosevelt en Churchill; bekendmaking van het *Atlantic Charter*.
3 september 1941 – Stalin laat Churchill weten dat de Sowjetunie zonder de vorming van een tweede front verslagen kan worden.
4 september 1941 – Het 'Greer'-incident: aanval van Duitse onderzeeboot op Amerikaanse torpedobootjager; Roosevelt vaardigt de *shoot-on-sight-order* uit.
23 september 1941 – Generaal de Gaulle kondigt de oprichting van het *Comité National Français* aan.
14 december 1941 – Hitler geeft het *Oberkommando der Wehrmacht* opdracht plannen voor de bouw van een nieuwe *Westwall* te ontwerpen ter beveiliging van het kustgebied langs de Atlantische Oceaan en Noordzee tot het noorden van Noorwegen tegen een geallieerde invasie.
december 1941 – Brits-Noorse raid op Svolvaer.
26 januari 1942 – Amerikaanse troepen arriveren in Ulster; de president van Ierland, E. de Valera, protesteert hiertegen.
januari 1942 – Het 2e Bureau van *France Libre* te Londen wordt het *Bureau central de renseignement et d'action* (BCRA).
januari 1942 – Begin van de *U-Boote*-campagne in de Noordamerikaanse en Canadese wateren van de Atlantische Oceaan; zware verliezen aan de koopvaardij toegebracht.
8 maart 1942 – Generaal von Rundstedt volgt generaal von Witzleben op als *Oberbefehlshaber West*.
27 maart 1942 – Britse raid op St.-Nazaire.
13 april 1942 – Lord Louis Mountbatten benoemd tot *Chief of Combined Operations* met ingang van 18 maart.
17 april 1942 – Onderhoud van Pétain, Darlan en Laval; admiraal Darlan wordt benoemd tot opperbevelhebber van de land-, zee- en luchtstrijdkrachten.
18 april 1942 – Pierre Laval wordt hoofd van de Vichy-regering.
5 mei 1942 – Britse troepen landen op Madagascar.
15 mei 1942 – Britse verkenningen boven Peenemünde brengen voor het eerst niet te verklaren constructies aan het licht.
begin juni 1942 – In Peenemünde worden de eerste proeflanceringen met een V2-raket verricht.
19 augustus 1942 – Raid op Dieppe.
augustus 1942 – Admiraal Dönitz verlegt het aanvalsgebied van de *U-Boote* van de Noordamerikaanse wateren naar de konvooiroutes in het noordelijk en middengedeelte van de Atlantische Oceaan.
5 november 1942 – Ondertekening van een wapenstilstandsovereenkomst op Madagascar tussen Britten en Fransen.
9-11 november 1942 – Ontmoeting van Hitler en Laval in Berchtesgaden.
10 november 1942 – Proclamatie van maarschalk Pétain, waarbij hij in afwezigheid van admiraal Darlan het opperbevel over de Franse strijdkrachten op zich neemt.
11 november 1942 – Hitler bezet Vichy-Frankrijk.
12 november 1942 – Bezetting van Corsica door Italiaanse troepen.
16 november 1942 – Admiraal Darlan door maarschalk Pétain van al zijn functies ontheven.
27 november 1942 – Duitse troepen bezetten na een luchtaanval en na het afwerpen van magnetische mijnen de havenstad Toulon; de Franse vloot brengt zichzelf tot zinken.
28 november 1942 – Zuidafrikaanse troepen landen op het eiland Réunion.
3 december 1942 – Radiotoespraak van generaal de Gaulle: *'La nation ne veut rien d'autre que le rassemblement de toutes ses forces dans la guerre pour chasser l'ennemi du territoire et recouvrer ses droits.'*
januari 1943 – De *U-Boote* opereren nu voornamelijk in het midden van de Atlantische Oceaan en langs de noordkust van Zuid-Amerika; begin van hevige RAF-bombardementen op *U-Boot*-bases langs de Golf van Biskaje.
30 januari 1943 – Grootadmiraal Raeder wordt opgevolgd door admiraal Dönitz.
28 februari 1943 – Bij een speciale SOE-operatie, uitgevoerd door 10 agenten, wordt aan de *Norsk Hydro Elektrisk* zeer grote schade toegebracht.
maart 1943 – Vijf speciale Britse 'steungroepen' voor escorte operatief geworden: de *Atlantic air-gap* door lange-afstand-vliegtuigen opgevuld; invoering van het 10-cm-radarsysteem maakt doeltreffende aanvallen tegen de *U-Boot*-bases aan de Golf van Biskaje mogelijk.
maart 1943 – Admiraal Dönitz zet 50 *U-Boote* tegen vijandelijke konvooien op de Atlantische Oceaan in; zij brengen grote verliezen toe.
maart 1943 – Opschorting van de arctische konvooien in verband met versterking van escorte-eenheden op de Atlantische routes.
midden april 1943 – Mr. Duncan Sandys wordt door de Britse regering belast met het onderzoek naar de bedreiging van de Duitse lange-afstand-raketten.
mei 1943 – De slag om de Atlantische Oceaan keert zich in het voordeel van de geallieerden; vernietiging van 38 *U-Boote* in het noordelijk gedeelte van de oceaan.
mei 1943 – *RAF-BC*: 'Slag om de Ruhr', Möhne- en Ederdammen (16-17 mei).
23 juni 1943 – Britse luchtfoto's van Peenemünde vertonen ongeveer twaalf meter lange 'voorwerpen met vinnen', die horizontaal op voertuigen liggen binnen een elliptisch opgehoogde aarden wal.
28 juni 1943 – Hitler gelast de hoogste prioriteit voor het inrichten langs de kust van het Nauw van Calais van speciaal versterkte lanceerinrichtingen voor de V-1-wapens.
30 juni 1943 – Speech van Churchill: 'Voordat in de herfst de bladeren vallen.'
juli 1943 – Hitler gelast na het zien van het lanceren van de V2 de hoogste prioriteit voor verdere ontwikkeling.
17-18 augustus 1943 – Het Britse *Bomber Command* voert een zwaar bombardement met 571 bommenwerpers uit op Peenemünde; de Duitsers zien af van verdere concentratie in Peenemünde; de assemblage wordt verplaatst naar Niedersachswerfen in het Harzgebergte; de proeflanceringen vinden voortaan plaats in het Poolse Blizna.
eind september 1943 – Begin van de serieproduktie van de V2 in Fallersleben.
12 oktober 1943 – Op basis van het Engels-Portugese verdrag van 1373 heeft de Portugese regering Engeland faciliteiten gegeven voor zijn scheepvaart op de Azoren, dit ter bescherming van de koopvaardij.
25 oktober 1943 – Memorandum van generaal von Rundstedt; hij acht de verdediging van het kustgebied in Frankrijk niet voldoende gewaarborgd; hij wil een gewijzigde strategie om bij een landing overal snelle en effectieve tegenaanvallen te kunnen lanceren.
3 november 1943 – De Britse luchtverkenning fotografeert lanceerplaatsen, de zogenaamde 'skischansen', in Noord-Frankrijk, nadat eind oktober uit illegale Franse bron op deze plaats gewezen was; in de laatste week van november zijn 95 lanceerplaatsen ontdekt.
3 november 1943 – *Führerweisung Nr. 51*; Hitler beveelt met betrekking tot de verdediging van Europa's westkust, zwaardere bewapening van de in het Westen aanwezige troepen.

Ontelbare landingsvaartuigen lagen aan de vooravond van 'D-day' in verschillende havens aan de Britse zuidkust klaar voor actie. Deze foto werd gemaakt in de haven van Southampton.

9 november 1943 – Generaal de Gaulle alleen president van het Comité van Nationale Bevrijding.
13 november 1943 – Op een luchtfoto van 23 juni van Peenemünde ontdekt de Britse officier Babington Smith van de *Central Interpretation Unit* een niet-geïdentificeerd 'miniatuurvliegtuig' (V1).
begin december 1943 – Luchtmaarschalk R.M. Hill, belast met de luchtverdediging van Engeland, geeft opdracht een plan voor de verdediging van Engeland tegen vliegende bommen en raketten op te stellen.
begin december 1943 – Veldmaarschalk Rommel krijgt van het *Oberkommando der Wehrmacht* de opdracht de kustverdediging van de *Atlantikwall* te inspecteren; hij is als opperbevelhebber van legergroep B onder de opperbevelhebber West (Von Rundstedt) geplaatst.
5 december 1943 – De geallieerde luchtmacht begint luchtaanvallen op de 'skischansen' in Frankrijk.
24 december 1943 – President Roosevelt en Churchill kondigen de benoeming van generaal Eisenhower aan tot opperbevelhebber van het geallieerde landingsleger voor de operatie *Overlord;* sir Henry Maitland Wilson wordt opperbevelhebber van de geallieerde legers in het Middellandse-Zeegebied.
eind 1943 – Generaal von Rundstedt geeft opdracht tot het aanleggen van een *Zweite Stellung* enige kilometers achter de linie van kustversterkingen.
12 januari 1944 – Besprekingen van Churchill en De Gaulle te Marrakech over de bewapening van de Franse verzetsbewegingen.
14 januari 1944 – Generaal Eisenhower arriveert in Londen om zijn nieuwe functie van *Supreme Commander* van de *Allied Expeditionary Forces* (voor operatie *Overlord*) te beginnen; hij wijzigt Morgans COSSAC-hoofdkwartier in SHAEF: *Supreme Headquarters, Allied Expeditionary Forces*.
17 januari 1944 – Generaal Omar Bradley benoemd tot bevelhebber van de Amerikaanse landingstroepen.
20 januari 1944 – De *Air Chief Marshall,* sir Arthur W. Tedder, aanvaardt zijn functie van plaatsvervangend opperbevelhebber van generaal Eisenhower; sir Frederick Morgan wordt plaatsvervangend chef-staf.
begin 1944 – Sir Bernard L. Montgomery wordt belast met het algemeen commando over de Britse grondstrijdkrachten van de *Allied Expeditionary Forces.*
eind januari 1944 – Advies van generaal Eisenhower de invasie in Europa een maand uit te stellen, zowel om de benodigde landingsvaartuigen bij elkaar te krijgen als om de Duitse *Luftwaffe* een beslissende slag toe te brengen en het Franse spoorwegnet grondig te ontwrichten.
januari 1944 – De V2 in Niedersachswerfen in produktie genomen; wegens wijziging van het ontwerp wordt de produktie echter weldra weer gestaakt.
begin februari 1944 – Het definitieve plan voor operatie *Overlord* vastgesteld.
19-24 februari 1944 – Zware reeks aanvallen van de geallieerde luchtmacht op centra van de Duitse vliegtuigindustrie om de overmacht van de *Luftwaffe* boven het continent van West-Europa te breken; in deze slag hebben de Duitsers meer dan 500 jagers en vliegers verloren.
20 februari 1944 – SOE-saboteurs brengen in het Noorse Tinnsjomeer een schip met 15.000 liter zwaar water tot explosie.
21 februari 1944 – De Verenigde Staten van Amerika eisen van Ierland alle diplomatieke vertegenwoordigers van de Asmogendheden het land te doen verlaten.
maart-juni 1944 – Het *RAF Bomber Command* bombardeert in toenemende mate de Franse spoorwegverbindingen.
10 maart 1944 – Ierland verwerpt de eis van Amerika van 21-2-1944.
13 maart 1944 – Engeland stopt alle handelsverkeer met Ierland.
24 maart 1944 – Overeenstemming onder de geallieerde legerleiding over uitstel van gelijktijdige landing in Zuid-Frankrijk (onder codenaam *Anvil)* op D-Day; er komen aldus meer landingsvaartuigen voor operatie *Overlord* vrij.
13 april 1944 – Veldmaarschalk Rommel geeft opdracht de werkzaamheden aan de *Zweite Stellung* te staken, behalve daar waar zij in de directe nabijheid van de kust uitgevoerd worden.
25 mei 1944 – Salazar voert in Londen besprekingen over Portugals buitenlandse politiek en verbond met Engeland.
mei 1944 – Duitse troepenverplaatsingen naar het voorgenomen geallieerde landingsgebied in Normandië.
1 juni 1944 – De BBC zendt de eerste regel van Verlaines gedicht 'Chanson d'automne' ('Les sanglots longs des violons d'automne') als code uit ten behoeve van de Franse Résistance om zich gereed te houden voor de komende invasie in de maand juni 1944.
1 juni 1944 – De partij van de Ierse president de Valera, de *Fianna Fail*, behaalt de meerderheid van stemmen bij de algemene verkiezingen.
3 juni 1944 – Het Franse Comité van Nationale Bevrijding zal zich voortaan als 'Voorlopige Regering van de Franse Republiek' beschouwen.
3 juni 1944 – Overeenkomst over de oprichting van een Frans Comité van Nationale Bevrijding tussen generaal de Gaulle en generaal Giraud, de Hoge Commissaris voor Noord-Afrika.
4 juni 1944 – Generaal Eisenhower geeft in de late avond opdracht op dinsdag 6 juni operatie *Overlord* te beginnen.
5 juni 1944 – De BBC laat ten behoeve van de Franse verzetsbeweging in verband met het precieze tijdstip van de komende invasie de tweede regel van Verlaines gedicht over de herfst ('blessent mon cœur d'une longueur monotone'), uitgaan; de Duitse militaire inlichtingendienst, op de hoogte van de betekenis van deze code, slaat tevergeefs alarm bij het Duitse opperbevel; het Duitse leger blijft slechts in staat van 'verdedigende paraatheid'.
6 juni 1944 - 00.15 uur – De eerste parachutisten van de Amerikaanse 101^{e} *airborne*-divisie landen op het schiereiland Cotentin en de westelijke flank van het invasiegebied *(Utah* en *Omaha)* van de Amerikaanse *seaborne*-divisies af te schermen; de eerste landingen bij St.-Germain-de-Varreville; in de loop van de dag landen in dit gebied 14.000 man.
6 juni 1944 - 00.20 uur – De eerste parachutisten van de Britse 4^{e} *airborne*-divisie landen oostelijk van de rivier de Orne om de oostelijke flank van de Britse *seaborne*-divisies *(Sword, Juno* en *Gold)* af te dekken; bruggen over de Orne en de Dives worden in de vroege ochtend bezet.
6 juni - 01.15 uur – De eerste meldingen van geallieerde luchtlandingen (in het zuidoostelijk deel van het schiereiland Cotentin) van het Duitse 7^{e} leger te La Roche-Guyon; de 91^{e} en 709^{e} divisie krijgen van Rommels stafchef, generaal Speidel, bevel tegen de geallieerde parachutisten op te treden; de 21^{e} pantserdivisie moet zijn verdedigingsstellingen innemen.
6 juni 1944 - 03.00 uur – Speidel gelast op bevel van veldmaarschalk Rommel (onder voorbehoud van Hitlers goedkeuring) de opmars van de 12^{e} SS-pantserdivisie naar Caen; de *Panzer-Lehrdivision* moet zich voor actie gereedhouden.
6 juni 1944 - 04.00 uur – Hitler beveelt uitstel van inzet van de 12^{e} SS-Pantserdivisie en de *Panzer-Lehrdivision;* hij twijfelt aan de definitieve invasie.
6 juni 1944 - 06.30 uur – Eenheden van de Amerikaanse 1e infanteriedivisie landen op *Omaha Beach*, 25 km ten oosten van het landingsgebied op het *Utah*-strand; zij stuiten op hevige tegenstand en lijden zware verliezen.
6 juni 1944 - 06.30 uur – De eerste manschappen van de Amerikaanse 4e infanteriedivisie gaan op het *Utah*-strand aan land.
6 juni 1944 - 10.00 uur – President Roosevelt richt zich in een radiorede tot het Amerikaanse volk.
6 juni 1944 - 12.00 uur – Rede van Winston Churchill in het Lagerhuis over de geallieerde invasie in Normandië.
6 juni 1944 - middag – Churchill en Stalin wisselen telegrammen naar aanleiding van het begin van de invasie, bekendmaking door Radio Moskou.
6 juni 1944 - 15.00 uur – Hitler gelast eindelijk de 12e SS-pantserdivisie en de *Panzer-Lehrdivision* in de strijd te werpen.
6 juni 1944 - 15.00 uur en later – Eenheden van de Duitse 21e pantserdivisie ondernemen vanuit Caen een tegenaanval tegen de vanuit de sectoren *Juno* en *Sword* naar deze stad oprukkende Britse en Canadese troepen; zij breken door naar de kust bij Luc en leggen contact met afgesneden eenheden van de Duitse 716e divisie; luchtlandingen van de zwaar bewapende Britse 6e luchtlandingsbrigade tegen het vallen van het duister verhinderen het succes van het Duitse tankoffensief.
6 juni 1944 - 18.00 uur – Radiorede van generaal de Gaulle voor de BBC.
6 juni 1944 - 21.00 uur – De Britse troepen in de sector *Gold* hebben een bruggehoofd van 6 mijlen breed en 6 mijlen diep veroverd; de plaatsen Arromanches en Creuilly in handen van de Britten; de 56e brigade is Bayeux tot op enige kilometers genaderd.
6 juni 1944 - 22.00 uur – De gestelde *D-Day*-doelen zijn niet in alle opzichten bereikt; *Omaha* en *Utah* hebben nog geen contact met elkaar; tussen het Amerikaanse en Britse invasiestrand is nog geen opening van zeven mijlen; tussen de Canadese troepen van de *Juno*-sector en de Britse eenheden van de *Gold*-sector is nog een opening van drie mijlen.
6 juni 1944 – Maarschalk Pétain bevindt zich in Lyon; hij wordt door Laval naar Vichy teruggeroepen; hij begeeft zich echter naar St. Etienne om daar de volgende dag de bevolking toe te spreken.
6 juni 1944 – *D-Day;* het Flakregiment 155 krijgt opdracht zich onmiddellijk op een lanceeroffensief van V1's voor te bereiden.
7 juni 1944 – Bayeux door eenheden van de Britse Northumbrië-divisie bezet.
7 juni 1944 – Speech van koning Haakon in Londen over de rechten van de kleine landen in het naoorlogse bestel.
8 juni 1944 – Britse commando's van het *Gold*-strand leggen contact met Amerikaanse commando's op het *Omaha*-strand.
10 juni 1944 – Eenheden van de 2e SS-pantserdivisie 'das Reich' moorden de bevolking van Oradour-sur-Glane uit.
10 juni 1944 – Waarneming van een trein met 99 raketten bij Gent in België; nieuwe Britse verkenningen op 11 juni 1944 van de gewijzigde lanceerplaatsen.
12 juni 1944 – Carentan in handen van eenheden van de Amerikaanse 101e *airborne*-divisie.
13 juni 1944 - 4.18 uur – De eerste V1's storten in Engeland bij Swanscombe neer.
15 juni 1944 – Begin van lancering van een reeks van 244 V1's op Londen.
19-22 juni 1944 – Een zware orkaan brengt grote schade toe aan de Britse Mulberry-haven bij Arromanches; de Amerikaanse kunstmatige haven bij Saint-Laurent wordt daarbij geheel vernield.

27 juni 1944 – Cherbourg in Amerikaanse handen.
29 juni 1944 – Veldmaarschalk Rommel dringt bij Hitler (te Berchtesgaden) aan op terugtrekken van het Duitse 7e leger in de richting van de Seine.
2 juli 1944 – Generaal von Rundstedt door maarschalk von Kluge vervangen.
8-9 juli 1944 – Na hevige tegenstand van troepen van de 12e SS-pantserdivisie dringen Britse en Canadese eenheden door in het centrum van Caen.
8-15 juli 1944 – Dagelijks bereiken 70-100 V1's Engeland; de Britten schieten gemiddeld 40 stuks per dag neer.
10 juli 1944 – Generaal Eisenhower geeft opdracht operatie *Cobra* voor te bereiden; het Amerikaanse 1e leger moet een sterk offensief in zuidelijke richting beginnen, terwijl Britse en Canadese eenheden in de sector Caen operatie *Goodwood* moeten uitvoeren.
17 juli 1904 – Veldmaarschalk Rommel wordt bij een aanval van twee jachtbommenwerpers bij Livarot zwaar gewond.
18 juli 1944 – Saint-Lô door Amerikaanse troepen veroverd; de verovering betekent een succesvol einde van de moeilijke strijd om het Normandische bocage- en moerasgebied.
18-22 juli 1944 – Operatie *Goodwood* in de linie Caen-Troarn tot vestiging van een stevig bruggehoofd over de Orne.
25 juli 1944 – Operatie *Cobra* aan het Amerikaanse front ingezet; de aanval naar het zuiden wordt gelanceerd vanuit de linie Saint-Lô en Lessay tussen Marigny en St.-Gilles; de operatie zal duren tot 21 juli 1944. Gelijktijdige Britse, Canadese (en Poolse) aanvallen op Duitse verdedigingslinies in het gebied ten zuidoosten van Caen.
27 juli 1944 – Camprond, Lessay en Périers door Amerikaanse eenheden veroverd (operatie *Cobra)* andere Amerikaanse eenheden breken ten westen van Saint-Lô tussen Marigny en St.-Gilles door de Duitse linies.
28 juli 1944 – Coutances door Amerikaanse troepen veroverd.
31 juli 1944 – Avranches door de Amerikaanse 4e tankdivisie bezet.
1 augustus 1944 – Het Amerikaanse 1e leger in Normandië gesplitst in een 1e en een 3e leger; het 3e leger komt onder commando van generaal George S. Patton en heeft tot taak Bretagne en zijn havenplaatsen te veroveren; het 1e leger moet zijn offensief in zuidoostelijke richting langs de Vire voortzetten en een sterke corridor vestigen om een Duitse tegenaanval in de richting van Avranches af te slaan; Tessy en Percy veroverd.
3 augustus 1944 – Mortain door eenheden van het Amerikaanse 1e leger onder de voet gelopen; generaal Bradley geeft Patton opdracht grote eenheden van het 3e leger in oostelijke richting – naar Laval en Le Mans – te dirigeren.
3-6 augustus 1944 – Zeven divisies van het Amerikaanse 3e leger van generaal Patton passeren de brug bij Pontaubault voor aanvallen in de richting van Brest en Rennes.
4 augustus 1944 – Villers-Bocage door eenheden van de Britse 50e divisie veroverd.
4 augustus 1944 – Rennes in handen van de 13e infanteriedivisie van het Amerikaanse 3e leger.
6 augustus 1944 – De Prinses Irene-Brigade ingescheept voor inzet in de strijd op het vasteland van Europa.
7 augustus 1944 – Mont Pinçon door de Britse 43e divisie veroverd.
7 augustus 1944 – De Amerikaanse 4e tankdivisie onder commando van generaal-majoor R. W. Grow bereikt de havenplaats Brest; de stad valt pas op 18 september 1944 in Amerikaanse handen.
9 augustus 1944 – Le Mans door het 15e korps van het Amerikaanse 3e leger veroverd.
12 augustus 1944 – Mortain door troepen van het Amerikaanse 1e leger heroverd.
12 augustus 1944 – Nantes en Angers in handen van troepen van het Amerikaanse 3e leger.
13 augustus 1944 – Argentan veroverd.
14 augustus 1944 – De maquis in Zuid-Frankrijk krijgt berichten door over de op handen zijnde operatie *Dragoon* (landing in Zuid-Frankrijk).
14 augustus 1944 – Alençon door het Amerikaanse 3e leger bevrijd.
14 augustus 1944 – Saint-Malo (behalve de citadel) veroverd.
17 augustus 1944 – Falaise door de Canadese 2e divisie veroverd.
17 augustus 1944 – In Zuid-Frankrijk wordt een aaneengesloten bruggehoofd van ±75 kilometer gevormd; de kustplaatsen St. Raphael, St. Tropez, St. Maxime, Fréjus en Le Muy, Le Luq, Lorques en Collobrières landinwaarts bevrijd.
17 augustus 1944 – Aanplakbiljetten in Parijs met een oproep tot algemene mobilisatie, uitgaande van de FTP *(Francs-Tireurs et Partisans)*.
18 augustus 1944 – De bevrijding van de Haute-Savoie door de *Forces Françaises de l'Intérieur* (FFI).
18 augustus 1944 – Orléans in handen van het Amerikaanse 3e leger.
19 augustus 1944 – De troepen van generaal Patton bereiken de Seine.
19 augustus 1944 – Opstandelingen bezetten in Parijs vele openbare gebouwen; eerste gevechten in verschillende wijken en rond het Ile de la Cité waar de communisten hun hoofdkwartier hebben.
19 augustus 1944 – Generaal von Kluge pleegt zelfmoord; hij wordt door Von Model opgevolgd.
19 augustus 1944 – Afgrendeling van de corridor Falaise-Argentan door Poolse eenheden en troepen van de 80e divisie van het Amerikaanse 1e leger.
20 augustus 1944 – Franse bevrijdingstroepen rukken Toulon binnen.
20 augustus 1944 – Generaal de Gaulle betreedt in Cherbourg Franse bodem.
20 augustus 1944 – Het *Hôtel de Ville* wordt door de opstandelingen als hoofdkwartier bezet, algehele afkondiging van het staakt-het-vuren voor Parijs; de communistische kolonel Rol, commandant van de Franse binnenlandse strijdkrachten in Parijs, stuurt een missie naar de geallieerden om wapens te zenden voor voortzetting van de strijd in Parijs.
20-21 augustus 1944 – Duitse troepen forceren gedurende enige uren een doorbraak uit de zak van Falaise.
21 augustus 1944 – De straatgevechten in Parijs duren voort, ondanks de afkondiging van het staakt-het-vuren, generaal de Gaulle doet een beroep op Eisenhower naar Parijs op te rukken; het *Conseil National* besluit de overeenkomst tot het staakt-het-vuren voor de volgende dag te verbreken.
22 augustus 1944 – In Parijs hebben zich de gevechten nu over de gehele stad uitgebreid; Duitse troepen vallen het *Hôtel de Ville* aan; Eisenhower besluit de divisie van generaal Leclerc naar Parijs te zenden.
22 augustus 1944 – Het Amerikaanse 3e leger verovert Sens.
23 augustus 1944 – Amerikaanse troepen en eenheden van de Franse binnenlandse strijdkrachten vechten in de buitenwijken van Bordeaux.
23 augustus 1944 – Eisenhower is niet bereid het plan van Montgomery, in een geconcentreerde aanval door België en Nederland naar Noord-Duitsland door te stoten, uit te voeren, er komt een compromisplan.
23 augustus 1944 – De Franse 2e pantserdivisie beweegt zich voort naar Parijs.
24 augustus 1944 – Amerikaanse troepen bevrijden Grenoble.
25 augustus 1944 – Avignon en Tarascon door Franse troepen bevrijd.
25 augustus 1944 – Het Britse 2e leger rukt bij Vernon de Seine over.
25 augustus 1944 – Billotte rukt Parijs binnen, 's morgens om 7.45 uur; hij stuurt aan generaal von Choltitz een ultimatum; deze geeft zich 's middags om 17.20 uur over; generaal de Gaulle arriveert anderhalf uur later bij het *Hôtel de Ville.*
28 augustus 1944 – Beëindiging van de gevechten in Marseille.
31 augustus 1944 – Het Britse 2e leger bereikt Amiens, de brug over de Somme valt ongeschonden in hun handen; Amerikaanse troepen aan de Maas; het 7e leger bevrijdt Valence, Montpellier, Beziers, Narbonne en Nice.
31 augustus 1944 – Eenheden van de FFI bevrijden Bordeaux.
31 augustus 1944 – Generaal Eisenhower neemt het geallieerde opperbevel over alle geallieerde landstrijdkrachten over.
augustus-september 1944 – In het kader van de psychologische oorlogvoering werpen de geallieerden in groten getale propagandapamfletten af met oproepen aan de Duitse soldaten zich over te geven; bijzondere pamfletten waren de zogenaamde *Passierscheine* of vrijgeleidepassen en de *Einheitspasse*.
1 september 1944 – Het Flakregiment 155 trekt zich terug van Frans grondgebied naar Antwerpen en daarna naar Deventer; het heeft sedert 13 juni ±9000 V1's afgevuurd.
1 september 1944 – Britse eenheden rukken Arras binnen; Canadese troepen veroveren Dieppe en Rouen; Amerikaanse eenheden bevrijden Verdun; zij rukken de Maas over.
2 september 1944 – Spitsen van de pantserdivisie van de *Guards* bereiken Doornik, het Amerikaanse 7e korps passeert de grens bij Maubeuge en Hirson; de Amerikaanse 3e pantserdivisie stoot door tot Mons.
3 september 1944 – Legerorder van generaal Eisenhower aan het Britse 2e leger om zo snel mogelijk naar de Rijn op te rukken en aan de rechteroever een bruggehoofd te vormen.
3 september 1944 – Ten noordoosten van Rijssel steken eenheden van het 30e korps de Belgische grens over. De *Guards* dringen door in Brussel en bezetten de uitgangswegen van deze stad; Mons valt in handen van de Amerikaanse 3e pantserdivisie.
3 september 1944 – Lyon in handen van Franse bevrijdingstroepen.
4 september 1944 – De Britse 11e pantserdivisie rukt Antwerpen binnen, de 7e pantserdividie en de 9e infanteriedivisie steken tussen Namen en Dinant de Maas over.
4 september 1944 – Lille in geallieerde handen.
5 september 1944 – De Britse 7e pantserdivisie bevrijdt Gent; de Amerikaanse 9e divisie versterkt de Maasbruggehoofden ten noorden en ten zuiden van Dinant; de Amerikaanse 5e pantserdivisie versterkt de overgangen over de Maas bij Sedan.
6 september 1944 – De Canadese 4e pantserdivisie nadert het kanaal Brugge-Gent; de Amerikaanse 3e pantserdivisie bevrijdt Hoei.
7 september 1944 – De Britse *Guards* rukken vanuit Leuven op tot Diest, de Amerikaanse 119e cavaleriegroep, die in oostelijke richting naar de Belgisch-Nederlandse grens oprukt, bereikt bij Hasselt het Albertkanaal.
8 september 1944 – De Canadese 4e pantserdivisie bereikt de rand van Brugge; Poolse pantsereenheden bij Tielt en Diksmuide; de *Guards* steken bij Beringen het Albertkanaal over; ten zuidwesten van Geel vormt de Britse 50e divisie een bruggehoofd over het Albertkanaal; de Amerikaanse 113e cavaleriegroep rukt vanuit Hasselt op in de richting Maastricht; de Amerikaanse 3e pantserdivisie zuivert Luik van vijandelijke troepen.

8 september 1944 – Besançon bevrijd.
8 september 1944 - 18.43 uur – De eerste V2 vanuit Den Haag gelanceerd; zij stort neer in Chiswick; dertien doden; bij Epping valt een tweede V2, die geen slachtoffers maakt; het eerste V2-offensief duurt tot 18 september.
9-17 september 1944 – Verschillende rapporten over lanceerplaatsen van de V2 bij Den Haag bereiken Londen.
9 september 1944 – Geallieerde patrouilles rukken Oostende en Nieuwpoort binnen; de Canadese 4e divisie steekt het kanaal Brugge-Gent over, de *Guards* versterkt met de Nederlandse Koninklijke Brigade Prinses Irene, voeren een hevige strijd in het bruggehoofd bij Beringen; de Amerikaanse 113e cavaleriegroep passeert de Belgisch-Nederlandse grens in de smalle landstrook tussen grens en Maas bij Maastricht; de Amerikaanse 1e divisie rukt in Luik de Maas over.
9 september 1944 – Beaune, Le Creusot en Autun ten westen van de Saône door Franse eenheden bevrijd.
10 september 1944 – De *Guards* bereiken bij Neerpelt het Kempisch Kanaal en vestigen daar een bruggehoofd; de Amerikaanse 30e divisie bezet het onverdedigde fort Eben Emael ten oosten van Maastricht; Bastogne, Longvilly, Wiltz, Selange en Arlon in de Belgische provincie Luxemburg door de Amerikanen bezet; de Amerikaanse 5e pantserdivisie bezet de stad Luxemburg; zij rukt in oostelijke richting op naar de Duitse grens.
10 september 1944 – Tussen Noveant en Arnaville steken de Amerikaanse 10e en 5e divisie de Moezel over.
11 september 1944 – De Britse 2e divisie bereikt Zeebrugge; patrouilles passeren de Belgisch-Nederlandse grens tot Valkenswaard; de Amerikaanse 3e divisie bevrijdt Eupen; in het gevechtsfront van het Amerikaanse 5e korps in Luxemburg passeert om 18.05 uur het 85e verkenningseskadron van de Amerikaanse 5e pantserdivisie als eerste de Duitse grens bij Stalzenburg.
11 september 1944 – Het Amerikaanse 3e leger heeft grote gedeelten van de Maginotlinie veroverd.
11 september 1943 – Vooruitgeschoven posten van het Amerikaanse 3e leger komen bij Sombernon in contact met de uit Zuid-Frankrijk oprukkende geallieerde troepen.
12 september 1944 – Le Havre in geallieerde handen.
13 september 1944 – Thionville en La Rochelle bevrijd.
13 september 1944 – Canadese troepen passeren het Leopoldkanaal ten noorden van Brugge; de Britse 15e divisie rukt op over het Kempisch Kanaal.
14 september 1944 – Het Amerikaanse 12e leger heeft Nancy omsingeld.
15 september 1944 – De Canadese 4e divisie vestigt een bruggehoofd over het Afleidingskanaal bij Balgerhoek.
15 september 1944 – Het leger van generaal Patton verovert Nancy.
18 september 1944 – Brest in geallieerde handen.
21 september 1944 – In de buurt van Epinal steken Amerikaanse troepen de Moezel over.
23 september 1944 – Bij Remiremont steken Amerikaanse troepen de Moezel over.
25 september 1944 – Hitler gelast de oprichting van de *Deutsche Volkssturm*, bestaande uit alle weerbare mannen van 16 tot 60 jaar; leiding in handen van *Reichsleiter* Bormann.
29 september 1944 – Kaap Gris Nez door Canadese troepen veroverd.
1 oktober 1944 – Calais veroverd.
1 oktober 1944 – De Canadese 2e divisie begint de opmars vanuit Antwerpen tussen de Schelde en het kanaal van Antwerpen naar Turnhout in de richting van Zuid-Beveland.
13 oktober 1944 – Aken door Amerikaanse troepen ingesloten.
14 oktober 1944 – Veldmaarschalk Rommel wordt gedwongen zelfmoord te plegen.
18 oktober 1944 – Proclamatie van de Führer aan het Duitse volk, waarin het bevel tot oprichting van een *Volkssturm* van jongens en mannen van 16 tot 60 jaar in iedere Duitse *Gau* gegeven wordt; op dezelfde dag verklaart hij in een speech bij gelegenheid van een inspectie van de eerste bataljons van de *Volkssturm* in Oost-Pruisen: 'Als wolven zullen onze mannen de vijand achter het front aanvallen.'
21 oktober 1944 – Na hevige gevechten sedert begin oktober geeft de Duitse bevelhebber van Aken zich over aan de Amerikanen.
8 november 1944 – Begin van Pattons offensief tegen het Saargebied.
9 november 1944 – Eenheden van de Amerikaanse 90e divisie steken bij Maling en Cattenom de Moezel over.
18 november 1944 – Eenheden van het Amerikaanse 3e leger passeren de Frans-Duitse grens.
20 november 1944 – Het Franse 1e leger verovert Belfort en bereikt de Rijn.
22 november 1944 – Metz door generaal Pattons 3e leger veroverd.
23 november 1944 – Het Amerikaanse 7e leger van generaal Patch verovert Straatsburg.
24 november 1944 – Franse troepen rukken Straatsburg binnen.
25 november 1944 – Het Amerikaanse 1e leger probeert een doorbraak uit het Hürtgenwald.
2 december 1944 – Het Amerikaanse 3e leger rukt Saarlautern binnen.
6 december 1944 – Amerikaanse eenheden rukken op verschillende plaatsen de Saar over.
16 december 1944 – Veldmaarschalk von Rundstedt begint het Duitse tegenoffensief (operatie *Herbstnebel* in de Ardennen tussen Monschau en Echternach.
17 december 1944 – Massamoord op Amerikaanse soldaten bij Malmédy.
17 december 1944 – De Duitsers dringen op naar St. Vith en Witz.
18 december 1944 – De geallieerden proberen het front langs de linie Monschau-Butgenbach-Malmédy-Stavelot te stabiliseren; de vijand blijft door de opening in het front ten zuiden van Butgenbach dringen; Honsfeld en Büllingen in Duitse handen; zij dringen door in Stavelot; hevige gevechten bij St. Vith van de Amerikaanse 7e pantserdivisie; de Duitsers snijden de weg St. Vith-Vielsalm af; zij dringen door naar Bastogne en Houffalize.
19 december 1944 – Geallieerde militaire conferentie te Verdun; hier wordt besloten de offensieven in de richting Rijn te staken om de vijandelijke saillant in het Ardennengebied terug te dringen; geallieerde troepen houden stand in Stavelot, houden de Duitse troepen door felle strijd buiten Stoumont en beveiligen zo het geallieerde hoofdkwartier en de enorme benzinevoorraden in het noordelijker gelegen Spa; zware strijd in het gebied ten oosten van St. Vith; de geallieerden trekken zich terug uit de streek rond Diekirch; Bastogne bijna geheel omsingeld.
20 december 1944 – De vijandelijke druk op St. Vith duurt onverminderd voort; bij Bastogne dringen de Duitsers verder op; Waldbilig, 20 km ten westen van Echternach, door de Duitsers bezet.
21 december 1944 – De Amerikaanse 3e pantserdivisie houdt de Duitsers bij Hotton aan de Ourthe tegen; bij Bastogne duurt de strijd in alle hevigheid voort, de Duitsers steken de weg van Houffalize naar Neufchâteau over; de schaarste aan munitie en voedsel in Bastogne dreigt de ingesloten Amerikaanse troepen noodlottig te worden.
22 december 1944 – Een Duitse doorbraak bij Butgenbach en in het Monschaubos wordt tot staan gebracht; zware Duitse druk langs de rivier de Salm bij Trois Ponts; brigade-generaal McAuliffe weigert zich met zijn troepen te Bastogne aan de Duitsers over te geven; het slechte weer verhindert aanvoer van munitie en voedsel door de lucht; het Amerikaanse 3e korps begint het offensief tot ontzet van Bastogne; het rukt op tot Martelange en Burnon.
23 december 1944 – St. Hubert in Duitse handen; dank zij verbetering van het weer, vooral in het gebied rond Bastogne, kunnen nieuwe voorraden gedropt worden; het Amerikaanse 3e korps vordert langzaam.
24 december 1944 – Eerste proeflancering van de V1 vanaf een 'skischans' te Peenemünde.
25 december 1944 – De Duitse opmars naar Dinant bij Celles tot staan gebracht; in Bastogne houden de Amerikanen ondanks zware druk stand.
25 december 1944 – Veldmaarschalk von Rundstedt verzoekt Hitler in verband met de mislukking van het offensief in de Ardennen de Duitse troepen tot aan de *Westwall* terug te trekken; Hitler gelast echter de aanval voort te zetten.
26 december 1944 – Het Ardennen-offensief van de Duitsers komt tot stilstand.
27 december 1944 – De Amerikaanse troepen in Bastogne ontzet.
1-15 januari 1945 – Gemiddeld bereiken 8 Duitse raketten per dag Engeland; voor de periode van 8 september tot 17 november was dit aantal ongeveer 3 per dag; 7 per dag eind november; 4 per dag midden december.
3 januari 1945 – Het Amerikaanse 1e leger begint een tegenoffensief in de richting van Houffalize; zware gevechten in het gebied bij Bastogne.
8 januari 1945 – Hitler gelast het terugtrekken van de Duitse troepen op de linie Dochamps-Longchamps; op 14 januari geeft hij bevel voor een verdere terugtocht.
11 januari 1945 – St. Hubert door de geallieerden heroverd.
16 januari 1945 – Troepen van het Amerikaanse 1e en 3e leger leggen contact met elkaar in het zwaar vernietigde wegenknooppunt Houffalize; de Duitsers worden in de volgende dagen naar hun uitgangsstellingen in de *Westwall* teruggedrongen.
20 januari 1945 – Het Franse 1e leger begint een offensief tegen de Colmar-pocket.
3 februari 1945 – Franse en Amerikaanse troepen veroveren Colmar.
11 februari 1945 – Kleef door geallieerde troepen bezet.
11 februari 1945 – Prüm door het Amerikaanse 3e leger bezet.
14 februari 1945 – Canadese en Britse troepen bereiken tegenover Emmerich de Rijn.
17 februari 1945 – Britse troepen veroveren Goch.
24 februari 1945 – Gulik in Amerikaanse handen.
27 februari 1945 – Ten noordoosten van Calcar bereiken de Canadezen de Rijn.
27 februari 1945 – Hitler verbiedt generaal von Rundstedt een algemene terugtocht van Duitse troepen achter de Rijn.
februari 1945 – *RAF-BC*: 45.750 ton bommen afgeworpen, o.a. op Dresden (13 februari).
2 maart 1945 – Trier door eenheden van het Amerikaanse 3e leger veroverd.
5 maart 1945 – Keulen in geallieerde handen.
7 maart 1945 – Patrouilles van het Amerikaanse 1e leger steken bij Remagen over de enige intact gebleven brug (spoorwegbrug) de Rijn over.
8 maart 1945 – Britse troepen rukken Xanten binnen.
9 maart 1945 – Het Amerikaanse 1e leger bezet Bonn en Godesberg.
10 maart 1945 – De *Oberbefehlshaber West* von Rundstedt door Kesselring vervangen.

Russische troepen trekken door de straten van Moskou op weg naar het front.

17 maart 1945 – Koblenz door troepen van het Amerikaanse 3e leger bezet.
22 maart 1945 – Eenheden van Pattons leger steken bij Oppenheim (ten zuiden van Mainz) de Rijn over.
23-24 maart 1945 – Montgomery trekt bij Wesel de Rijn over.
25 maart 1945 – Doorbraak van troepen van het Amerikaanse 1e leger uit het bruggehoofd bij Remagen.
25 maart 1945 – Het Amerikaanse 3e leger verovert Darmstadt; eenheden van dit leger steken in het gebied van Boppard de Rijn over.
26 maart 1945 – Het Amerikaanse 7e leger rukt bij Worms de Rijn over.
28 maart 1945 – Generaal Eisenhower wijzigt zijn strategie; hij streeft er naar zo spoedig mogelijk contact te leggen met de Russische legereenheden in het gebied van Leipzig-Dresden.
29 maart 1945 – Mannheim in handen van troepen van het Amerikaanse 7e leger; het 3e leger verovert Wiesbaden en Frankfort.
29 maart 1945 – De laatste vliegende bom, die op Engeland wordt afgeschoten, wordt ±12.43 neergehaald; einde van het V1-offensief.
1 april 1945 – Het Amerikaanse 1e en 9e leger voltooien de omsingeling van het Ruhrgebied; Hamm veroverd; Paderborn bezet.
1 april 1945 – Het Franse 2e legerkorps vestigt bij Philippburg een bruggehoofd over de Rijn.
3 april 1945 – Osnabrück en Münster in geallieerde handen.
4 april 1945 – Amerikaanse troepen steken de Weser over; Karlsruhe door Franse troepen veroverd; Kassel in geallieerde handen.
10 april 1945 – Het Amerikaanse 9e leger verovert Hannover.
11 april 1945 – Weimar door eenheden van het Amerikaanse 3e leger bezet.
11 april 1945 – Het Amerikaanse 9e leger bereikt de rechteroever van de Elbe ten zuiden van Maagdenburg.
12 april 1945 – Franklin D. Roosevelt, president van de Verenigde Staten van Amerika, plotseling overleden; Harry S. Truman als president beëdigd.
12 april 1945 – Het Amerikaanse 9e leger steekt over een tien kilometer breed front de Elbe over en bezet Brunswijk; Essen in Amerikaanse handen; troepen van het Amerikaanse 3e leger bezetten Erfurt; Franse troepen in Baden-Baden en Rastadt.
13 april 1945 – Het Amerikaanse 3e leger verovert Jena; het Amerikaanse 9e leger vestigt een tweede bruggehoofd over de Elbe ten zuiden van Wittenberg.
15 april 1945 – Bayreuth door Pattons troepen veroverd; het Franse 1e leger bezet Kehl.
18 april 1945 – Het Britse 2e leger in Lüneburg; Amerikaanse troepen rukken bij Prex de grens met Tsjechoslowakije over; het Amerikaanse 9e leger verovert Maagdenburg.
19 april 1945 – Halle en Leipzig door troepen van het Amerikaanse 7e leger bezet. Het Britse 2e leger bereikt bij Lauenburg de Elbe.
20 april 1945 – Neurenberg door troepen van het Amerikaanse 7e leger bezet.
21 april 1945 – Stuttgart in handen van Franse troepen.
22 april 1945 – De Harz-pocket door Amerikaanse troepen van de vijand gezuiverd; het Amerikaanse 7e leger bereikt Baldingen en slaat een brug over de Donau; Franse troepen bereiken het meer van Konstanz.
24 april 1945 – Canadese en Britse troepen rukken Bremen binnen.
25 april 1945 – Russische en Amerikaanse manschappen ontmoeten elkaar bij Torgau aan de Elbe.
26 april 1945 – Bremen veroverd; het Amerikaanse 7e leger vestigt bruggehoofden langs de Donau.
28 april 1945 – Het Amerikaanse 7e leger verovert Augsburg en bereikt bij Füssen de Oostenrijkse grens.
28 april 1945 – De BBC verspreidt 's middags het bericht, dat Himmler via graaf Bernadotte onvoorwaardelijke overgave aan de westelijke geallieerden heeft aangeboden.
2 mei 1945 – Lübeck en Wismar door Britse troepen bezet.
3 mei 1945 – De Ierse premier de Valera condoleert de Duitse ambassadeur in Dublin met het overlijden van Hitler.
4 mei 1945 – Capitulatie van alle Duitse strijdkrachten in Nederland, Noordwest-Duitsland, Denemarken, op Helgoland en de Friese eilanden; het ogenblik is bepaald op 5 mei 's ochtends 8 uur.
7 mei 1945 - 03.30 uur – Onvoorwaardelijke Duitse capitulatieovereenkomst getekend te Reims door Jodl en Von Friedeburg ten overstaan van generaal Eisenhower en vertegenwoordigers van de Britse, Franse en Russische strijdmachten: de overeenkomst zal ingaan om middernacht 8 mei.
23 mei 1945 – Arrestatie van de leden van de regering-Dönitz.
5 juni 1945 – De militaire vertegenwoordigers van de vier grote mogendheden ondertekenen in Berlijn een verklaring, waarin wordt vastgesteld dat er geen centrale regering meer in Duitsland bestaat en dat de vier mogendheden alle macht in Duitsland zullen uitoefenen; Duitsland in vier bezettingszones verdeeld, evenals Berlijn.

Groep 3

DE OORLOG IN OOST-EUROPA, SEPTEMBER 1939 - MEI 1945

1 september 1939 – Aanval op Polen begint 's morgens vroeg om 04.45 uur.
1 september 1939 – Engeland en Frankrijk eisen terugtrekking van Duitse troepen uit Polen.
4 september 1939 – Duitse troepen rukken Danzig binnen.
17 september 1939 – Sowjettroepen trekken Oost-Polen binnen.
18 september 1939 – Lublin door Duitsers bezet. Sowjettroepen en nazi-leger komen bij Brest-Litowsk met elkaar in contact.
24-27 september 1939 – Duitsers bombarderen Warschau.
27-28 september 1939 – Warschau capituleert voor het Duitse geweld.
28 september 1939 – Duits-Russisch verdrag 'van vriendschap en grensafbakening'; Stalin krijgt vrijheid van handelen in Litauwen.
30 september 1939 – In Parijs wordt door generaal Sikorski een Poolse regering in ballingschap gevormd.
september-oktober 1939 – Verdragen van zogenaamde wederzijdse bijstand van de Sowjetunie met Estland, Letland en Litauwen; Rusland mag militaire bases in deze landen vestigen.
oktober 1939 – Repatriëringsverdragen van Hitler met Estland, Letland en Litauwen ten behoeve van aldaar wonende Duitse minderheden.
6 oktober 1939 – Laatste Poolse troepen capituleren.
6 oktober 1939 – Rede van Hitler in de Rijksdag; vredesvoorstellen aan Engeland en Frankrijk; door Frankrijk en Engeland afgewezen.
3 september 1939 – Chamberlain formeert een oorlogskabinet; Churchill eerste lord van de admiraliteit.
28 november 1939 – De Sowjetunie zegt het niet-aanvalspact met Finland van 1932 op.
30 november 1939 – Sowjettroepen vallen Finland aan; Helsinki gebombardeerd.
1 december 1939 – Kabinet van nationale eenheid onder leiding van president Ryti in Finland gevormd.
7 december 1939 – Russische troepen zijn tot de hoofdlinie van de Karelische verdedigingslinie doorgedrongen.
14 december 1939 – De Volkenbond stoot de Sowjetunie uit als lidstaat.
22 december 1939 – Begin van Fins tegenoffensief.
8 januari 1940 – De 44e Russische divisie bij Suomussalmi vernietigd.
1 februari 1940 – Groot Russisch offensief op de Karelische landengte ingezet.
5 februari 1940 – Geallieerd opperbevel te Parijs besluit Finland militaire steun te bieden.
17 februari 1940 – Finse terugtocht uit Karelië.
25 februari 1940 – De Scandinavische landen besluiten neutraal te blijven in het Russisch-Finse conflict.
28 februari 1940 – Finnen trekken zich terug in de sector van Wiborg.
3-4 maart 1940 – Zweden en Noorwegen weigeren een geallieerd expeditiekorps het recht op doortocht over hun grondgebied naar Finland.
7 maart 1940 – Begin van de Fins-Russische vredesbesprekingen.
voorjaar 1940 – Moorden op Poolse officieren in Katyn.
12 maart 1940 – Ondertekening van het Fins-Russische vredesverdrag te Moskou; Finland moet de landengte van Karelië met Wiborg (Viipuri) aan de Sowjetunie afstaan; het schiereiland Hanko wordt voor de duur van acht jaar aan de Russen verpacht.
14 juni 1940 – Russische troepen rukken Estland, Letland, Litauwen, Bessarabië en Noord-Boekowina binnen.
21 juli 1940 – In een bespreking op de Berghof maakt Hitler zijn besluit bekend Rusland aan te vallen.
21 juli 1940 – De Poolse regering in ballingschap arriveert vanuit Frankrijk in Londen.
23 juli 1940 – Dr. Benes vormt een voorlopige Tsjechische regering in ballingschap.
3 augustus 1940 – Estland, Letland en Litauwen 'op hun verzoek' opgenomen in de Unie van Sowjetrepublieken.
27-28 augustus 1940 – Roemenië doet afstand van Zuid-Dobroedsja aan Bulgarije.
4 september 1940 – De Roemeense grondwet buiten werking gesteld, het parlement ontbonden; Antonescu door de koning als premier met bijzondere volmachten aangesteld.
6 september 1940 – Koning Carol van Roemenië doet afstand van de troon ten gunste van prins Michael.
12-13 november 1940 – Molotow voor besprekingen met Hitler en Von Ribbentrop in Berlijn.
14 januari 1941 – Hitler ontmoet Antonescu.
2 maart 1941 – Duitse troepen rukken Bulgarije binnen.
14 juni 1941 – Tass-bericht ontkent de geruchten van een ophanden zijnde oorlog tussen Duitsland en Rusland.
17 juni 1941 – Begin van de operatie *Barbarossa* door Hitler vastgesteld op 22 juni om 03.00 uur.
21 juni 1941 – Hitler brengt Mussolini per koerier op de hoogte van de aanval op Rusland.
22 juni 1941 - 03.00 uur – Aanval op Rusland begint.
23 juni 1941 – Duitse troepen steken de Bug over.
24 juni 1941 – Duitse troepen in Wilnioes en Kaunas.
24 juni 1941 – Bialystok in Duitse handen.
25 juni 1941 – Aanvallen van de Russische luchtmacht op Finland.
26 juni 1941 – Minsk door de Duitse troepen veroverd. Finse aanvallen aan het Ladogafront; Duitse eenheden van de noordelijke legergroep passeren de Dwina.
26 juni 1941 – Finland verklaart Rusland de oorlog.
27 juni 1941 – Sir Stafford Cripps en een Britse militaire missie arriveren in Moskou.

30 juni 1941 – Duitse troepen in Lwow (Lemberg).
1 juli 1941 – Duitse troepen in Riga; Guderians pantserkorps steekt de Berezina over.
3 juli 1941 – Stalin houdt een radiotoespraak, waarin hij oproept tot de verschroeide-aardetactiek.
9 juli 1941 – Duitse troepen veroveren Witebsk.
10 juli 1941 – Finse troepen rukken de Sowjetunie binnen.
11 juli 1941 – Het Sowjetcomité voor de verdediging benoemt drie afzonderlijke commando's: maarschalk Worosjilow voor het front in het noorden, Timosjenko voor dat van het midden en Boedjonni voor het zuidelijke front.
15 juli 1941 – De Duitse legergroep Midden verovert Smolensk.
18 juli 1941 – De Sowjetunie en de Tsjechische regering van Dr. Benes sluiten te Londen een overeenkomst; herstel van diplomatieke betrekkingen; in de Sowjetunie zullen Tsjechische legereenheden geformeerd worden.
20 juli 1941 – Stalin bij volmacht als volkscommissaris voor defensie aangesteld; assistentcommissaris wordt maarschalk Timosjenko.
28 juli 1941 – Bezetting van Bessarabië door Duitse en Roemeense troepen.
30 juli 1941 – Aankomst van Harry Hopkins, speciale vertegenwoordiger van president Roosevelt, in Moskou; hij bespreekt met Stalin de mogelijkheden tot het bieden van Amerikaanse hulp.
30 juli 1941 – De regering-Sikorski sluit een verdrag met de Sowjetunie; de Duits-Russische overeenkomsten van 1939 met betrekking tot Polen nietig verklaard; in Rusland zal een Pools bevrijdingsleger gevormd worden, dat onder commando van generaal Anders zal staan.
2 augustus 1941 – Eerste Amerikaanse leveranties aan de Sowjetunie op basis van de Leen- en Pachtwet.
3 augustus 1941 – Omsingeling van Russische troepen bij Oeman.
5 augustus 1941 – Roemeense troepen beginnen de belegering van Odessa.
7 augustus 1941 – Stalin wordt opperbevelhebber van het Rode Leger.
16 augustus 1941 – Nowgorod door de Duitsers veroverd.
19 augustus 1941 – Von Leeb verhevigt de aanval op Leningrad; de troepen van maarschalk Worosjilow in positie in de buitenste verdedigingsgordel rond het gebied om de stad.
20 augustus 1941 – Tjoedowo in Duitse handen; de spoorwegverbinding van Leningrad met Moskou hierdoor verbroken.
21 augustus 1941 – Duitse pantsertroepen zijn Leningrad op een afstand van 40 km genaderd.
25 augustus 1941 – Russen evacueren Nowgorod.
29 augustus 1941 – Wiborg in Finse handen; de Russen ontruimen de Karelische landengte.
30 augustus 1941 – Finse eenheden veroveren Wiborg op de Russen; maarschalk Worosjilow trekt zijn troepen van de Karelische landengte terug.
4 september 1941 – Finse troepen bereiken hun vooroorlogse verdedigingslinies.
5 september 1941 – De Duitsers hebben geheel Estland bezet.
6 september 1941 – De eerste Duitse bommen vallen op Leningrad.
8 september 1941 – Schlüsselburg aan het Ladogameer in Duitse handen; Leningrad nu over land geblokkeerd.
8 september 1941 – Duits bombardement op het zuidwestelijke deel van Leningrad; grote voedselvoorraden gaan daardoor in vlammen op.
9 september 1941 – Inzet van rechtstreekse aanval op Leningrad door de troepen van generaal von Leeb: Leningrad moet zo spoedig mogelijk, ongeacht de verliezen, veroverd worden.
11 september 1941 – Op last van Stalin wordt maarschalk Zjoekow naar Leningrad gezonden om het commando over de troepen daar van Worosjilow over te nemen, hij zal het front bij Leningrad stabiliseren.
17 september 1941 – Het Russische Algemeen Hoofdkwartier gelast te laat de terugtrekking van de Russische troepen uit de sector Kiew. De Duitsers maken hier ruim 650.000 Russen krijgsgevangen.
19 september 1941 – Kiew door Duitse troepen bezet; ook Poltawa ingenomen.
21 september 1941 – Duitse troepen graven zich in in stellingen rond Leningrad.
3 oktober 1941 – Hitlers voorbarige overwinningsrede: 'De vijand in het oosten is vernietigd.'
5-10 oktober 1941 – Slag om de Zee van Azow.
7 oktober 1941 – Begin van de herfstregenperiode aan het oostelijk front (raspoetiza).
13 oktober 1941 – Kalinin door de Duitsers bezet.
14 oktober 1941 – Beëindiging van de strijd in de *Kessel* van Wjasma.
15 oktober 1941 – Evacuatie van Sowjetregeringsdiensten en Corps Diplomatique naar Koesbisjew; Stalin blijft in Moskou.
15 oktober 1941 – Odessa door Duitse en Roemeense troepen ingenomen.
19 oktober 1941 – Taganrog bezet.
20 oktober 1941 – Afkondiging van de staat van beleg in Moskou.
20 oktober 1941 – Beëindiging van de strijd in de sector van Briansk.
24 oktober 1941 – Verovering van Charkow.
27 oktober 1941 – Kramatorsk in Duitse handen.
27 oktober 1941 – Duitse doorbraak in de Krim.
1 november 1941 – Sinferopol in Duitse handen.
4 november 1941 – Koersk door de troepen van Guderian ingenomen.
4 november 1941 – Feodosia veroverd.
6 november 1941 – Rede van Stalin ter herdenking van de Oktoberrevolutie; hij doet een beroep op de vaderlandslievendheid van het Russische volk.
7 november 1941 – Stalins speech bij de parade van het Rode Leger op het Rode Plein in Moskou: 'Ons land heeft vroeger al in grotere gevaren verkeerd... Lang leve ons roemrijke moederland; onder de vaan van Lenin voorwaarts naar de overwinning.'
9 november 1941 – Tichwin door Duitse eenheden bezet; daarmede is Leningrad bijna geheel geïsoleerd.
9 december 1941 – Russische eenheden heroveren Tichwin; Leningrad blijft hierdoor behouden.
9 november 1941 – Jalta in Duitse handen.
15 november 1941 – Tweede fase van het Moskou-offensief begint.
16 november 1941 – Kertsj door de Duitsers veroverd.
21 november 1941 – Rostow bezet; Russisch tegenoffensief; deze stad moet in de nacht van 27 op 28 november door de Duitsers ontruimd worden.
30 november 1941 – Motorpatrouille van de 2e pantserdivisie doorgedrongen tot de voorstad Kimki op 8 km van Moskou.
5 december 1941 – Russisch offensief ten westen van Moskou ingezet; Duitse troepen over een breed front teruggedrongen.
8 december 1941 – Hitler kondigt een winterpauze aan voor het Oostfront; Duitse troepen in het defensief.
10 december 1941 – Taganrog door Russische troepen van Timosjenko heroverd.
16 december 1941 – Kalinin door de Russen heroverd.
19 december 1941 – Hitler neemt het opperbevel van het leger over; Von Brauchitsch afgetreden.
20 december 1941 – Churchill verklaart zich tegen de erkenning van de Russische grenzen van 1941.
26 december 1941 – Landing van Russische strijdkrachten bij Kertsj; deze stad heroverd door de Russen.
29 december 1941 – Einde van de besprekingen van de Britse minister Eden te Moskou over de gezamenlijke oorlogvoering en naoorlogse samenwerking.
29 december 1941 – De Russen heroveren Feodosia.
30 december 1941 – Kaloega door de Russen heroverd.
9 januari 1942 – Russische troepen rukken het district Smolensk weer binnen.
18 januari 1942 – De Duitsers heroveren Feodosia.
23 januari 1942 – Russische doorbraak in gebied tussen Smolensk en het Ilmenmeer.
28 januari 1942 – Generaal Timosjenko dringt de Oekraïne binnen.
23 februari 1942 – Nieuw Russisch offensief aan het centrale front.
1 maart 1942 – Russisch Krim-offensief.
15 maart 1942 – Hitler voorspelt in een rede bij gelegenheid van de Heldengedenktag de nederlaag van het Rode Leger in de zomer van 1942.
april-augustus 1942 – Het in Rusland gevormde Poolse bevrijdingsleger via Perzië naar het Midden-Oosten geëvacueerd.
8 mei 1942 – Duits zomeroffensief in de Krim begonnen.
9 mei 1942 – Offensief van generaal Timosjenko vanuit Donjetsbekken in de richting van Charkow.
13 mei 1942 – Hevige Russische aanvallen in gebied van Charkow; zij trekken zich terug van het schiereiland Kertsj.
20 mei 1942 – Duitse troepen hebben het gehele schiereiland Kertsj heroverd.
9 juni 1942 – De Sowjetregering garandeert de oude grenzen van Tsjechoslowakije.
28 juni 1942 – Duitse troepen beginnen een offensief in de Koersk-Woronezj-sector.
3 juli 1942 – Sebastopol in Duitse handen.
4 juli 1942 – Russische troepen trekken zich bij Koersk en Bjelgorod terug; de Duitsers hebben over een breed front de river de Don bereikt.
7 juli 1942 – Duitse troepen in Woronezj.
23 juli 1942 – Duitse eenheden heroveren Rostow aan de Zee van Azow.
25 juli 1942 – Mars van Duitse krijgsgevangenen door Leningrad ter versterking van het moreel van de bevolking van de stad.
25 juli 1942 – Duitse troepen bij Tsym Lyanskaja over de Don; Nowosjerkaski bezet.
31 juli 1942 – Duitse troepen hebben over een lengte van ruim 200 km de rivier de Don overschreden.
5 augustus 1942 – Duitse troepen overschrijden de Koebanrivier.
9 augustus 1942 – Duitse troepen arriveren in het Russische oliegebied van Majkop; Krasnodar bezet.
12 augustus 1942 – De Duitsers veroveren Slawianskaja in het Koebangebied.
12 augustus 1942 – Duitse eenheden van het 1e tankleger veroveren Elista in de Kalmukkensteppe.
19 augustus 1942 – Generaal Paulus geeft het 6e leger bevel de aanval op Stalingrad te beginnen.
21 augustus 1942 – Duitse Alpenjagers planten de vlag op het Elbroezgebergte in de Kaukasus.
23 augustus 1942 – Duitse eenheden bereiken de rechter Wolga-oever ten noorden van Stalingrad.
23-25 augustus 1942 – Zware bombardementen van de *Luftwaffe* op Stalingrad.
26 augustus 1942 – Russisch offensief aan het front bij Moskou.
28 augustus 1942 – Duitse eenheden dringen door in Russische stellingen ten zuidwesten van Stalingrad.

1 september 1942 – Landing van Duitse troepen vanuit de Krim op het schiereiland Taman.
16 september 1942 – Duitse eenheden doorgedrongen in buitenwijken van Stalingrad.
23 september 1942 – Russisch tegenoffensief ten noordoosten van Stalingrad ingezet.
24 september 1942 – Generaal Halder, chef van de generale staf van de *Wehrmacht*, door Hitler ontslagen en vervangen door generaal Zeitzler.
9 oktober 1942 – Eenheid van bevelvoering in het Rode Leger doorgevoerd door politieke commissarissen als officieren aan te stellen en zo ondergeschikt te maken aan de militaire commandanten.
8 november 1942 – Rede van Hitler in de Löwenbraukeller te München; hij pocht over de ophanden zijnde overwinning in Stalingrad.
18 november 1942 – Het grootste gedeelte van Stalingrad in Duitse handen; de Russische troepen verdedigen zich in drie van elkaar gescheiden bruggehoofden.
19 november 1942 – Begin van een groot contra-offensief van drie Russische legers ten noorden en ten zuiden van Stalingrad.
22 november 1942 – Hitler gelast het Duitse leger in egelstelling te gaan en op ontzet door troepen van generaal von Manstein te wachten.
23 november 1942 – In de sector Stalingrad heroveren de Russen Tsjernysjewskaja, Perelazowsky, Pogodinsky, Toendolowa en Aksay; zij hebben het 6e leger omsingeld.
24 november 1942 – Soerowikjino en Sadawoe in de sector Stalingrad door de Russen heroverd.
28 november 1942 – Russische penetraties in het district van Rzjew en Welikije Loeki aan het centrale front.
12-23 december 1942 – Offensief van de Duitse legergroep Hoth om het 6e leger van generaal Paulus te ontzetten.
21 december 1942 – De legergroep Hoth Stalingrad tot op 48 km genaderd; generaal Paulus krijgt opdracht uit de sector te breken, maar Stalingrad te behouden.
22 december 1942 – In het gebied van de Midden-Don heroveren Russische troepen Nikolskaja, Werkjne-Gratsjiwskaja, Popowka en Kaimenka.
26 december 1942 – In de sector aan de Midden-Don hebben de Russen Grekowo, Maltsjewskaja en Forminka heroverd.
28 december 1942 – Bevel van het *Oberkommando der Wehrmacht* aan de Duitse legergroep A uit de Kaukasus terug te trekken.
1 januari 1943 – Welikije Loeki door de Russen heroverd; Elista ten zuiden van Stalingrad en Tsjikola op de Kaukasus eveneens heroverd.
3 januari 1943 – Op de Kaukasus heroveren de Russen Malgowek en Mosdok.
4 januari 1943 – Russische eenheden bezetten ten zuidwesten van Stalingrad Tsjernysjkowski; Naltsjik op de Kaukasus heroverd.
8 januari 1943 – Rokossowski stuurt generaal Paulus een ultimatum tot capitulatie van het 6e Duitse leger; Hitler verbiedt te capituleren.
10 januari 1943 – Slotfase van het Russische offensief tegen Stalingrad begint.
11 januari 1943 – De Russen heroveren op de Kaukasus Georgiewsk, Mineralnye, Wody, Piatigorsk en Boedenowsk; in de zuidelijke Donsector gaan Kotelni'.owo en Koberle voor de Duitsers verloren.
18 januari 1943 – Het offensief van de Russische troepen bij Leningrad, onder commando van generaal Goworow en bij Wolchow, onder bevel van generaal Meretskow, leidt tot de herovering van een corridor van 16 km breed in het gebied ten zuiden van het Ladogameer; de Duitse blokkade is hiermede gebroken.
18 januari 1943 – Tsjerkessk, Diwnoe en Kaimenka op de Kaukasus in Russische handen gevallen.
19 januari 1943 – Aan het front bij Woronezj bezetten de Russen Waloeki en Oerazawo.
21 januari 1943 – Worosjilowsk op de Kaukasus door de Russen heroverd.
24 januari 1943 – Starobjelsk in de Donjets in Russische handen.
28 januari 1943 – Woronezj in Russische handen.
30 januari 1943 – Majkop op de Kaukasus bevrijd.
31 januari 1943 – Veldmaarschalk Paulus geeft zich in de zuidelijke ketel van Stalingrad over.
2 februari 1943 – De Duitse troepen in de noordelijke ketel van Stalingrad capituleren; 90.000 man in Russische krijgsgevangenschap.
8 februari 1943 – Koersk door de Russen heroverd.
12 februari 1943 – Krasnodar door de Russen heroverd.
14 februari 1943 – Sowjettroepen heroveren Rostow aan de Don en Worosjilowgrad.
12 maart 1943 – Wjasma door de Russen bevrijd.
22 maart 1943 – Hitler op Heldengedenktag: *'Die Steppen des Ostens haben noch einmal ihre Millionenmassen sich gegen Europa wälzen lassen.'*
26 april 1943 – De Sowjetunie verbreekt naar aanleiding van een verzoek van de Poolse regering in ballingschap aan het Rode Kruis om een onderzoek in te stellen naar de massamoord te Katyn haar relaties met de regering-Sikorski.
1 mei 1943 – Stalins dagorder: alleen de onvoorwaardelijke capitulatie van Duitsland zal tot vrede in Europa leiden.
22 mei 1943 – Radio Moskou maakt het besluit tot opheffing van de Komintern van 15 mei 1942 bekend.
4 juli 1943 – Generaal Sikorski bij Gibraltar door een vliegtuigongeluk om het leven gekomen. Hij wordt door Mikolajezyk als eerste minister van de Poolse regering te Londen opgevolgd.
12-13 juli 1943 – Oprichting van het *Nationalkomitee Freies Deutschland* in Krasnagorsk bij Moskou uit uitgeweken en krijgsgevangen Duitsers.
17 juli 1943 – De Russen beginnen aan het zuidwestelijk en het zuidelijk front een offensief tot herovering van het Donjetsbekken.
4 augustus 1943 – Orel door de Russische troepen heroverd.
11 augustus 1943 – Stalin ontvangt de Britse en Amerikaanse ambassadeurs in audiëntie.
13 augustus 1943 – De Russen lanceren bij Spas-Demensk ten oosten van Smolensk een nieuw offensief: Spas-Demensk heroverd.
23 augustus 1943 – Charkow door het rode leger heroverd, einde van de 'vierde slag' om deze stad.
28 augustus 1943 – Russische offensieven aan het zuidelijk front tegen Taganrog, aan het westelijk front tegen Smolensk en aan het centrale front in de richting van Gluchow en Rylsk ingezet.
30 augustus 1943 – Taganrog aan de Zee van Azow door de Russen heroverd.
4 september 1943 – Stalin ontvangt de drie voornaamste metropolieten van de Russische orthodoxe kerk; hij geeft toestemming weer een patriarch te kiezen.
8 september 1943 – Stalino en Krasnoarmeskoje door de Russen bevrijd; het Donjetsbekken bevrijd.
16 september 1943 – Noworossiisk aan de Zwarte Zee door de Russen bevrijd.
17 september 1943 – Brjansk en Besjhiza aan het westfront door Russische troepen bevrijd.
18 september 1943 – Succesvolle ontwikkeling van de aanvallen van de Russische troepen in de richting van Kiew, Saporosje, Melitopol, Dnjepropetrowsk, Poltawa, Krasnograd, Smolensk, Roslawi en bij Noworossiisk.
25 september 1943 – Smolensk door de Russen heroverd.
26 september 1943 – Russische legereenheden bereiken op enige plaatsen de Dnjepr.
7 oktober 1943 – Begin van Russische herfstoffensieven over een breed front van Witebesk tot aan het Tamanschiereiland.
7 oktober 1943 – Het Tamanschiereiland geheel door de Russen bevrijd.
17 oktober 1943 – Russische doorbraak vanuit het bruggehoofd bij Krementsjoeg op de rechteroever van de Dnjepr: ten zuiden van Gomel rukken de Russen de Dnjepr over.
23 oktober 1943 – Melitopol bevrijd.
25 oktober 1943 – Dnjepropetrowsk bevrijd.
31 oktober 1943 – Russische eenheden voor Perekop.
6 november 1943 – Stalins rede voor de Sowjetbijeenkomst: 'De zaak van het Duitse fascisme is verloren.'
6 november 1943 – Kiew door eenheden van het Oekraïense 1e front heroverd; Russische eenheden landen op het schiereiland Kertsj.
26 november 1943 – Gomel bevrijd.
november-december 1943 – Concentratie van Russische troepen bij Oranienbaum (door de Baltische vloot aangevoerd) als voorbereiding voor het definitieve offensief aan het front van Leningrad.
31 december 1943 – Sjitomir door de Russen heroverd.
8 januari 1944 – Russische troepen in Kiriwograd.
14 januari 1944 – Begin van het grote Russische offensief bij Oranienbaum en Wolchow.
19 januari 1944 – Russische troepen heroveren aan het noordelijke front Nowgorod; de spoorwegverbinding met Leningrad voor de Duitse troepen afgesneden.
19 januari 1944 – Russische troepen, oprukkend ten zuidwesten van Pelkowo en ten zuidoosten van Oranienbaum, maken contact met elkaar; zij omsingelen de Duitsers en grendelen de corridor in de richting van de Finse Golf af.
21 januari 1944 – Nieuw Russisch offensief ten zuidoosten van Leningrad en ten noordoosten van Tosno.
25 januari 1944 – Inzet van het Russische offensief aan de vier Oekraïense fronten.
27 januari 1944 – Leningrad geheel ontzet.
28 januari 1944 – Ljuban bevrijd.
4 februari 1944 – De Russen bereiken het mondingsgebied van de Narwa en de oevers van het Peipusmeer.
13 februari 1944 – De oostelijke oever van het Peipusmeer van Duitse eenheden gezuiverd.
14 februari 1944 – Korsun bevrijd.
22 februari 1944 – Bevrijding van Kriwoi Rog door eenheden van het Oekraïense 3e front.
10 maart 1944 – Uman door troepen van het Oekraïense 2e front bezet.
13 maart 1944 – Eenheden van het Oekraïense 3e front steken bij Cherson de Dnjepr over en bevrijden deze stad.
15 maart 1944 – De Poolse regering in ballingschap verwerpt de Russische verklaring over de grenzen van het nieuwe Polen.
19 maart 1944 – Duitse troepen bezetten Hongarije.
20 maart 1944 – Winnitza bevrijd.
26 maart 1944 – Eenheden van het Oekraïense 2e front steken de Dnjestr over en bereiken aan de Proeth de grens.
27 maart 1944 – Nikolajew door eenheden van het Oekraïense 3e front bevrijd.
8 april 1944 – De troepen van het Oekraïense 1e front bereiken het grensgebied met Tsjechoslowakije en Roemenië.
10 april 1944 – Odessa bevrijd.
11 april 1944 – Kertsj weer in Russische handen; eenheden van het Oekraïense 4e front bevrijden Djsankoi.
12 april 1944 – De Finse regering wijst de Russische eisen tot beëindiging van de oorlog af.
15 april 1944 – Tarnopol bevrijd.
16 april 1944 – Jalta in Russische handen.
9 mei 1944 – Sebastopol bevrijd.

De 'Waffen-SS' werd aan het oostelijk front al spoedig de 'brandweer' van het Duitse leger. Ze vocht desnoods tot de laatste man.

16 mei 1944 – Een delegatie van de Poolse ondergrondse in Londen om verslag uit te brengen over haar werk in Polen.
22 mei 1944 – Stalin ontvangt vertegenwoordigers van het Pools Nationaal Comité.
9 juni 1944 – Russische troepen aan het front van Leningrad lanceren kleine aanvallen om de Finse dreiging op de Karelische landengte af te wenden.
20 juni 1944 – Wiborg door Russische troepen van het Leningradfront veroverd; de Finse Golf weer open voor de vloot van de Sowjetunie.
23-24 juni 1944 – Begin van het Russisch zomeroffensief in Wit-Rusland langs het 1e Baltische en het 3e, 2e en 1e Witrussische front over een lengte van 450 mijl.
26 juni 1944 – Witebsk bevrijd.
28 juni 1944 – Russische pantsereenheden steken ten noorden van Borisow de Berezina over.
28 juni 1944 – Bevrijding van Mogilew.
30 juni 1944 – Sluzk bevrijd.
3 juli 1944 – Minsk door samenwerking van Russische troepen van het 3e en 1e Witrussische front veroverd.
13 juli 1944 – De hoofdstad van de Litauwse sowjetrepubliek, Wilnioes (Wilna), bevrijd.
14 juli 1944 – Pinsk bevrijd.
17 juli 1944 – Eenheden van het 1e Oekraïense front rukken de Pools-Russische grens over.
20 juli 1944 – Troepen van het 1e Witrussische front trekken de rivier de Bug en de Pools-Russische grens over.
21 juli 1944 – Vorming van het Poolse comité van nationale bevrijding; het vestigt zich in Lublin.
22 juli 1944 – De Poolse stad Chelmno door troepen van het 1e Witrussische front bevrijd.
23 juli 1944 – Pskow veroverd.
23 juli 1944 – Lublin bevrijd.
25 juli 1944 – Troepen van het 1e Witrussische front bereiken de Weichsel.
26 juli 1944 – Narwa bevrijd.
27 juli 1944 – Bialystok heroverd.
27 juli - 4 augustus 1944 – Vorming van een bruggehoofd op de westelijke oever van de Weichsel tussen Magnuszew en Pulawy ten zuiden van Warschau door troepen van het 1e Witrussische front.
28 juli 1944 – Brest-Litowsk veroverd.
1 augustus 1944 – Begin van de opstand van de *Armja Krajowa* (Vaderlands Leger) in Warschau.
1 augustus 1944 – Kaunas veroverd.
1 augustus 1944 – De Finse president Ryti treedt af; generaal Mannerheim volgt hem op.
4 augustus 1944 – Afgezanten van het Slowaakse verzet bieden in Moskou aan op het geschikte ogenblik met het gehele Slowaakse leger partij voor de geallieerden te kiezen.
4 augustus 1944 – Duitse troepen beginnen de aanval tegen de opstandelingen in Warschau onder commando's van *SS-Obergruppenführer* von dem Bach-Zelewski.
21 augustus 1944 – Iasi veroverd.
23 augustus 1944 – Staatsgreep in Roemenië; maarschalk Antonescu gevangengenomen; Roemenië aanvaardt de Russische wapenstilstandsvoorwaarden.
30 augustus 1944 – Troepen van het 3e Oekraïense front en Russische vlooteenheden veroveren de Roemeense kuststad Constanta.
30 augustus 1944 – Ploiesti in handen van eenheden van het 2e Oekraïense front.
31 augustus 1944 – Boekarest door troepen van het 2e Oekraïense front bezet.
1 september 1944 – De Bulgaarse regering Bagrjanow treedt af.
2 september 1944 – Finland wil de oorlog beeindigen en zijn betrekkingen met Duitsland verbreken.
5 september 1944 – Bij Turnu Severin bereiken troepen van het 2e Oekraïense front de grens van Roemenië met Joegoslavië.
6 september 1944 – Russische eenheden van het 3e Oekraïense Front bereiken de Roemeense grens met Bulgarije.
8 september 1944 – Het 1e Oekraïense front begint het Dukla-offensief in de Karpaten, Russische troepen rukken Bulgarije binnen; Varna bezet.
9 september 1944 – Opstand in Sofia; vorming van een regering van het Vaderlandse Front onder leiding van K. Georgijew.
12 september 1944 – Bestandsregeling van de Sowjetunie met Roemenië: Bessarabië en Noord-Boekowina stilzwijgend aan de USSR toegekend, Zuid-Dobroedsja aan Bulgarije; Hongarije zal Zevenburgen aan Roemenië afstaan.
14 september 1944 – Troepen van het 3e, 2e en 1e Baltische Front beginnen het beslissende offensief tot volledige bevrijding van de Baltische sowjetrepublieken.
15 september 1944 – Russische troepen rukken Sofia binnen.
19 september 1944 – Fins-Russische wapenstilstand te Moskou.
22 september 1944 – Tallin bevrijd.
eind september 1944 – Besprekingen van Tito met Stalin te Moskou.
2 oktober 1944 – De laatste opstandelingen van Bor-Komorowski capituleren in Warschau.
6 oktober 1944 – Russische eenheden veroveren samen met het 1e Tsjechoslowaakse Korps de Dukla Pas.
11 oktober 1944 – Hongaars-Russische wapenstilstandsonderhandelingen te Moskou eindigen in een voorlopige overeenkomst.
13 oktober 1944 – Russisch-Britse besprekingen met minister-president Mikolajeczyk van de Poolse regering in ballingschap over de toekomstige Poolse regering en de grenzen van Polen.
13 oktober 1944 – Riga door troepen van het 2e en 3e Baltische Front bevrijd.
15 oktober 1944 – Petsamo veroverd.
15 oktober 1944 – Rijksregent Horthy kondigt in een radioboodschap het bestand af; hij wordt door de Duitsers gearresteerd; nieuwe Hongaarse regering - Szálasi (leider der Pijlkruisers).
25 oktober 1944 – Kirkenes in Noorwegen door troepen van het Karelische front bevrijd.
25 oktober 1944 – Bevrijding van Roemenië van Duitse troepen voltooid.
25 oktober 1944 – Het noordelijk deel van Transsylvanië in Hongarije in handen van troepen van het 2e Oekraïense Front.
28 oktober 1944 – De verovering van de Karpatho-Oekraïne door troepen van het 4e Oekraïense Front voltooid.
3 november 1944 – De Hongaarse regering van Szalasi verlaat Boedapest en wijkt uit naar Wenen.
28 november 1944 – De Russische en Tsjechoslowaakse troepen van het 4e Oekraïense Front rukken vanuit het noorden en oosten Oost-Slowakije binnen.
2 december 1944 – Het Nationale Onafhankelijkheidsfront in Hongarije (bestaande uit socialisten, kleine boeren, de Nationale Boerenpartij en de liberaal-democratische partij) opgericht; het aanvaardt te Sgezed een gezamenlijk programma.
7 december 1944 – Nieuwe regering in Roemenië van generaal Radescu.
21 december 1944 – Bijeenkomst van het Hongaarse parlement te Debrecen ter bevestiging van de nieuwe regering van het Nationale Onafhankelijkheidsfront.
28 december 1944 – De Hongaarse regering van het Nationale Onafhankelijkheidsfront in Debrecen verklaart Duitsland de oorlog.
1 januari 1945 – Uitroeping van de voorlopige regering van de republiek Polen door het Comité van Lublin; zij wordt op 5 januari 1945 officieel door de Russische regering erkend.
12 januari - 3 februari 1945 – Het Russische Weichsel-Oder-offensief.
13 januari - 26 april 1945 – Russisch offensief in Oost-Pruisen.
17 januari 1945 – Warschau in Russische handen.
18-20 januari 1945 – Vertegenwoordigers van de Sowjetunie, Engeland en de Verenigde Staten sluiten met de Hongaarse regering in Moskou een wapenstilstandsverdrag.
19 januari 1945 – Krakow en Lódz in Russische handen.
20 januari 1945 – Begin van de evacuatie van 700.000 burgers, zieken en gewonden uit de stad Breslau.
20 januari 1945 – Tilsit aan het 3e Witrussische Front veroverd.
21 januari 1945 – Gumbinnen en Tannenberg in Russische handen.
27 januari 1945 – Rastenburg, de *Wolffschanze*, voormalig hoofdkwartier van Hitler, door Russische troepen veroverd.
28 januari 1945 – De havenstad Memel door troepen van het 1e Baltische Front bezet.
28 januari 1945 – Katowice en het industriegebied van Opper-Silezië in Russische handen.
1-9 februari 1945 – Toruń veroverd.
3 februari 1945 – Offensief van de troepen van het 1e Witrussische Front tegen de Duitse Oderlinie.
8-24 februari 1945 – Russisch offensief tegen Beneden-Silezië.
10 februari - 4 april 1945 – Russisch offensief in Oost-Pommeren.
13 februari 1945 – Troepen van het 2e en 3e Oekraïense Front veroveren Boedapest.
15 februari 1945 – Breslau door troepen van het 1e Oekraïense Front omsingeld.
23 februari 1945 – Posen veroverd.
27 februari 1945 – Eenheden van het rode leger bezetten het hoofdkwartier van het Roemeense leger in Boekarest; de Sowjetunie eist van koning Michael het ontslag van de regering-Radescu.
4 maart 1945 – Finland verklaart Duitsland de oorlog.
6 maart 1945 – Onder Russische dwang wordt in Roemenië een nieuwe regering gevormd onder leiding van Dr. Petru Groza, leider van het Nationaal-Democratische Front.
16 maart - 15 april 1945 – Russisch offensief tegen Wenen.
17 maart 1945 – De Russische regering wijst het Amerikaans-Engels protest tegen het Russisch ingrijpen in Roemenië op scherpe wijze af.
19-31 maart 1945 – Vertegenwoordigers van de communistische partij van Tsjechoslowakije en van de Slowaakse Nationale Raad voeren in Moskou besprekingen met de Tsjechische regering in Londen.
28 maart – Gdynia in Russische handen.
30 maart 1945 – Danzig veroverd.
2 april 1945 – Tezamen met Bulgaarse eenheden veroveren troepen van het 3e Oekraïense Front Nagykanizsa, het centrum van de Hongaarse olie-industrie.
4 april 1945 – De bevrijding van Hongarije van Duitse troepen door de Russische legers van het 2e en 3e Oekraïense Front voltooid.
4 april 1945 – Bratislava door troepen van het 2e Oekraïense Front veroverd.
7 april 1945 – Nieuwe Tsjechoslowaakse regering gevormd; Fierlinger premier en Masaryk minister van buitenlandse zaken.
9 april 1945 – Königsberg veroverd.
13 april 1945 – Wenen door Russische troepen van het 2e en 3e Oekraïense Front veroverd.
16 april 1945 – Begin van het Russisch offensief van troepen van het 1e Witrussische Front en 1e Oekraïense Front ter verovering van Berlijn.
20 april 1945 – Laatste bezoeken van Himmler en Goering aan Hitler; Goering vertrekt naar Berchtesgaden.

21 april 1945 – Verdrag van vriendschap en bijstand tussen de Sowjetunie en de republiek Polen te Moskou gesloten.
21-24 april 1945 – Russische troepen veroveren de Berlijnse voorsteden Köpenick, Zehlendorf, Pankow, Weissensee en Lichtenberg.
22 april 1945 – Hitler besluit in Berlijn te blijven; tegenover de generaals Keitel en Jodl verklaart hij zelfmoord te zullen plegen.
22-23 april 1945 – Het Duitse 12e leger onder bevel van generaal Wenck, dat de oprukkende Amerikanen bestrijdt, krijgt van Hitler opdracht naar Berlijn door te breken en de hoofdstad te ontzetten.
23 april 1945 – Hermann Goering stelt de Führer per telegram vanuit Berchtesgaden voor het decreet van 29 juni 1941 van kracht te doen worden; Hitler ontslaat Goering echter uit al zijn functies en ontneemt hem het recht van opvolging; Goering door SS-officieren gearresteerd.
23-24 april 1945 – Samenkomst van graaf Bernadotte, Walter Schellenberg en Himmler in Lübeck.
25 april 1945 – Berlijn omsingeld.
26 april 1945 – Generaal Wenck onderneemt het laatste Duitse offensief tot ontzet van Berlijn; hij weet op 27 april Ferch te bereiken; het offensief loopt echter dood.
26 april 1945 – De Russen vechten in de Wilhelminastrasse te Berlijn.
27 april 1945 – Vorming van een voorlopige Oostenrijkse regering.
29 april 1945 – Huwelijk van Adolf Hitler en Eva Braun, die op 15 april uit München naar Berlijn gekomen was; Hitler dicteert zijn 'politiek testament': admiraal Dönitz tot zijn opvolger benoemd; Goebbels zal rijkskanselier worden; Martin Bormann kanselier van de partij; hij roept het Duitse volk en zijn nieuwe leiding op tot een 'onbarmhartig verzet tegen de *Weltvergifter aller Völker, dem internationalen Judentum*'.
30 april 1945 – Laatste stafbespreking van Hitler in de *Führerbunker*; Hitler en Eva Braun plegen in de middag zelfmoord.
30 april 1945 – Goebbels en Bormann sturen generaal Krebs naar het Russische hoofdkwartier van maarschalk Zjoekow met volmacht om over het sluiten van een wapenstilstand te onderhandelen; de Russen weigeren en eisen onvoorwaardelijke capitulatie.
1 mei 1945 – Regering-Dönitz tot 23 mei 1945.
2 mei 1945 – Capitulatie van de Duitse troepen in Berlijn onder bevel van generaal Weidling.
9 mei 1945 – Te middernacht wordt in Berlijn-Karlshorst door generaal Stumpf, veldmaarschalk Keitel en admiraal von Friedeburg de onvoorwaardelijke capitulatieovereenkomst met Sowjet-Rusland in aanwezigheid van westelijke militaire vertegenwoordigers ondertekend.
mei 1945 – Generaal Wlassow met elf andere ROA-officieren naar de Ljoebljankagevangenis in Moskou overgebracht; zij werden op 2 augustus 1946 opgehangen.

Groep 4

DE OORLOG IN DE LANDEN ROND DE MIDDELLANDSE ZEE EN IN HET MIDDEN-OOSTEN, JULI 1940 - MEI 1945

3 juli 1940 – Britse operatie *Katapult*; Franse vlooteenheden in Engelse havens Plymouth en Portsmouth overweldigd; ook de eenheden in de haven van Alexandrië in beslag genomen; aanval op de Franse oorlogshavens Mers el Kébir bij Oran.
9 juli 1940 – Franse oorlogsbodems in haven van Alexandrië geneutraliseerd.
13 juli 1940 – Italiaanse legereenheden vallen het Britse garnizoen van Moyale in Abessinië aan.
30 juli 1940 – Demobilisatie van Franse troepen in Noord-Afrika en Syrië.
3 augustus 1940 – Italiaanse troepen vallen Brits-Somaliland binnen.
19 augustus 1940 – Britse troepen trekken zich terug uit Brits-Somaliland.
13 september 1940 – Italiaanse troepen openen aanval op Egypte en bezetten Solloem.
18 september 1940 – Italiaanse eenheden veroveren Sidi Barrani.
23 september 1940 – Gaullistische troepen proberen bij Dakar aan land te gaan; deze poging mislukt.
4 oktober 1940 – Hitler ontmoet Mussolini op de Brennerpas.
2 oktober 1940 – Ontmoeting van Hitler en Franco te Hendaye; Hitler probeert Franco te bewegen aan de oorlog deel te nemen.
24 oktober 1940 – Ontmoeting van Hitler en Pétain.
28 oktober 1940 – Ontmoeting van Hitler en Mussolini te Florence.
28 oktober 1940 – Aanval van Italiaanse troepen tegen Griekenland ingezet.
3 november 1940 – Britse legereenheden gaan in Griekenland aan wal.
19 november 1940 – De Italiaanse troepen over de rivier de Kalamas teruggedreven.
4 december 1940 – Griekse troepen bezetten Primeti en de Albanese havenplaats Sarandë.
6 december 1940 – Generaal graaf Cavallero tot Italiaans opperbevelhebber benoemd; Badoglio uit deze functie ontheven.
7 december 1940 – Onderhoud van generaal Franco met admiraal Canaris (van de Duitse *Abwehr*); Spanje weigert deel te nemen aan de oorlog; Hitler moet zijn plan voor de bezetting van Gibraltar (operatie *Felix*) laten vallen.
9 december 1940 – Begin van het Engelse tegenoffensief onder bevel van generaal Wavell (operatie *Compass*) in Cyrenaica.
10 december 1940 – De Britten veroveren Sidi Barrani.
17 december 1940 – Britse troepen bezetten Solloem.
3 januari 1941 – Italiaans tegenoffensief in Albanië.
5 januari 1941 – Australische en Britse troepen veroveren Bardia.
18-20 januari 1941 – Hitler en Mussolini ontmoeten elkaar op de Berghof.
19 januari 1941 – Brits offensief in Eritrea; zij bezetten Kassala in Soedan.
22 januari 1941 – De Britten en Australiërs veroveren Tobroek.
24 januari 1941 – Engelse troepen rukken Abessinië binnen.
29 januari 1941 – Zuidafrikaanse troepen trekken Italiaans Somaliland binnen.
30 januari 1941 – Derna in Britse handen.
6 februari 1941 – Britten veroveren Benghazi.
7 februari 1941 – Cyrenaica in Britse handen.
9 februari 1941 – De Engelsen veroveren El Agheila.
14 februari 1941 – Eerste Duitse eenheden in Tripoli aan land.
22 februari 1941 – Rommel valt El Agheila aan.
4 maart 1941 – Ambassadeur von Papen overhandigt een boodschap van Hitler aan de president van Turkije, Inönü.
7 maart 1941 – Britse troepen gaan in Griekenland aan land bij Piraeus en Volos.
9 maart 1941 – Duits ultimatum aan Joegoslavië.
18 maart 1941 – Besprekingen van de Britse minister Eden en de Turkse minister van buitenlandse zaken op Cyprus.
24 maart 1941 – Duitse troepen bezetten El Agheila; Brits-Somaliland in Engelse handen.
27 maart 1941 – Staatsgreep in Joegoslavië; prins Peter wordt koning; nieuw kabinet onder leiding van generaal Simović.
28 maart 1941 – Zeeslag bij Kaap Matapan.
30 maart 1941 – Rommel begint offensief in Cyrenaica.
eind maart 1941 – Staatsgreep van de pro-Duitse generaal Rasjied Ali Kilani in Irak; hij krijgt steun van de grootmoefti van Jeruzalem, Amin el-Hoesseini.
4 april 1941 – Duitse troepen veroveren Benghazi.
6 april 1941 – Duitse inval in Joegoslavië; bombardement van Belgrado.
6 april 1941 – Duitse troepen vallen Griekenland binnen; Britse troepen bezetten Addis Abeba; Abessinië bevrijd.
7 april 1941 – Duitse eenheden in Skopje.
9 april 1941 – Duitse tanks rukken Saloniki binnen.
9 april 1941 – Rommel verovert Bardia.
10 april 1941 – Duitse troepen bezetten Zagreb; proclamatie van de onafhankelijke staat Kroatië door de Ustachabeweging onder leiding van Ante Pavelić.
11 april 1941 – Italiaanse en Hongaarse troepen vallen ook Joegoslavië aan.
12 april 1941 – Capitulatie van de stad Belgrado.
13 april 1941 – Malta gebombardeerd.
17 april 1941 – Capitulatie van het Joegoslavische leger.
19 april 1941 – Bulgaarse troepen rukken Macedonië binnen.
20 april 1941 – Griekse troepen in Epirus en Macedonië door Duitse opmars van elkaar gescheiden.
22 april 1941 – Griekse leger in Thessalië capituleert; Britse troepen beginnen de aftocht uit Griekenland.
23 april 1941 – De Griekse koning en zijn ministers vluchten naar Kreta.
26 april 1941 – Duitse parachutisten veroveren Korinthe.
27 april 1941 – Athene door de Duitsers bezet.
28 april 1941 – Laatste Britse troepen verlaten het Griekse vasteland.
28 april 1941 – Duitse troepen veroveren Solloem.
30 april 1941 – Met de verovering van de Peloponesos is de Duitse bezetting van het Griekse vasteland voltooid.
1 mei 1941 – In Griekenland vorming van de regering-Zsolakoglu.
2 mei 1941 – Gewapend conflict van Iraakse troepen en Britse legereenheden; anti-Britse opstand gesteund door Duitsland.
6 mei 1941 – Britse eenheden verslaan Iraakse troepen bij Habbaniyah.
10 mei 1941 – Britse eenheden rukken op naar Bagdad; het Arabische legioen bezet fort te Rutba.
11 mei 1941 – De Duitsers voltooien de verovering van Griekse eilanden in het oostelijk deel van de Egeïsche Zee.
14 mei 1941 – Britse luchtaanvallen op vliegvelden in Syrië.
18 mei 1941 – Italiaans-Kroatisch verdrag: Joegoslavië moet gebied aan Italië afstaan.

18 mei 1941 – Vichy-Frankrijk wil Syrië tegen Engeland verdedigen.
20 mei 1941 – Begin van Duitse operatie *Merkur* tegen Kreta; Duitse luchtlandingen.
22 mei 1941 – De Engelse kruisers 'Gloucester' en 'Fiji' nabij Kreta door stuka's tot zinken gebracht; de slagschepen 'Warspite' en 'Valiant' buiten gevecht gesteld.
30 mei 1941 – Einde van de Iraakse opstand.
1 juni 1941 – Britse troepen trekken Bagdad binnen.
1 juni 1941 – Kreta in Duitse handen.
2 juni 1941 – Ontmoeting van Hitler en Mussolini op de Brenner.
8 juni 1941 – Troepen van het Britse Gemenebest en eenheden van de Vrije Fransen rukken Syrië binnen; Duitsland biedt Vichy-Frankrijk de steun van zijn *Luftwaffe* aan; Vichy aarzelt.
21 juni 1941 – Damaskus bezet door de Vrije Fransen.
21 juni 1941 – Auchinleck vervangt generaal Wavell als opperbevelhebber in het Midden-Oosten.
28 juni 1941 – Koning Peter II van Joegoslavië in Londen aangekomen.
3 juli 1941 – Capitulatie van Vichy-troepen in Palmyra en Syrië.
14 juli 1941 – Verdrag van Saint-Jean-d'Acre.
10 augustus 1941 – Engeland en Rusland beloven steun aan Turkije.
22 september 1941 – Koning George van Griekenland arriveert met zijn ministers in Engeland.
18 november 1941 – Begin van operatie *Crusader*, de tweede grote woestijnactie in Noord-Afrika van het Britse 8e leger.
19 november 1941 – Britse troepen bereiken Sidi Rezegh; hier volgt een zware tankslag die duurt tot 26 november. Het gevecht eindigt ten nadele van de Britten.
7 december 1941 – De Britse troepen in Tobroek definitief ontzet.
16 december 1941 – De Duitse troepen bij El Gazala met omsingeling bedreigd; Rommel trekt zijn troepen terug.
24 december 1941 – Britse eenheden rukken Benghazi binnen; Rommel trekt zich terug op de stellingen bij El Agheila.
2 januari 1942 – Het Duitse garnizoen van Bardia geeft zich over.
12 januari 1942 – Britse eenheden heroveren Solloem.
17 januari 1942 – De Halfaya-pas in Britse handen.
21 januari 1942 – Begin van het tweede offensief van generaal Rommel in Cyrenaica.
29 januari 1942 – Rommel herovert Benghazi.
9 maart 1942 – Brits-Griekse overeenkomst in Londen getekend met betrekking tot organisatie en inzet van Griekse gewapende legereenheden.
26 mei 1942 – Begin van het derde Duitse tegenoffensief o.l.v. generaal Rommel aan het El-Gazalafront.
4-6 juni 1942 – Britse tegenaanval op de oprukkende troepen van Rommel mislukt.
21 juni 1942 – Tobroek valt in handen van Rommels troepen.
24 juni 1942 – De Duitse troepen in Egypte ongeveer 50 mijl diep binnengerukt en Sidi Barrani genaderd.
25 juni 1942 – Generaal Auchinleck neemt persoonlijk het bevel over het Britse 8e leger van generaal Ritchie over; hij besluit van Matroeh op El Alamein terug te trekken.
29 juni 1942 – Slag bij Mersa Matroeh door Duitsers en Italianen gewonnen.
2 juni 1942 – Het tankkorps van veldmaarschalk Rommel bij El Alamein tot staan gebracht.
10 juli 1942 – Inönü, president van Turkije, hecht zijn goedkeuring aan de hervorming van het Turkse kabinet; de nieuwe premier M. Saracoglu tevens minister van buitenlandse zaken.
24 juli 1942 – De Britse en Amerikaanse regering besluiten tot het vormen van een tweede front in Noord-Afrika (operatie *Torch*).
10 augustus 1942 – Generaal sir H. Alexander in de plaats van generaal Auchinleck tot opperbevelhebber van het Midden-Oosten benoemd; generaal Montgomery wordt bevelhebber van het 8e leger in Noord-Afrika.
23-24 oktober 1942 – Begin van de Britse operatie *Lightfoot*; offensief tegen de Duitse linies bij El Alamein.
28 oktober 1942 – Einde van een driedaagse tankslag om de Kidney-heuvelrug; alle Duits-Italiaanse aanvallen afgeslagen.
2 november 1942 – Generaal Montgomery begint operatie *Supercharge*, die bedoeld is om ten zuiden van de Duitse concentraties een doorbraak in het El-Alameinfront te bewerken.
2 november 1942 – Overeenkomst tussen Murphy, vertegenwoordiger van Amerika in Algiers en generaal Giraud. Admiraal Darlan arriveert in Algiers om zijn zieke zoon te bezoeken.
4 november 1942 – Britse eenheden door de zuidelijke linies bij El Alamein gebroken.
6 november 1942 – Het 8e leger nadert Mersa Matroeh.
8 november 1942 – Operatie *Torch*: Amerikaanse en Britse troepen onder bevel van generaal Eisenhower gaan in Algerije en Marokko aan land; de landingen worden bij de plaatsen Algiers, Oran en Casablanca uitgevoerd.
9 november 1942 – Duitse landingen op het vliegveld El Aouana in Tunesië.
9 november 1942 – Darlan door de Amerikaanse generaal Clark als Hoge Commissaris van Frankrijk in Noord-Afrika aanvaard. Generaal Giraud arriveert in Algiers.
10 november 1942 – De geallieerde troepen omsingelen Oran.
11 november 1942 – Einde van de vijandelijkheden tussen de geallieerden en Fransen in Algerije en Marokko; oproep van admiraal Darlan.
11 november 1942 – Britse troepen rukken de Egyptisch-Libische grens over; Bardia bezet.
11 november 1942 – De geallieerde troepen bezetten Casablanca en Bougie.
12 november 1942 – Amerikaanse troepen bezetten Bone.
12 november 1942 – Tobroek in Britse handen.
15 november 1942 – Churchill laat overal in het Verenigd Koninkrijk de kerkklokken luiden ter viering van de overwinning in Egypte.
15 november 1942 – Het Britse 1e leger bereikt vanuit Algerië de Tunesische grens en overschrijdt deze.
20 november 1942 – Benghazi door de Britten veroverd.
14 november 1942 – Duitse en Italiaanse troepen in Tunis.
13 december 1942 – Rommel ontruimt de stellingen bij El Agheila.
14 december 1942 – Het Franse bestuur op Madagascar in handen van de Vrije Fransen van generaal de Gaulle.
24 december 1942 – Moord op generaal Darlan te Algiers.
26 december 1942 – Generaal Giraud tot Hoge Commissaris voor Noord-Afrika benoemd.
13 januari 1943 – De divisie van de Franse generaal J. P. Leclerc verenigt zich na een barre tocht vanuit Tsjaad met het 8e leger van Montgomery in Libië.
15 januari 1943 – Het Britse 8e leger begint een offensief tegen Buerat in Tripolitanië.
18 januari 1943 – Duitse aanvallen op Britse en Franse troepen in het gebied van Bou Araba in Tunesië.
23 januari 1943 – Het Britse 8e leger rukt Tripoli binnen.
31 januari 1943 – Mussolini ontslaat de stafchef Cavallero en benoemt als diens opvolger generaal Vittorio Ambrosio.
3 februari 1943 – Churchill brengt een bezoek aan het Britse 8e leger in Tripoli.
4 februari 1943 – Voorhoede-eenheden van het Britse 8e leger rukken Tunesië binnen.
5 februari 1943 – Mussolini ontslaat graaf Ciano als minister van buitenlandse zaken; Mussolini zelf neemt deze functie over; Ciano wordt benoemd tot ambassadeur bij het Vaticaan; reorganisatie van het gehele Italiaanse kabinet.
14 februari 1943 – Duitse troepen beginnen in Tunesië een zwaar tegenoffensief in westelijke richting vanuit de Faïd-pas.
16 februari 1943 – Het Britse 8e leger verovert Duitse voorposten van de Marethlinie.
20 februari 1943 – Duitse tankeenheden breken door de El Qasserin-pas; zij bereiken Thala en Tébessa.
25 februari 1943 – De El-Qasserin-pas weer in geallieerde handen.
26 februari 1943 – Duitse eenheden onder generaal von Arnim vallen in Noord-Tunesië Britse troepen aan; deze aanvallen duren tot 24 maart; de Britten worden geleidelijk tot Medjez en Béja teruggedreven.
6 maart 1943 – Generaal Rommel leidt vanuit Medenine een Duitse tankaanval op het Britse 8e leger bij de Marethline; de slag brengt geen succes.
9 maart 1943 – Generaal von Arnim volgt Rommel als Duits opperbevelhebber in Noord-Afrika op; generaal Rommel met ziekteverlof.
20 maart 1943 – Het Britse 8e leger opent het offensief tegen de Marethlinie.
27 maart 1943 – US-eenheden vallen in Midden-Tunesië de Fondouk-pas aan.
28 maart 1943 – Het Britse 8e leger verovert Mareth, Toujane en Matmata.
30 maart 1943 – Het Britse 8e leger bezet Oudref en Metouja; het Britse 1e leger, dat op 28 februari in het offensief is gegaan, herovert Sejenane.
7 april 1943 – Het Britse 8e leger en het 2e US-korps maken contact met elkaar in Tunesië.
7-10 april 1943 – Ontmoeting van Hitler en Mussolini in het kasteel Klessheim (Salzburg).
8 april 1943 – Amerikaanse troepen breken door naar het gebied van Maknassy; hun 26e brigade breekt door de Fondouk-pas.
14 april 1943 – Het Britse 8e leger bereikt de Enfidavillelinie; Franse troepen bezetten Jebel Mansour.
21 april 1943 – Enfidaville door de Britten bezet.
28-30 april 1943 – Laatste tankaanval van de Asmogendheden leidt tot herovering van Djebel Bou Aoukaz.
5 mei 1943 – De Britten heroveren Djebel Bou Aoukaz.
7 mei 1943 – Tunis en Bizerte respectievelijk door het Britse 1e leger en Amerikaanse eenheden veroverd.
12 mei 1943 – Generaal von Arnim geeft zich met zijn troepen aan de geallieerden over.
13 mei 1943 – Generaal Messe, opperbevelhebber van de Italiaanse troepen in Noord-Afrika, capituleert.
3 juni 1943 – Oprichting van het *Comité français de Libération nationale* te Algiers.
11 juni 1943 – Britse invasie op Pantelleria.
12 juni 1943 – Het eilandje Lampedusa geeft zich over aan de Britten.
20 juni 1943 – De Italiaanse regering gelast de evacuatie van Napels en de Siciliaanse steden.
3 juli 1943 – De Griekse koning belooft vrije verkiezingen binnen zes maanden na de bevrijding.
10 juli 1943 – Landingen van de geallieerde hoofdmacht op Sicilië; verovering van Siracusa en Pachino, Gela en Licata.
16 juli 1943 – President Roosevelt en Churchill richten een oproep tot het Italiaanse volk zich over te geven; de volgende dag werpen de geallieerde vliegtuigen pamfletten met de geallieerde oproep uit boven Rome.

Manschappen van het Britse 8e leger hebben een luchtdoelkanon in stelling gebracht tussen de puinhopen van Cassino, het stadje aan de voet van de gelijknamige berg, dat in 1944 werd verwoest.

19 juli 1943 – Ontmoeting van Hitler en Mussolini te Feltre.
22 juli 1943 – Grandi, voorzitter van de Kamer, legt Mussolini een motie voor, waarin hij hem voorstelt de persoonlijke leiding over de oorlog aan de koning over te dragen.
22 juli 1943 – Amerikaanse troepen bezetten Palermo.
24-25 juli 1943 – Bijeenkomst van de Grote Fascistische Raad: Grandi's motie wordt aangenomen.
25 juli 1943 – Audiëntie van Mussolini bij koning Victor Emanuel; de koning deelt hem de uitslag van de stemming van de Grote Fascistische Raad mee; Mussolini zal vervangen worden; na de audiëntie (half zes 's middags) wordt Benito Mussolini aangehouden en in hechtenis genomen.
25 juli 1943 – Victor Emanuel opperbevelhebber van het Italiaanse leger; maarschalk Badoglio wordt premier.
25 juli 1943 – Begin van de uitvoering van de operatie *Achse*: Duitse troepen rukken Italië binnen.
28 juli 1943 – Opheffing van de Fascistische Partij en de Grote Fascistische Raad.
1 augustus 1943 – De geallieerde troepen beginnen een offensief tegen de linies van de vijand op het noordoostelijke gedeelte van Sicilië.
4 augustus 1943 – Eerste geheime contact van Italië met de geallieerden in Lissabon.
16 augustus 1943 – Generaal Eisenhower besluit de landingen op het vasteland van Italië bij Salerno (operatie *Avalanche*) en Tarente (operatie *Slapstick*) op 9 september uit te voeren; de datum voor de eerste geplande landing bij Reggio di Calabria (operatie *Baytown*) wordt nog niet bepaald.
17 augustus 1943 – Amerikaanse troepen rukken Messina binnen; de vijandelijkheden op Sicilië houden op.
augustus 1943 – Afwijzing door de Griekse regering in ballingschap van de voorstellen van een delegatie van de drie grootste Griekse verzetsorganisaties (Caïro) over de positie van koning George II in een naoorlogse regering.
3 september 1943 – Geallieerde landingen onder bevelvoering van generaal Montgomery bij Reggio op de zuidkust van Calabria.
3 september 1943 – Ondertekening van de wapenstilstandsvoorwaarden door Italië te Siracusa op Sicilië.
8 september 1943 – Capitulatie van Italië door generaal Eisenhower bekendgemaakt; maarschalk Badoglio maakt haar via de Romeinse radio bekend.
8 september 1943 – Hitler gelast het Italiaanse leger te ontwapenen *(Fall Achse)*.
8 september 1943 – Het Britse 8e leger landt bij Pizzo in de Golf van Eufemia.
9 september 1943 – Het Amerikaanse 5e leger en Britse eenheden landen in de Golf van Salerno.
9 september 1943 – Badoglio telegrafeert Hitler over de hopeloze militaire situatie waarin Italië zich bevindt en over zijn verzoek aan de geallieerden om een wapenstilstandsovereenkomst te sluiten; dit betekent het formele einde van het verdrag van de Asmogendheden.
9 september 1943 – De Duitse troepen maken een begin met de ontwapening van het Italiaanse leger.
10 september 1943 – In Noord-Italië capituleren de Italiaanse troepen voor de Duitsers.
10 september 1943 – Het Britse 8e leger bezet Tarente.
10 september 1943 – Duitse luchtlandingstroepen onder leiding van maarschalk Kesselring bezetten na hevige gevechten Rome.
11 september 1943 – Geallieerde landingen bij Tarente.
12 september 1943 – Kolonel Otto Skorzeny bevrijdt op bevel van Hitler Mussolini uit diens gevangenschap te Gran Sasso.
12 september 1943 – De ondergrondse partijen in Italië vormen een Comité voor de Nationale Bevrijding; het eist aftreden van de koning; begin van de periode van de *Resistenza* (verzet).
13 september 1943 – Zware Duitse aanvallen op het geallieerde bruggehoofd bij Salerno scheppen een kritieke situatie, die wordt overwonnen door landingen van paratroepen onder leiding van generaal-majoor Ridgway.
14 september 1943 – Ontmoeting van Hitler en Mussolini op het *Führerhauptquartier* te Rastenburg.
15 september 1943 – Mussolini roept plechtig de republiek van Salo uit; het is niet meer dan een Duits marionettenstaatje.
16 september 1943 – Het Britse 8e leger bezet Sapri; het Amerikaanse 5e leger gaat bij het bruggehoofd Salerno tot het offensief over; patrouilles van beide legers maken contact met elkaar ten zuiden van Salerno.
22 september 1943 – Geallieerde troepen landen bij Bari.
1 oktober 1943 – Het Amerikaanse 5e leger onder leiding van generaal Clark verovert Napels.
13 oktober 1943 – De raad van ministers van Mussolini's Republiek richt speciale rechtbanken op voor de berechting van de 'verraders van 25 juli 1943'.
13 oktober 1943 – Generaal Clark steekt met eenheden van zijn leger de rivier de Volturno over.
5-6 november 1943 – Vaticaan gebombardeerd.
5-7 november 1943 – Besprekingen van de Engelse en Turkse ministers van buitenlandse zaken in Caïro.
17 november 1943 – Definitieve ondertekening van de geallieerde wapenstilstandsvoorwaarden door de regering van Badoglio.
22-25 november 1943 – Eerste conferentie (Sextant) te Caïro: besprekingen van president Roosevelt, premier Churchill en generaal Tsjang Kai-sjek.
23 november 1943 – Het Britse 8e leger steekt de rivier de Sangro over.
4-6 december 1943 – Tweede conferentie van Caïro; onderhoud van Roosevelt en Churchill met de Turkse president Inönü.
4 december 1943 – Vorming van een Voorlopig Bestuur voor het bevrijde gebied in Joegoslavië onder leiding van Dr. I. Ribar; generaal Tito voorzitter van het Comité voor Nationale Verdediging.
9 december 1943 – Maarschalk Badoglio maakt bekend dat Italiaanse eenheden aan de zijde van de geallieerden meevechten.
10 december 1943 – Het Britse 8e leger vestigt een bruggehoofd over de rivier de Moro.
1 januari 1944 – Generaal Clark neemt het commando over het Amerikaanse 7e leger van generaal Patton over; hij wordt verantwoordelijk voor de planning van *Anvil*, een operatie ter voorbereiding van een landing in Zuid-Frankrijk.
5 januari 1944 – Het Amerikaanse 5e leger begint zijn definitieve aanval op de Duitse Winterlinie.
5-25 januari 1944 – Slag aan de Garigliano en Rapido in Italië.
8-10 januari 1944 – Processen van Verona tegen zes leden van de voormalige Grote Fascistische Raad; o.a. worden graaf Ciano en maarschalk de Bono ter dood veroordeeld en op 11 januari 1944 geëxecuteerd.
15 januari 1944 – Het Amerikaanse 5e leger heeft met succes zijn operaties tegen de Winterlinie afgesloten met de verovering van de Monte Trocchio (de Duitsers trekken over de Rapido terug); het staat nu voor de Gustavlinie langs de rivieren de Garigliano, Gari en Rapido tot Cassino.
17 januari 1944 – Het Britse 10e legerkorps steekt de Garigliano over (operatie *Panther*).
22 januari 1944 – Het Amerikaanse 6e legerkorps gaat bij Anzio en Nettuno aan land.
28 januari 1944 – *Führerweisung* met betrekking tot de verdediging van Italië, die gevoerd moet worden *bis der letzte Gegner vernichtet oder wieder ins Meer geworfen ist*.
28-29 januari 1944 – Congres van het Italiaanse Comité voor de Nationale Bevrijding te Bari, het eist unaniem de onmiddellijke abdicatie van koning Victor Emanuel.
29 januari 1944 – Doorbraak van pantsereenheden van het 2e legerkorps over de Rapido.
3 februari 1944 – Zware Duitse tegenaanvallen op de Britse stellingen bij Campoleone aan het Anzio-front; de geallieerden worden teruggedreven.
15 februari 1944 – Hevige bombardementen van geallieerde bommenwerpers en artillerie op het klooster Monte Cassino.
29 februari - 3 maart 1944 – De Duitsers ondernemen een laatste offensief tegen het Anziobruggehoofd; het Amerikaanse 6e legerkorps weet stand te houden.
februari 1944 – Partijvoorzitter Pietro Nenni stelt namens de Italiaanse socialistische partij een ultimatum aan het Comité voor de Nationale Bevrijding om met de monarchie te breken; de socialisten weigeren in te stemmen met het voorstel dat het Comité medewerking zal verlenen aan een gereorganiseerd kabinet-Badoglio.
1 maart 1944 – Massale stakingen in Turijn en andere Noorditaliaanse steden uitgebroken.
3 maart 1944 – De twee voornaamste Griekse verzetsgroepen, de EAM (ELAS) en de EDES, tot overeenstemming gekomen, zij zullen gezamenlijk tegen Duitsland optreden.
13 maart 1944 – De Sowjetregering erkent het kabinet-Badoglio.
14 maart 1944 – De EAM richt het Griekse 'Politiek Comité van Nationale Bevrijding' (PEEA) op.
15 maart 1944 – Tweede geallieerde bombardement van Monte Cassino.
15-23 maart 1944 – Derde slag van geallieerden om Monte Cassino.
2 april 1944 – Palmiro Togliatti, leider van de Italiaanse communisten, uit ballingschap in Rusland naar Italië teruggekeerd; hij bepleit voorrang van de gezamenlijke strijd tegen Duitsland, de koningskwestie tot na de oorlog uit te stellen en tot gezamenlijke deelname aan de regering-Badoglio.
12 april 1944 – Koning Victor Emanuel maakt bekend dat hij bereid is afstand van de troon te doen zodra Rome bevrijd is.
14 april 1944 – De Griekse kolonel Venizelos vormt een nieuw kabinet.
14 april 1944 – De Turkse minister van buitenlandse zaken kondigt aan dat Turkije de geallieerden binnen de grenzen van zijn materiële mogelijkheden zal helpen.
21 april 1944 – Vorming van een nieuw kabinet-Badoglio waarin nu ook de oppositiepartijen vertegenwoordigd zijn.
22 april 1944 – Conferentie van Hitler en Mussolini op slot Klessheim (Salzburg).
26 april 1944 – Papandreou vormt een nieuw Grieks kabinet.
1 mei 1944 – Militaire missie van Tito arriveert in Londen.
2 mei 1944 – Spanje staakt na Engels-Amerikaans overleg voor een groot deel zijn wolframleveranties aan Duitsland; het Amerikaanse olie-embargo tegen Spanje opgeheven.
11-18 mei 1944 – Vierde slag om Monte Cassino; het gelijknamige stadje wordt op 18 mei door Britse eenheden veroverd, terwijl het Poolse 2e korps van generaal Anders het klooster van Duitse eenheden zuivert; het 5e en 8e geallieerde leger breken door de Gustavlinie.

Generaal (later maarschalk) Erwin Rommel die, hoewel hij geen vriend van Hitler was, de Führer aanvankelijk grote successen bracht op het Afrikaanse slagveld.

14 mei 1944 – Vertegenwoordigers van Griekse politieke partijen komen voor overleg naar Beiroet; op 20 mei besluiten zij unaniem met de eerste minister Papandreou samen te werken.
18 mei 1944 – In de richting van Pontecorvo wordt de geallieerde aanval op de Hitlerlinie ingezet.
19 mei 1944 – President Inönü van Turkije legt een verklaring af over activiteiten van een pro-nazi-beweging; staat van beleg afgekondigd.
23 mei 1944 – Onder commando van generaal Truscott begint de operatie *Buffalo;* uitbraak uit het Anzio-bruggehoofd.
23 mei 1944 – Canadese eenheden van het Britse 8e leger veroveren Pontecorvo en breken door de Adolf Hitlerlinie.
25 mei 1944 – Het Duitse 10e leger van Von Vietinghoff trekt zich in Italië terug op de Caesarlinie.
1 juni 1944 – In een verklaring dringt koning Peter van Joegoslavië bij de volken van zijn land aan op het bewaren van de eenheid gedurende de strijd; de nieuwe premier Dr. Iwan Subasitch zal alle verzetsgroepen consulteren, voordat er een nieuwe regering zal worden gevormd.
1 juni 1944 – Geallieerde eenheden in Frosinone, Ferentino, Veroli, Sora en Campoli.
3 juni 1944 – Hitler geeft Kesselring toestemming uit Rome terug te trekken.
4 juni 1944 – De eerste geallieerde patrouilles bereiken Rome.
5 juni 1944 – Koning Victor Emanuel doet afstand van de troon ten gunste van zijn zoon Umberto.
8 juni 1944 – Papandreou is gereed met de vorming van zijn kabinet, waarin ook vertegenwoordigers van het verzet zijn opgenomen.
9 juni 1944 – De oppositiepartijen ontnemen Badoglio het premierschap en benoemen de reformistische socialist Bonomi, voorzitter van het Comité voor de Nationale Bevrijding, tot eerste minister.
16 juni 1944 – Eenheden van het Amerikaanse 5e leger veroveren Grossato; het Amerikaanse 8e leger bezet Foligno en Spoleto.
17-19 juni 1944 – Verovering van het eiland Elba door Franse eenheden onder bevel van generaal de Lattre de Tassigny.
20 juni 1944 – Perugia in handen van het Britse 8e leger.
3 juli 1944 – Siena door Franse troepen veroverd.
18 juli 1944 – Eenheden van het Amerikaanse 5e leger veroveren Pontedera aan de rivier de Arno; Poolse troepen veroveren Ancona.
19 juli 1944 – Eenheden van het Amerikaanse 5e leger veroveren Livorno.
23 juli 1944 – Pisa door Amerikaanse eenheden veroverd.
4 augustus 1944 – Troepen van het Britse 8e leger bereiken de buitenwijken van Florence; de stad is op 13 augustus geheel in geallieerde handen.
12 augustus 1944 – Ontmoeting van Tito en Churchill in Napels.
31 augustus 1944 – De geallieerde troepen in Italië beginnen het offensief tegen de Gotenlinie; Poolse troepen slaan bij Pesaro een bres in het Duitse front.
23 september 1944 – Amerikaanse eenheden bezetten de Futa-pas ten noorden van Florence.
26 september 1944 – Eenheden van het Britse 8e leger rukken de rivier de Rubicon over.
26 september 1944 – Overeenkomst van Casserta tussen Britse militaire leiders en vertegenwoordigers van de Griekse regering en verzetsbeweging.
26 september 1944 – Generaal Zervas (EDES) en generaal Saraphis (ELAS) plaatsen hun verzetslegers onder het bevel van de Griekse nationale regering van eenheid.
29 september 1943 – Koning Peter van Joegoslavië arriveert met zijn kabinet in Caïro.
4 oktober 1944 – Britse troepen landen op het Griekse vasteland.
12 oktober 1944 – De Duitse troepen verlaten Athene.
14 oktober 1944 – Geallieerde landingen op het eiland Corfu.
18 oktober 1944 – De Griekse regering in ballingschap keert naar Griekenland terug.
20 oktober 1944 – Belgrado door eenheden van de partizanen en Russische troepen na een strijd van zes dagen bevrijd.
20 oktober 1944 – Britse troepen rukken Cesena binnen.
2 november 1944 – Tito en Subasić, president van de Joegoslavische regering in ballingschap, roepen een verenigde Joegoslavische regering uit.
25 november 1944 – Generaal sir Harold Alexander benoemd tot veldmaarschalk en *Supreme Allied Commander, Mediterranean area;* generaal Mark Clark wordt opperbevelhebber van de geallieerde troepen in Italië.
29 november 1944 – Albanië geheel van Duitse troepen bevrijd.
1 december 1944 – Papandreou gelast de demobilisatie van de Griekse verzetsstrijders; onlusten in Athene.
5 december 1944 – Ravenna door eenheden van het Britse 8e leger bezet.
13 december 1944 – Britse troepen in gewapende strijd met communistische ELAS-partizanen.
26 december 1944 – Churchill en Eden voeren in Athene besprekingen met vertegenwoordigers van de Griekse regering en communistische partizanen.
31 december 1944 – Aartsbisschop Damaskinós regent van Griekenland; Papandreou treedt af.
december 1944 – De provincie Dalmatië door Joegoslavische partizanen bevrijd; ook Montenegro met hulp van Albanese partizanen van Duitse troepen gezuiverd.
3 januari 1945 – Generaal Plastiras aan het hoofd van de Griekse regering.
11 januari 1945 – Wapenstilstand van ELAS-leiders met de Griekse regering.
12 februari 1945 – De Griekse regering en de communistische partizanen sluiten vrede met elkaar op de conferentie van Varkiza.
15 februari 1945 – Koning Peter van Joegoslavië en diens kabinet verlaten Caïro en begeven zich naar Belgrado.
22 februari 1945 – Troepen van het Amerikaanse 5e leger veroveren na zware gevechten de heuvels die de Boven-Reno-vallei beheersen.
5 maart 1945 – Maarschalk Tito zal een nieuwe Joegoslavische regering vormen; de koning heeft toegestemd in een regentschap.
7 maart 1945 – Vorming van een verenigde Joegoslavische regering onder leiding van Josip Broz Tito; deze wordt op 20 april door Engeland, op 28 april door de Verenigde Staten en op 29 april door de Sowjetregering erkend.
8 maart 1945 – Geheime besprekingen over capitulatieonderhandelingen van de SS-generaal Wolff, hoofd van de Duitse politie in Italië en militair gevolmachtigde, met Allen Dulles, hoofd van het Amerikaanse *Office of Strategic Services,* te Zürich.
12 maart 1945 – De Communistische Partij in Italië roept arbeiders, boeren en intelligentsia op tot een gewapende opstand.
6 april 1945 – Sarajevo in handen van Joegoslavische partizanen.
11 april 1945 – Verdrag van vriendschap en bijstand gesloten tussen de Sowjetunie en de regering van Tito.
21 april 1945 – Poolse troepen veroveren Bologna.
24 april 1945 – Ferrara veroverd; La Spezia en Modena bevrijd.
25 april 1945 – Troepen van het Amerikaanse 5e leger rukken Parma en Mantua binnen.
26 april 1945 – Italiaanse partizanen actief in Genua; straatgevechten in Milaan; het Britse 8e leger verovert Verona en steekt de rivier de Adige over.
27 april 1945 – Franse troepen rukken de Frans-Italiaanse grens over en bezetten Ventimiglia; het Amerikaanse 5e leger rukt Genua binnen.
28 april 1945 – Brescia en Bergamo door eenheden van het Amerikaanse 5e leger veroverd; zij bereiken het Comomeer.
28 april 1945 – Mussolini en Clara Petacci bij het dorpje Giulino di Mezzegra geëxecuteerd. Het bevrijdingscomité verklaart zich verantwoordelijk voor deze executie.
29 april 1945 – Britse troepen van het 8e leger veroveren Venetië.
1 mei 1945 – Generaal Kesselring geeft toestemming aan generaal Wolff voor de capitulatie van de Duitse troepen in Italië.
2 mei 1945 – Joegoslavische eenheden bezetten Triëst.

Groep 5

DUITSLAND EN BEZET EUROPA TERREUR EN VERZET

3 september 1939 – Verscherping van de veiligheidsmaatregelen tegen vijanden van het Rijk.
8 oktober 1939 – Westelijke gebieden van Polen bij het Duitse Rijk ingelijfd; Rest-Polen krijgt als *Generalgouvernement für die besetzten polnischen Gebiete* een apart bestuur; Hans Frank wordt *Generalgouverneur.*
10 oktober 1939 – Uit eenheden van de *SS-Verfügungstruppe* wordt bij Pilsen de eerste *Waffen-SS*-divisie opgesteld; deze wordt later *SS-Division Reich* (december 1942) en in januari 1944 de *2. SS-Panzer-Division Das Reich* genoemd.
18 oktober 1939 – Hitler beveelt oprichting van een divisie uit leden van de *Ordnungspolizei: SS-Polizei-Division;* sedert september 1943 *4. SS-Polizei-Panzer-Grenadier-Division* genoemd.
26 oktober 1939 – In het *Generalgouvernement* wordt voor alle Polen van 18 tot 60 jaar verplichte tewerkstelling aangekondigd.
28 oktober 1939 – Anti-national-socialistische protestbetogingen van Praagse studenten; herhaald op 15 november; duizenden studenten worden gearresteerd en naar het KL Oraniënburg gedeporteerd.
oktober 1939 – Opstelling van een divisie uit leden van de *SS-Totenkopfverbände* onder de naam *SS-Totenkopf-Division*; sedert februari 1944 *3. SS-Panzer-Division Totenkopf* genoemd.
november 1939 – Het in september 1939 na de capitulatie van Warschau georganiseerde Poolse militaire verzet krijgt de naam Verbond voor gewapende strijd (ZWZ: *Zwiazek Walki Zbrojnej*).
1 januari 1940 – In Duitsland zijn sedert 1 juli 1938 ongeveer 1.400.000 *Dienstverpflichtungen* opgelegd.
25 januari 1940 – In het *Generalgouvernement* Polen worden alle arbeidsgeschikte werklozen, die van de arbeidsbureaus een ondersteuning krijgen, verplicht tot tewerkstelling in Duitsland.
januari 1940 – Eerste razzia's op arbeidskrachten in verschillende Poolse steden.
februari 1940 – Oprichting van het ondergrondse Poolse Comité voor politieke coördinatie (PKP), een burgerlijke verzetsorganisatie, bestuurd vanuit Londen.
17 maart 1940 – De *Generalbauinspektor* Dr. Fritz Todt tot *Reichsminister für Bewaffnung und Munition* benoemd.
9 april 1940 – Vorming van een Deense coalitieregering. Denemarken behield ondanks de Duitse bezetting theoretisch de status van een soevereine staat; Duitsland en Denemarken onderhouden via hun departementen van buitenlandse zaken contact met elkaar.
24 april 1940 – Oproep tot de jaarklassen 1915-1924 in het *Generalgouvernement* voor tewerkstelling in Duitsland; er wordt met zware straffen gedreigd; de razzia's nemen sterk toe.

Overal in Frankrijk sloten jongemannen zich aaneen tot gewapende verzetsgroepen: de befaamde maquis.

6 maart 1942 – Verordening van de militaire bevelhebber (van België), 'uitgevaardigd om te voorzien in de behoefte aan werkkrachten voor het verrichten van werk van bijzonder belang'.
voorjaar 1940 – Begin van *Völkische Neuordnung* in de ingelijfde Poolse gebieden; invoering van z.g. *'Deutsche Volksliste'*; de Polen uit deze gebieden zullen naar het *Generalgouvernement* gedeporteerd worden.
31 mei 1940 – *Freiherr* von Falkenhausen tot *Militärbefehlshaber in Belgien und Nordfrankreich* benoemd.
23 juni 1940 – Oprichting van de 'Witte Brigade' door Marcel Louette (alias Fidelio) ±3700 leden.
30 juni 1941 – Val van Lwow (Lemberg); Oekraïense nationalisten o.l.v. Stekko vormen een Oekraïense regering.
juni 1940 – België: Staf de Clerq verklaart zich in een nota aan de Duitse bezetter bereid tot samenwerking.
zomer 1940 – Kapitein Henry Frenny richt in Lyon de illegale beweging *Libertés* op; Lyon wordt later centrum van verzet voor meer groeperingen o.a. van *France-Liberté* (later *Franc-Tireur* genoemd), *France d'abord, Le coq enchaîné* en de *Groupe du Témoignage Chrétien*; elders ontstaan nog meer groepen, o.a. in Marseille: *La France au combat*.
zomer 1940 – Oprichting van het illegale 'leger van België' op initiatief van enige Belgische officieren (Ch. Glaser, R. Lentz, A. Boereboom en Ch. van der Putten); in de zomer van 1942 beschikt het over ongeveer 35.000 getrainde oud-soldaten, bestemd voor steun bij de militaire bevrijding van België door de geallieerden.
14 juli 1940 – Jean Texcier, pionier van de clandestiene pers in Frankrijk, schrijft zijn eerste *Conseils à l'Occupé*.
juli 1940 – In Luik oprichting van de illegale 'Service D' (Dénonciation) door Joseph Joset (±1400 leden).
augustus 1940 – België: Fernand Kerkhofs organiseert het inlichtingennet 'Zéro'.
25 september 1940 – Terboven verklaart in een radiotoespraak tot de Noorse bevolking dat koning en parlement zijn 'afgezet', de *Administrationsradet* ontbonden is en dat alle politieke partijen behalve de Quisling-partij *(Nasjonal Samling)* verboden worden.
herfst 1940 – In Aerschot richten Luciaan Meyer en Theo Simon de illegale 'Mouvement national royaliste' (MNR) op; van deze beweging zijn veel officieren lid (±8500 leden).
10 november 1940 – Staf de Clerq stelt in een redevoering het Vlaamsch Nationaal Verbond openlijk ter beschikking van de bezetter.
november 1940 – Ontstaan van de illegale inlichtingendienst 'Confrérie Notre Dame' onder leiding van Rémy.
1 december 1940 – De eerste nummers van het ondergrondse *'Libération-Nord'* onder redactie van Christian Pineau in Parijs verspreid.
december 1940 – Oprichting van de illegale *'Organisation civile et militaire'* (OCM) voor de noordelijke zone van Frankrijk.
december 1940 – De rechters van het Noorse hooggerechtshof treden af uit protest tegen nazificatie van rechterlijke instanties.
december 1940 – Oprichting van *'L'Armée de la Libération'* (AL) door o.a. de Belgische minister A. Delfosse; het centrum van haar activiteiten ligt vooral in het Luikse (±7200 leden).
eind december 1940 – Aimé en Georges Dandois richten de *'Mouvement national belge'* (MNB) op; Camille Joset wordt de landelijke leider; deze beweging zal gedurende de gehele oorlog een veelzijdige verzetsactiviteit ontplooien (±30.000 leden).
eind 1940 – Begin van de reeks geheime overtochten van de *Shetland Bus* van de Shetland Eilanden naar Noorwegen om geheime agenten en wapens over te brengen.

januari 1941 – Oprichting van de geheime verbindingsdienst (ontsnappingsnet) 'Pat' door de Britse kapitein Garrow.
5 maart 1941 – Oprichting van het illegale 'Vrijheidsfront': organisatie van een aantal Belgische verzetsgroepen.
15 maart 1941 – Vorming van het *'Front de l'Indépendance'* (FI) (Onafhankelijkheidsfront) op initiatief van Fernand Demany; oprichting van een Nationaal Comité; binnen het FI ontstaan verschillende actiegroepen (o.a. de *'Solidarité'* voor hulp aan vervolgden) en wat later *'l'Armée belge des Partisans'* (Partisans armés).
10 april 1941 – Ante Pavelić wordt leider van de Ustachastaat in Kroatië (Zagreb).
27 april 1941 – Oprichting van het bevrijdingsfront van het Sloveense volk in Ljubljana.
begin mei 1941 – Begin van de voorbereiding voor een gewapende opstand door leden van de KPJ in Zagreb (Kroatië).
10 mei 1941 – Rudolf Hess vliegt van München naar Schotland.
11 mei 1941 – De Vlaamse afdeling van de Rexistenbeweging van Léon Degrelle en het Verdinaso ('Verenigde Dietsche Nationaalsocialisten') met het 'Vlaamsch Nationaal Verbond' versmolten.
13 mei 1941 – Martin Bormann volgt Rudolf Hess op als kanselier van de partij.
mei 1941 – Frankrijk: Eerste dropping van SOE.
mei 1941 – Vorming van groepjes Četniks onder bevel van Draza Mihailovic.
24 juni 1941 – De Serven beginnen in het oostelijk deel van Hercegovina de algemene opstand tegen de Ustacharegering.
27 juni 1941 – Het Centraal Comité van de KPJ richt een hoofdkwartier voor de partizanenafdelingen van Joegoslavië op, dat onder leiding van Josip Broz Tito coördinerend zal optreden.
zomer 1941 – Oprichting van de illegale Deense groep *Holger Danske*.
juni-juli 1941 – Ontstaan van de illegale communistische organisatie BOPA *(Borgerlige Partisaner)* in Denemarken.
2-11 juli 1941 – Regering van de Oekraïense nationalist Jaroslaw Stetsko in Lemberg.
3 juli 1941 – Oproep van Stalin aan de bevolking in de gebieden achter het front om de oorlog tegen de Duitse bezetter voort te zetten; weldra proberen Russische agenten daar partizanengroepen te formeren.
13 juli 1941 – Oprichting van de staf van de partizanenafdelingen van Bosnië en Hercegovina te Sarajevo.
13 juli 1941 – Begin van de guerrilla-activiteit in Montenegro.
16 juli 1941 – Hitler wijst Erich Koch, *Gauleiter* van Oost-Pruisen, aan als *Reichskommissar für die Ukraine*; Erich Lohse als *RK für das Ostland* (Litauwen, Letland en Estland); Wilhelm Kube als *RK* van Wit-Rusland (Minsk).
18 juli 1941 – V-actie: 'Victorie, want Duitsland wint voor Europa op alle fronten.'
22 juli 1941 – Partizanenafdelingen in Slovenië maken een begin met het gewapend optreden.
27 juli 1941 – Partizanenafdelingen beginnen door aanvallen op de bezetting van de Ustacha in Lika de opstand van het Kroatische volk.
juli 1941 – Eerste verschijnen van het illegale *Land og Folk* van de Deense communisten.
3 augustus 1941 – De bisschop van Münster, Graf von Galen, protesteert in een kanselrede tegen de massale euthanasie op geesteszieken.
8 augustus 1941 – Het eerste contingent vrijwilligers van het Waalse Legioen van Léon Degrelle vertrekt uit Brussel naar Duitsland.
augustus 1941 – Partizanen veroveren gebieden in Kroatië en het westelijk en oostelijk gedeelte van Bosnië.
augustus 1941 – Massa-arrestaties van pro-Bandera-partizanen in de westelijke Oekraïne.

16 september 1941 – OKW-bevel van generaal Keitel betreffende represaillemaatregelen tegen acties van partizanen; voor iedere gedode Duitse soldaat zullen 50 tot 100 Russische krijgsgevangenen gefusilleerd worden.
27 september 1941 – Oprichting van een Nationaal Bevrijdingsfront (EAM) door de Griekse Communistische Partij; het Nationaal Bevrijdingsfront vormt in april 1942 het Griekse Volksbevrijdingsleger (ELAS).
september 1941 – Oprichting van de ondergrondse *Francs-Tireurs et Partisans*.
september 1941 – Organisatie van het Noorse verzet in een burgerlijke (het Vaderlandse Front) en een militaire afdeling *(Milorg = Militair Organisasjogen)*.
11 oktober 1941 – Begin van de gewapende opstand van de Macedonische bevolking met partizanenacties in Pripep.
17 oktober 1941 – Oprichting van het Servisch comité voor bevrijding van het volk te Uzice.
23 oktober 1941 – De domproost van de Berlijnse Hedwigkathedraal Bernhard Lichtenberg door de *Gestapo* wegens zijn vele protesten tegen de regering gearresteerd.
2 november 1941 – Overval van Četniks in collaboratie met de bezetter op partizanenafdelingen bij Uzice in Servië; begin van onverzoenlijke burgeroorlog in Joegoslavië.
8 november 1941 – Goering kondigt tewerkstelling van Russische burgers en krijgsgevangenen in Duitsland aan.
december 1941 – Verschijnen van het illegale blad *Combat* onder redactie van Georges Bidault.
december 1941 – Verschijning van het Deense illegale blad *De Frie Danske*.
december 1941 – Stalin richt de 'Unie van Poolse patriotten' op; geparachuteerde Poolse communisten stichten in 1942 een illegale Poolse Volkspartij en een ondergronds Volksleger *(Armia Ludowa)*.
eind 1941-1942 – Griekse hongerwinter: 360.000 Grieken ten gevolge van hongersnood om het leven gekomen.
begin 1942 – De leider van een Berlijnse communistische groep, Robert Uhrig, en een aantal leden van zijn groep, die sedert 1939 actief was (verspreiding van een bijna maandelijks verschijnend blad, de *Informationsdienst*) door de *Gestapo* gearresteerd; de rest van de groep sluit zich aan bij de groep van Anton Saefkow.
1-2 januari 1942 – Jean Moulin, coördinator van de Franse *Résistance* in opdracht van generaal de Gaulle, boven Frankrijk gedropt; hij weet in de zomer van 1942 de belangrijkste verzetsgroepen tot samenwerking te brengen.
1 februari 1942 – Vorming van een nationale Noorse regering onder leiding van minister-president Vidkun Quisling.
6 februari 1942 – Quisling verplicht alle Noorse jongens en meisjes van 10 tot 18 jaar lid te worden van de nationaal-socialistische jeugdorganisatie.
8 februari 1942 – Albert Speer wordt door Hitler tot opvolger van de om het leven gekomen *Reichsminister für Bewaffnung und Munition, Fritz Todt,* benoemd.
14 februari 1942 – Protestbrief van de Noorse bisschoppen aan de minister van kerkelijke zaken en onderwijs over de nieuwe nazificatiemaatregelen.
20 februari 1942 – Er moeten 627.000 Russische arbeiders naar Duitsland gestuurd worden.
24 februari 1942 – Het Poolse Verbond voor gewapende strijd krijgt de naam *Armia Krajowa* (AK), Vaderlands leger.
21 maart 1942 – *SA-Obergruppenführer* en *SS-Obergruppenführer* Fritz Sauckel (*Reichsstatthalter* van Thüringen) bij *Erlass* van Hitler tot *Generalbevollmächtigte für den Arbeitseinsatz* benoemd.

voorjaar 1942 – De *Gestapo* rolt de illegale *Gruppe Baum* op; zij was verantwoordelijk voor de brandstichting in een gebouw van de Berlijnse Lustgarten, waar een antibolsjewistische tentoonstelling werd gehouden; verschillende joodse jongeren waren in deze groep actief.
5 april 1942 – Bijna de gehele clerus van de Noorse Staatskerk legt in navolging van zijn bisschoppen uit protest het ambt neer voor zover het de 'officiële' betrekkingen met de staat betreft; de Noorse Kerk wordt hierdoor een 'vrije kerk'; bisschop Berggrav wordt gearresteerd.
april 1942 – Jean Moulin richt het *Comité général des experts* (CGE) en het *Bureau d'information et de propagande* (BIP) op.
april 1942 – Eerste directe radiocontact van in Denemarken gedropte SOE-agenten met Londen.
14 mei 1942 – Decreet over de verplichte tewerkstelling in Duitsland van Poolse arbeidskrachten.
22-25 mei 1942 – Eerste vergadering in uitgebreide kring van leden van de *Kreisauer Kreis* op Schloss Kreisau, het landgoed van de belangrijkste figuur van deze groep, Helmuth James Graf von Moltke.
27 mei 1942 – Aanslag op Heydrich te Praag.
30 mei 1942 – De gedwongen arbeidsinzet in Elzas-Lotharingen ingevoerd.
mei 1942 – Ontmoeting van Sauckel met Laval; Sauckel eist direct 250.000 Franse arbeidskrachten voor tewerkstelling in Duitsland.
9-10 juni 1942 – Hitler beveelt n.a.v. het overlijden van Heydrich het dorp Lidice plat te branden, de mannen te executeren, de vrouwen naar een concentratiekamp te brengen en de kinderen te selecteren of te doden.
22 juni 1942 – Duitse overeenkomst met de regering van Vichy over de vrijlating van de Franse krijgsgevangenen en tewerkstelling van Franse arbeiders in Duitsland.
juni 1942 – Sauckel eist opnieuw in Parijs van Laval 150.000 Franse arbeiders voor de Duitse bedrijven in ruil voor vrijlating van 50.000 Franse krijgsgevangenen.
zomer-herfst 1942 – Optreden van een aantal verzetsgroeperingen in Griekenland; het Nationaal Republikeins Grieks Verbond (EDES) o.l.v. Napoleon Zervas; de nationale en sociale bevrijdingsgroepering EKKA o.l.v. Dimitrios Psaros; de AAA – opgericht door George Papandreou – o.l.v. Stephanos Saraphis, de verdedigers van Noord-Griekenland (YVE, het latere PAO).
juli 1942 – *La France Libre* voortaan *La France Combattante* genoemd.
juli 1942 – Begin van het eerste ontsnappingsnet van de BCRA.
juli 1942 – Aanvang van de eerste ontsnappingsdienst van het *Bureau central de renseignements et d'action.*
juli 1942 – De Noorse Kerkeraad, die in het voorjaar van 1942 werd opgericht, geeft een verklaring uit, die de volledige breuk met de regering-Quisling nog eens bevestigt.
29 augustus 1942 – De Duitsers dreigen alle Fransen van 18 tot 55 jaar voor de arbeidsinzet op te roepen. Laval protesteert bij Sauckel.
augustus 1942 – Arrestatie van 118 leden van de *Schulze-Boysen/Harnack-Gruppe* (door de *Gestapo* met *'Rote Kapelle'* aangeduid).
4 september 1942 – Aankondiging van de gedwongen tewerkstelling van Franse arbeiders in Duitsland.
6 september 1942 – De in april 1942 via Zweden naar Londen uitgeweken conservatieve Deense politicus John Christmas Moller roept de Denen voor de BBC op tot openlijk verzet tegen de bezettingsmacht.
6 oktober 1942 – Verordening van de militaire bevelhebber (van België) betreffende de uitbreiding van de verplichte tewerkstelling in Duitsland.
oktober 1942 – Generaal Delestraint krijgt het commando van de *Armée secrète française.*
oktober 1942 – SD-razzia's in Trondheim: 24 leden van de *Milorg* geëxecuteerd.
oktober 1942 – De Duitse gezant in Denemarken wordt door de *SS-Gruppenführer* Werner Best als *Reichsbevollmächtigter* vervangen.
oktober 1942 – Overlijden van Staf de Clercq; H. Elias volgt hem als leider van het VNV op.
19 november 1942 – Mislukte SOE-operatie om de *Norsk Hydro Elektrisk* bij Rjukan te vernielen: alle 41 agenten vinden de dood.
25 november 1942 – De raad van bestuur van de Universiteit van Brussel besluit na de benoeming van een collaborateur uit 1914-1918 tot hoogleraar de colleges te staken.
november 1942 – Protest van de Noorse Kerk bij Quisling tegen de Duitse maatregelen tegen de joden.
december 1942 – Oprichting van de *Organisation de résistance de l'Armée.*
eind 1942 – Begin van openlijke gewapende strijd van de Duitse bezetter met de Oekraïense nationalistische guerrilla's.
begin 1943 – De sabotagedaden in Denemarken nemen iedere maand toe; ook het aantal botsingen van de bevolking met de Duitse bezetters stijgt; samenwerking van de SOE met Deense verzetsgroepen wordt na een periode van frustratie in 1942 intensiever.
11 januari 1943 – Sauckel eist in Parijs 250.000 Franse arbeidskrachten vóór 15 maart 1943.
13 januari 1943 – Decreet van Hitler met aanwijzingen voor het voeren van een *totaler Krieg.*
27 januari 1943 – Alle mannen van 16 tot en met 65 jaar en alle vrouwen van 17 tot en met 45 jaar in Duitsland moeten zich bij de plaatselijke arbeidsbureaus melden om hun arbeidskracht ter beschikking van de rijksverdediging te stellen.
januari-april 1943 – Operatie *Weiss* van Duitse en Italiaanse troepen tegen Tito's partizanen.
16 februari 1943 – Goebbels' redevoering over de totale oorlog.
17 februari 1943 - 31 maart 1943 – De jaarklassen 1920, 1921 en 1922 worden in Frankrijk voor de verplichte arbeidsinzet opgeroepen, einde tweede Sauckel-actie in Frankrijk.
18 februari 1943 – Arrestatie van de studenten Hans en Sophie Scholl in de Universiteit van München; einde van de illegale activiteiten van hun verzetsgroep *'Die Weisse Rose'* in München.
13 maart 1943 – Mislukte aanslag op Hitler.
18 maart 1943 – De Rijkskanselier Adolf Hitler kiest zich uit de Berlijnse SS 120 mannen voor de formatie van een nieuwe *Stabswache,* die hij onder bevel van Sepp Dietrich plaatst; ook in andere steden worden *SS-Sonderkommandos* uit zeer betrouwbare SS-lieden samengesteld; uit deze *Sonderkommandos* (later *Kasernierte Hundertschaften*, nog later als *Politische Bereitschaften* aangeduid) ontstaat de *Verfügungstruppe* (VT), waaruit tenslotte de *Waffen-SS* ontstaat.
21 maart 1943 – Herderlijke brief van kardinaal van Roey tegen de deportaties.
maart 1943 – Eerste groepen van *maquisards* in Vercors en Savoie.
maart 1943 – Protest van de Noorse Kerkeraad tegen de Duitse arbeidsinzetmaatregelen; arrestaties van enige leiders van de Kerkeraad.
voorjaar 1943 – Het Noorse vaderlandse front organiseert ontsnappingsroutes naar Zweden ten behoeve van onderduikers van de Duitse arbeidsinzet.
22 april 1943 – De eerste groep Britse waarnemingsofficieren landen bij Kibavsko Polje (Lika) in Joegoslavië.
april 1943 – Generaal Wlassow richt te Smolensk een Russisch bevrijdingscomité op.
mei 1943 – Oprichting van de *Service National Maquis* (SNM) door Henry Frenay, hoofd van de *Mouvement Combat.*
mei 1943 – Oprichting van de *Forces unies de la Jeunesse.*
mei 1943 – Eerste bijeenkomst van de Franse 'Nationale Verzetsraad' *(Conseil National de la Résistance)* onder leiding van Jean Moulin te Parijs.
mei 1943 – Operatie *Schwarz* van Duitse troepen tegen Tito's partizanen.
mei-juni 1943 – Derde Sauckel-actie in Frankrijk.
10 juni 1943 – Arrestatie van Jean Moulin in de omgeving van Lyon.
juni 1943 – Generaal Rowecki, bevelhebber van het ondergrondse Poolse leger, gearresteerd, hij wordt opgevolgd door generaal Bor-Komorowski.
juni 1943 – Oprichting van een illegaal Deens persbureau: *Information Nordisk Nijhedstjeneste*; het wordt een officieel voorlichtingsorgaan van de latere Vrijheidsraad.
juni 1943 – De rector van de Universiteit van Leuven weigert de *Kommandantur* de lijst met ingeschreven studenten te overhandigen.
zomer 1943 – Vorming van een gezamenlijk algemeen hoofdkwartier van de voornaamste Griekse verzetsgroeperingen ELAS, EDES en EKKA, dat in naam onder commando van het Britse Algemene Hoofdkwartier (GHO) te Caïro gesteld wordt.
juli 1943 – Georges Bidault tot voorzitter van de *Conseil National de la Résistance* gekozen.
juli 1943 – Vorming van het *Comité d'action contre la déportation* (CAD), geleid door Yves Farge.
29 augustus 1943 – Na steeds intensievere sabotagehandelingen kondigen de Duitsers in Denemarken de uitzonderingstoestand af; de Duitse *Wehrmachtbefehlshaber*, generaal von Hanneken, neemt het gezag over; de koning wordt krijgsgevangene, regering en parlement worden ontbonden; het leger en de vloot ontwapend en de manschappen en officieren geïnterneerd; er wordt een raad van de vrijheid, de *Danmarks Frihedsradet*, gevormd, die de losse Deense verzetsgroepen, die nu openlijk tegen de bezetter kunnen optreden, zal gaan bundelen.
augustus 1943 – Het bestuur van de *Mouvements unis de Résistance* vestigt zich in Parijs.
augustus 1943 – Vierde Sauckel-actie in Frankrijk.
6 september 1943 – In België worden de jaarklassen 1920 en 1921 voor verplichte arbeid in Duitsland opgeroepen.
18-19 september 1943 – Begin van de speciale missie (onder codenaam *Macmis*) van de Britse officier Fitzroy Maclean naar de partizanen van Tito; de dropping van deze groep geschiedt in het reeds bevrijde gebied in westelijk Bosnië.
september 1943 – De *Gestapo* rolt de Berlijnse illegale groep *Die Europäische Union* op; deze groep met onder anderen prof. dr. Robert Havemann stelde zich ten doel contacten te onderhouden met buitenlandse dwangarbeiders.
oktober 1943 - januari 1944 – Periode van strijd tussen ELAS en EDES, de Griekse communistische verzetsbeweging ontketent een burgeroorlog om na de bevrijding de overname van de macht te bewerken.
29 november 1943 – Tweede zitting van de antifascistische raad van Joegoslavische partizanen in Jajce; vorming van een Nationaal Comité, dat als voorlopige regering zal optreden; er wordt een ontwerp voor de vestiging van een Federatieve Volksrepubliek aangenomen.
december 1943 – Oprichting van de *Mouvement de libération nationale* (MLN).
december 1943 – Vorming van een communistische Nationale Raad voor het Vaderland (KRN) o.l.v. Bierut in Polen.
eind 1943 – Alle Slowaakse verzetsorganisaties verenigen zich in de Nationale Raad (voorbereiding van de opstand van augustus 1944).

8 januari 1944 – Boodschap van Churchill aan Tito: de Britse regering zal hulp aan de Četniks opschorten en het bevrijdingsleger ondersteunen, wanneer het Volksbevrijdingsfront de officiële betrekkingen met koning Peter zal handhaven.
12 januari 1944 – Sauckel in Parijs; hij eist een miljoen Franse arbeidskrachten voor Duitsland.
14 januari 1944 – Walthère Dewé, leider van het inlichtingennet 'Clarence' door de *Gestapo* te Ixelles neergeschoten.
15-16 januari 1944 – Omvangrijke sabotage-actie van 'Groep G' (opgericht te Brussel in 1941): vernielen van masten van alle belangrijke hoogspanningskabels (deze groep bestond uit ± 4000 leden).
januari 1944 – Britse en Amerikaanse verbindingsofficieren bewerken een wapenstilstand tussen het ELAS en het EDES in Griekenland.
1 februari 1944 – Vorming van de *Forces françaises de l'Intérieur* (FFI).
9 februari 1944 – Maarschalk Tito eist van Churchill dat de geallieerde regeringen het Nationale Comité als de enige regering zullen erkennen totdat na de oorlog over het voortbestaan van de monarchie beslist zal worden.
23 februari 1944 – Dropping van een Russische militaire missie in Joegoslavië.
februari 1944 – Het Nationaal Comité van het FI besluit uit de groep van door de 'Solidarité' ondersteunde werkweigeraars en anderen speciale 'Milices patriotiques' te rekruteren, die onder commando van Maurice Quinet geplaatst worden.
12 maart 1944 – In België worden de jaarklassen 1922-1924 voor verplichte arbeid in Duitsland opgeroepen.
maart 1944 – Het communistische Griekse 'Nationale Bevrijdingsfront' (EAM) vormt een voorlopige ondergrondse regering: PEEA (Politiek comité van nationale bevrijding).
12 april 1944 – Militaire missie van Tito's bevrijdingsleger arriveert in Moskou.
april 1944 – De Franse communisten treden toe tot het *Comité français de libération nationale.*
april 1944 – Benoeming van de generaals Koenig en Cochet als commandanten van de Franse Binnenlandse Strijdkrachten (FFI).
april 1944 – Nieuwe aanval van het Griekse communistische volksleger op de EKKA, wiens strijdmacht wordt vernietigd.
9 mei 1944 – Arrestatie van 'Fidelio' (M. Louette).
mei 1944 – Arrestatie van de communist Bernhard Bastlein, die in de herfst van 1940 op de scheepswerven in Hamburg een illegale organisatie opbouwde; gearresteerd in oktober 1942 wist hij in januari 1944 te ontvluchten.
1 juni 1944 – Het 'leger van België' omgedoopt in 'Geheim Leger' (± 54.000 leden).
21 juni 1944 – Oprichting van het Poolse comité voor nationale bevrijding (Comité van Lublin) onder leiding van Osóbka-Morawski.
22 juni 1944 – Eerste illegale gesprek te Berlijn van de sociaal-democraten Julius Leber en Adolf Reichwein met de communisten Anton Saefkow en Franz Jacob over mogelijke samenwerking.
30 juni - 5 juli 1944 – Opstand en staking in Kopenhagen.
20 juli 1944 – Mislukte aanslag op Hitler in de *Wolfsschanze* bij Rastenburg; deze aanslag werd uitgevoerd door Claus Graf Schenk von Stauffenberg, een van de vele opstandige officieren, die een staatsgreep voorbereid hadden; ook de staatsgreep mislukte.
juli 1944 – Hitler vervangt in België het militaire bestuur door een burgerlijk.
juli 1944 – De communistische groepering van Anton Saefkow, die in Berlijn op intensieve wijze illegaal opereerde, wordt door de *Gestapo* opgerold; er worden ongeveer duizend leden gearresteerd, van wie er ± 400 worden terechtgesteld.
29 augustus 1944 – Begin van de opstand in Slowakije.
29 augustus 1944 – Mihailovič op bevel van de Joegoslavische koning Peter afgezet; Tito als enige leider van de bevrijdingslegers van Joegoslavië erkend.
14 september 1944 – Tweedaagse staking in Denemarken; internering van ongeveer 2000 Deense politiemannen door de Duitsers; zij gaan over tot de vorming van een illegale politiemacht onder commando van de Vrijheidsraad.
herfst 1944 – De bestrijding van de Duitse troepen in Denemarken door het verzet neemt nog grotere vormen aan; het wordt regelmatig bewapend door SOE.
28 oktober 1944 – Duitse troepen heroveren op de Slowaakse opstandelingen Banská Bystrica; de Slowaakse opstand neergeslagen.
14 november 1944 – Oprichting van het 'Comité voor de bevrijding van de volken van Rusland' op de Prager burcht; generaal Wlassow tot voorzitter gekozen; manifest dat oproept tot de strijd tegen Stalin; Wlassow probeert een nieuw ROA-leger te vormen.
december 1944 – Overeenkomst van de Vrijheidsraad met de leiders van de vroegere Deense regeringspartijen over de vorming van een gezamenlijke naoorlogse regering.
30 januari 1945 – Laatste radiotoespraak van Hitler tot het Duitse volk: *'Ich erwarte von jedem Deutschen, dass er jedes Opfer auf sich nimmt.'*
2 februari 1945 – Executie van Carl Goerdeler, ex-burgemeester van Leipzig, wegens zijn deelname aan het Duitse verzet.
9 april 1945 – Na een twee jaar durende gevangenschap wordt Dietrich Bonhoeffer, pastor van de Belijdende Kerk, opgehangen.
9 april 1945 – Executie van Hans Oster, officier bij de *Abwehr*; hij waarschuwde bij herhaling de Nederlandse militaire attaché in Berlijn, majoor G.J. Sas, voor de militaire aanval van Duitsland op Nederland; hij werd gearresteerd naar aanleiding van de 20e juli.
5 mei 1945 – Opstand te Praag; de troepen van Wlassow steunen daarbij de rechtse Tsjechische verzetsorganisaties; zij geven zich aan de Amerikanen over, wanneer de communistische groepering (J. Smrkowsky) de leiding van de opstand overneemt.

Groep 6

JODENVERVOLGING EN CONCENTRATIEKAMPEN

april 1923 – Julius Streicher richt het antisemitische schendblad 'Der Stürmer' op.
28 februari 1933 – *Notverordnung zum Schutz von Volk und Staat* maakt *Schutzhaftverhängung* mogelijk; arrestaties van communisten in Berlijn; ontstaan van de 'wilde SA-kampen'.
20 maart 1933 – Himmler laat in Dachau in een kruitfabriek het eerste concentratiekamp inrichten; het kamp komt onder bewaking van de SS.
1 april 1933 – Boycot van joodse ondernemingen.
juni-juli 1933 – Tweede golf van arrestaties, nu ook onder sociaal-democraten en vertegenwoordigers van andere de nazi's niet welgezinde politieke groeperingen.
juli 1933 – De *SS-Standartenführer* Theodor Eicke wordt door Himmler tot commandant van het kamp Dachau aangesteld.
zomer 1935 – 'Joden ongewenst' verklaard in openbare gebouwen, cafés, winkels etc.
15 september 1935 – Decreet van het *Reichsbürgergesetz* en van het *Blutschutzgesetz:* de Neurenberger wetten.
22 september 1933 – *Reichskulturkammer*-wet: joden uit het culturele leven gebannen.
1 oktober 1933 – *Dienstvorschriften für die Begleitungsposten und Gefangenenbewachung* en *Disziplinar- und Strafordnung für das Gefangenenlager* door de kampcommandant van Dachau, Theodor Eicke, gedagtekend; model voor de behandeling van de gevangenen in alle kampen.
12-26 april 1934 – *Schutzhafterlass* van de rijksminister van binnenlandse zaken met betrekking tot strikte naleving van de bepalingen omtrent de *Schutzhaft.*
7 juli 1934 – Theodor Eicke, commandant van het kamp Dachau, door Himmler tot *Inspektor der Konzentrationslager* en tot *Führer der SS-Wachverbände* benoemd; de *Stab des Führers der KL und SS-Totenkopfverbände* vestigt zich in 1935 in Berlijn, waar hij organisatorisch onder het *SS-Hauptamt* geplaatst wordt.
herfst 1934 – Eicke, kampcommandant van Dachau, licht met goedkeuring van Himmler de *SS-Wächverbände* voor de bewaking van de kampen uit de *Allgemeine SS;* uit deze *SS-Totenkopfverbände* zullen de latere *SS-Totenkopf*-divisies ontstaan.
10 december 1934 – Alle bestaande concentratiekampen komen onder toezicht van de *Inspektor der Konzentrationslager und Führer der SS-Totenkopfverbände;* in deze kampen zitten hoofdzakelijk politieke gevangenen in *Schutzhaft.*
15 september 1935 – Neurenberger wetten.
10 februari 1936 – Pruisisch *Gestapogesetz* verhindert het streven de concentratiekampen en de *Schutzhaft* af te schaffen.
maart 1936 – Alle vroegere leiders van de *Internationale Bibelforscherverein* moeten voor een periode van ten hoogste twee maanden in *Schutzhaft* worden genomen.
14 juni 1936 – Oprichting van het kamp Oranienburg.
augustus 1936 – Het KL-Sachsenhausen in gebruik genomen.
14 november 1936 – De Duitse joden wordt het kiesrecht ontnomen; zij mogen geen openbare ambten meer bekleden; definitie van de begrippen jood en *Mischling.*
9 maart 1937 – Arrestatie van 2000 recidivisten, die in Duitse concentratiekampen worden opgesloten.
15 juli 1937 – Het KL-Buchenwald bij Weimar in gebruik genomen.
8 november 1937 – Goebbels opent de tentoonstelling 'De eeuwige jood' te München.
25 januari 1938 – Nieuw *Schutzhaft*-decreet; uitbreiding van de mogelijkheden tot *Schutzhaftverhängung.*
28 maart 1938 – Joodse verenigingen moeten geregistreerd worden.
26 april 1938 – Verplichting tot aangifte van alle joodse vermogens boven 5.000 RM.
3 mei 1938 – Het KL-Flossenbürg in Beieren wordt in gebruik genomen.
6 juni 1938 – Eerste zitting van het Internationale Vluchtelingencomité te Evian.
14 juni 1938 – Alle joodse bedrijven in Duitsland moeten geregistreerd worden.
17 augustus 1938 – Duitsland: joden moeten aan hun voornaam Israël of Sara toevoegen.
20 augustus 1938 – Oprichting van een *Zentralstelle für jüdische Auswanderung* in Wenen o.l.v. Adolf Eichmann.
28 augustus 1938 – Het KL-Mauthausen in Oostenrijk wordt in gebruik genomen.
eind oktober 1938 – Uitwijzing van ±17.000 Poolse joden uit Duitsland naar Polen.
7 november 1938 – Herschel Grynszpan pleegt een aanslag op de Duitse gezantschapsraad von Rath in Parijs.
9-10 november 1938 – *Kristallnacht:* georganiseerde pogrom over heel Duitsland, 30.000 joden naar kampen overgebracht.

De Duitse propaganda stelde niet de geallieerden maar de joden als de grootste boosdoeners voor.

12 november 1938 – Bespreking in het *Reichsluftfahrtministerium* o.l.v. Goering over de kentekening en isolering van de joden en over maatregelen voor de arisering van joodse bedrijven.
12 november 1938 – De joden in Duitsland theater-, bioscoop- en concertbezoek verboden.
12 november 1938 – Van de joden wordt een 'zoengeld' van 1 miljard RM geëist.
15 november 1938 – Joodse kinderen in Duitsland mogen alleen naar joodse scholen.
24 november 1938 – Het blad 'Das Schwarze Korps' schrijft over de *restlose Vernichtung* van de joden in Duitsland.
30 november 1938 – Verbod praktijkuitoefening voor joodse advocaten.
8 december 1938 – *Zigeuner-Grunderlass* ter bestrijding van de 'zigeunerplaag'.
13 december 1938 – Opening van het kamp Neuengamme als buitencommando van het KL-Sachsenhausen, het wordt op 4 juni 1940 een zelfstandig *Konzentrationslager*.
24 januari 1939 – Opdracht van Goering aan R. Heydrich, chef van de Sipo, voor de *'Lösung der Judenfrage durch Auswanderung oder Evakuierung'*.
24 januari 1939 – Oprichting van de *Reichszentrale für jüdische Auswanderung* o.l.v. R. Heydrich.
30 januari 1939 – Rede van Hitler voor de Rijksdag; hij verklaart dat de joden in Europa in een komende oorlog vernietigd zullen worden.
15 mei 1939 – Het KL-Lichtenburg – bestemd als vrouwenkamp – opgeheven en verplaatst naar Ravensbrück in Mecklenburg.
29 juni 1939 – Beperkende maatregelen voor joodse ambtenaren, officieren, doktoren etc. in Italië.
4 juli 1939 – De *Reichsvertretung der Juden in Deutschland* op last van de *Gestapo* gewijzigd in een *Reichsvereinigung*, die geheel ondergeschikt wordt aan de *Gestapo*.
26 juli 1939 – Oprichting van *Zentralstelle für jüdische Auswanderung* in Praag door Adolf Eichmann.
1 september 1939 – Euthanasiebevel van Hitler; geesteszieken moeten in een vijftal speciale inrichtingen om het leven worden gebracht.
2 september 1939 – In Stutthof (bij Danzig) wordt een kamp voor burgergevangenen in gebruik genomen.
6 oktober 1939 – Hitler verklaart in een rede voor de Rijksdag dat joden en Polen uit de bij het *Altreich* ingelijfde Poolse gebieden naar het *Generalgouvernement* Polen geëvacueerd zullen worden.
12 oktober 1939 – Eerste deportaties vanuit Oostenrijk naar het Poolse dorp Nisko bij Lublin.
17 oktober 1939 – Begin van de deportatie van joden uit het protectoraat Bohemen-Moravië naar Nisko.
24 oktober 1939 – Invoering van de davidster in Wloclawek (Wartheland); begin van de kentekening van de joden.
30 oktober 1939 – Bevel van Hitler tot deportatie van alle joden uit de geannexeerde Poolse gebieden naar het *Generalgouvernement*.
oktober 1939 – Oprichting van het *SS-Sonderlager* Hinzert.
oktober-november 1939 – Inzet van speciale *SS-Einsatzkommandos* en *Volksdeutsche Selbstschutzeinheiten* tegen z.g. Duitsvijandige elementen in Polen; deportaties naar gevangenissen en concentratiekampen; executies. Uitroeiing van Poolse intelligentsia, politici en clerus.
14 november 1939 – Theodor Eicke wordt commandant van een *SS-Totenkopfdivision;* zijn opvolger als inspecteur van de concentratiekampen wordt Richard Glücks.
23 november 1939 – Hans Frank, *Generalgouverneur* van Polen, verplicht alle joden tot het dragen van de davidster.
28 november 1939 – Verordening tot het oprichten van Joodse Raden in het bezette Polen.
21 december 1939 – Adolf Eichmann *Leiter des Referats IV B (Judenreferat)* van het *Reichssicherheitshauptamt*.
december 1939 – Oprichting van het getto Lodz.
januari 1940 – Oprichting van een *Arbeitserziehungslager* te Liebenau bij Hannover.
12-13 februari 1940 – Eerste deportaties van Duitse joden uit Stettin en Stralsund naar Lublin.
maart 1940 – Opheffing van het *Judenreservat* Nisko.
27 april 1940 – Himmler gelast in een geheim bevel 2500 zigeuners uit het Rijk naar het *Generalgouvernement* te deporteren.
27 april 1940 – Himmler gelast de oprichting van een concentratiekamp bij Auschwitz.
28 april 1940 – Rudolf Höss treedt als kampcommandant van Auschwitz in functie.
15 juni 1940 – Oprichting van het *Comité Amelot*, eerste joods hulpcomité te Parijs, een overkoepelende organisatie van verscheidene joodse welzijnsinstellingen.
eind juni 1940 – De OSE, een joodse instelling voor hulp aan kinderen, wordt naar Montpellier verplaatst, waar zij haar hulpacties ten behoeve van zieken en kinderen begint te organiseren; zij zal vooral in de zomer van 1942 tot een belangrijke verzetsorganisatie uitgroeien, het 'circuit Garel'.
juni-augustus 1940 – Plannen voor de evacuatie van de Europese joden naar Madagascar.
2 augustus 1940 – In Gross Rosen in Silezië wordt een buitencommando van het KL-Sachsenhausen gevestigd; het wordt op 1 mei 1941 een zelfstandig *Konzentrationslager*.
20 september 1940 – Het *Polizeihaftlager* in de vesting Breendonk bij Antwerpen in gebruik genomen.
3 oktober 1940 – Het Jodenstatuut door de Vichy-regering afgekondigd.
22-23 oktober 1940 – Deportaties van 7450 joden uit Baden, de Pfalz en het Saargebied naar het onbezette deel van Frankrijk.
16 oktober 1940 – Het Duitse bestuur gelast in Warschau de vorming van een getto.
1940 – De film *Jud Süss* door Veit Harlan vervaardigd. Ook de film *Die Rothschilds* in omloop gebracht.
21 januari 1941 – Eerste anti-joodse maatregelen in Bulgarije.
22-23 januari 1941 – Eerste massamoord op joden in Roemenië.
13 februari 1941 – 5000 joden uit Wenen moeten in de komende maanden naar Polen gedeporteerd worden.
22 februari 1941 – De IG-Farben besluiten tot oprichting van de Buna-Werke bij Auschwitz.
1 maart 1941 – Himmler inspecteert het kamp Auschwitz: het kamp moet uitgebreid worden; bij Birkenau moet een nieuw kamp gebouwd worden.
30 maart 1941 – Vermoedelijke datum van de beslissing van de nazi-leiders voor de uitvoering van de *Endlösung der Judenfrage*.
14 april 1941 – Eerste massa-arrestatie van 3600 joden in Parijs.
30 april 1941 – Begin van anti-joodse acties in Kroatië.
30 mei 1941 – Eerste anti-joodse maatregelen in Servië.
mei 1941 – Vorming van de vier *SS-Einsatzgruppen* voor massa-executies in Rusland.
22 juni 1941 – Duitse inval in de Sowjetunie; de *SS-Einsatzgruppen* beginnen de systematische massamoord op de joodse bevolking in het veroverde gebied.
juni 1941 – Himmler geeft aan R. Höss, kampcommandant van Auschwitz, opdracht het kamp in te richten tot een vernietigingskamp.
2-3 juli 1941 – Massamoord in Lemberg: 7000 doden.
8 juli 1941 – De joden in de bezette Baltische gebieden verplicht tot het dragen van een ster.
15 juli 1941 – De jood Meyer Blit uit het Poolse plaatsje Kowel weet met 15 anderen te ontsnappen en organiseert een eerste joodse partizanengroep.
21 juli 1941 – Himmler geeft opdracht tot de bouw van het kamp Majdanek.
22 juli 1941 – Arisering van joodse bedrijven in Servië.
31 juli 1941 – Opdracht van Goering aan Heydrich de *Gesamtlösung (Endlösung) der Judenfrage* voor te bereiden en te coördineren.
29 augustus 1941 – Vorming van de *Armée juive* o.l.v. Abraham Polonski.
augustus 1941 – Het *Polizeihaftlager* Compiègne (Frankrijk) geopend.
1 september 1941 – Alle joden in Duitsland van zes jaar en ouder verplicht tot het dragen van de jodenster vanaf 19 september; zij mogen zonder toestemming van de politie hun woonplaats niet verlaten.
3 september 1941 – Eerste vergassingsexperimenten met *Zyklon B* op Russische krijgsgevangenen in Auschwitz.
21 september 1941 – Heydrich vaardigt instructies uit voor de chefs van de *Gestapo* over de concentratie van de Poolse joden in getto's.
26-29 september 1941 – 34.000 joden in Kiew vermoord.
herfst 1941 – Ontstaan van de *Groupe d'action contre la déportation* (Dienst André).
8 oktober 1941 – Begin van de opbouw van het kamp Birkenau.
14 oktober 1941 – Begin van de eerste massadeportatie uit Duitsland naar Kowno, Lodz, Riga en Minsk.
16 oktober 1941 – Eerste deportatie van joden uit het protectoraat Bohemen-Moravië naar vernietigingskampen.
oktober 1941 – Arrestaties en massa-executies van joodse mannen in Servië.
oktober 1941 – Zigeunergetto in Belgrado gevormd.
24 november 1941 – Eerste transport uit Bohemen-Moravië naar Theresienstadt, waar een zogenaamd *Vorzugsghetto* werd ingericht.
november 1941 – Concentratie van alle joodse vrouwen en kinderen (15.000) in Servië in het kamp Zemlin; geleidelijke deportatie naar het oosten in juli 1942 voltooid.
7 december 1941 – Generaal Keitels *Nacht und Nebelerlass* (op bevel van Hitler van september 1941) uitgevaardigd; verzetsstrijders in de bezette gebieden, vnl. in Frankrijk, België en Nederland, moeten niet in eigen land voor een Duitse militaire rechtbank gebracht, maar naar een concentratiekamp in Duitsland als het ware in het niets – in 'nacht en nevel' – verdwijnen; nadere instructies van 12 december 1941 en 16 april 1942 regelen deze procedure; veel verzetsstrijders komen zo als *NN*-gevangene in Gross Rosen en Natzweiler terecht.
8 december 1941 – Oprichting van het vernietigingskamp Chelmno.
12 december 1941 – Franse joden voor het eerst geconcentreerd in het doorgangskamp Compiègne.
15 januari 1942 – Begin van deportaties vanuit het getto Lodz naar het kamp Birkenau-Auschwitz.
20 januari 1942 – Wannsee-conferentie.
eind januari 1942 – Begin van de deportaties van Duitsland naar Theresienstadt.
13 maart 1942 – Bevel tot deportatie van 110.000 Roemeense joden.
17 maart 1942 – Oprichting van het vernietigingskamp Belzec.
17-21 maart 1942 – Deportaties vanuit het getto Lublin naar Belzec en andere vernietigingskampen.

ARCHIV

26 maart 1942 – Eerste RSHA-transport afkomstig uit Slowakije komt in Birkenau binnen; aldus werden de transporten aangeduid die door Amt IV B 4 (Eichmann) van het *Reichssicherheitshauptamt* naar Auschwitz en andere vernietigingskampen werden geleid.
30 maart 1942 – Aankomst van het eerste RSHA-transport uit Frankrijk in Birkenau.
maart 1942 – De inspectie van de concentratiekampen organisatorisch ingedeeld bij het *Wirtschaftsverwaltungshauptamt,* waarover Oswald Pohl de leiding had.
maart 1942 – In Warschau, centrum van de Poolse zionistische jeugdbewegingen, wordt tot de oprichting van een gezamenlijke joodse strijdorganisatie besloten; hieraan nemen ook communisten deel.
maart 1942 – Eerste malaria-experiment op gevangenen in het kamp Dachau.
4 mei 1942 – De eerste selectie in het kamp Birkenau.
12 mei 1942 – Eerste vernietiging van een volledig transport (uit het getto Sosnowitz) in Birkenau; het konvooi bestond uit 1200 mannen, vrouwen en kinderen.
17 mei 1942 – Oprichting van het vernietigingskamp Sobibor.
27 mei 1942 – Bekendmaking van het bevel tot het dragen van de jodenster in België.
29 mei 1942 – De joden in Vichy-Frankrijk worden verplicht de davidster te dragen.
mei 1942 – Te Montpellier wordt de *Mouvement de la Jeunesse Sioniste* (MJS) opgericht.
mei 1942 – Eerste arrestaties van Italiaanse joden; zij worden geïnterneerd in kampen in Salerno, Cosenza en Chioti.
10 juli 1942 – Himmler geeft professor Clauberg opdracht in Ravensbrück zijn sterilisatiemethode op joodse vrouwen toe te passen.
12 juli 1942 – De Duitsers stellen nieuwe eisen met betrekking tot de behandeling van de Franse joden.
22 juli 1942 - 3 oktober 1942 – 300.000 joden uit het getto Warschau naar Belzec en Treblinka gedeporteerd.
23 juli 1942 – Het vernietigingskamp Treblinka in gebruik genomen.
23 juli 1942 – Laval weet een compromis met betrekking tot de Duitse eisen jegens de joden te bereiken; Laval stemt toe in de deportatie van buitenlandse en staatloze joden.
28 juli 1942 – Ontstaan van de ZOB, een Poolse zionistische partizanenorganisatie.
5 augustus 1942 – In Birkenau arriveert het eerste deportatietransport uit België.
15 augustus 1942 – Arrestatie van 4000 staatloze joden in Vichy-Frankrijk; zij worden aan de Duitsers overgegeven.
18 augustus 1942 – Aankomst van eerste jodentransport uit Joegoslavië in Birkenau.
25 augustus 1942 – Nieuwe arrestaties van joden in Midden-Frankrijk.
september 1942 – Eerste koudwater-experimenten op gevangenen te Dachau.
5 oktober 1942 – Verordening van Himmler tot deportatie van alle joodse *KL-Häftlinge* naar de vernietigingskampen Auschwitz en Majdanek.
28 oktober 1942 – Het eerste vernietigingstransport uit Theresienstadt arriveert in Birkenau.
oktober 1942 – Oprichting van de *1e SS-Baubrigade* van gevangenen in het KL-Sachsenhausen, een soort mobiele brigade, bestaande uit honderden gevangenen, die bij opruimingswerkzaamheden na bombardementen werd ingezet; er zijn 6 *SS-Baubrigaden* en 8 *SS-Eisenbahnbrigaden* bekend.
1 december 1942 – Aankomst van het 1e transport Duitse joden in Birkenau.
17 december 1942 – Verklaring van Londen: de geallieerden veroordelen voor het eerst de Duitse oorlogsmisdaden.
18 januari 1943 – Eerste verzetsacties tegen deportaties uit het getto van Warschau.
26 februari 1943 – Aankomst van het eerste zigeunertransport uit Duitsland in Birkenau, zij worden in een speciale afdeling, *'Familienlager' (Abschnitt B II),* ondergebracht.
5 maart 1943 – Ingebruikneming van het KL-Riga-Kaiserwald (27 buitencommando's voor mannen en vrouwen bekend); evacuatie van de gevangenen van het hoofdkamp in augustus 1944.
15 maart 1943 – Deportaties uit Saloniki en Thracië.
maart 1943 – Deportaties uit Praag, Wenen, Luxemburg en Macedonië naar Treblinka.
maart-april 1943 – De nieuwe crematoria II, IV en V in Birkenau in gebruik genomen.
9 april 1943 – Het KGL *(Kriegsgefangenen Lager)* Lublin wordt KL; het had 12 buitencommando's (vroeger *Zwangsarbeitslager für Juden)* voor mannen en vrouwen; evacuatie van hoofdkamp begon reeds in voorjaar 1944; bevrijding op 24 juli 1944.
19 april - 16 mei 1943 – Opstand van het getto van Warschau.
30 april 1943 – Oprichting van het *Aufenthaltslager für Juden* te Bergen-Belsen.
april 1943 – Zweden is bereid met Duitsland over de vrijlating van 20.000 joodse kinderen te onderhandelen; Amerika en Engeland weigeren financiële hulp.
april 1943 – De massavergassingen in Chelmno worden gestaakt.
25 juni 1943 – Crematorium III in Birkenau gereedgekomen.
2 augustus 1943 – Opstand in het vernietigingskamp Treblinka; vernietiging van de crematoria.
27 augustus 1943 – Het buitencommando *Dora* (gem. Salza) van het KL-Buchenwald in gebruik genomen.
15 september 1943 – Oprichting van het KL-Kauen (Litauwen); dit kamp had 14 buitencommando's voor mannen en vrouwen; evacuatie van de gevangenen in juli 1944 voornamelijk naar Dachau.
15 september 1943 – Ingebruikneming van het KL-Vaivara in Estland; ±10 buitencommando's voor mannen en vrouwen zijn bekend.
26 september - 12 oktober 1943 – Ontsnappingsroute door Deense verzetsbeweging georganiseerd; ±7500 joden weten te ontvluchten.
september 1943 – Ingebruikneming van KL-Klooga in Estland *(SS-Arbeitslager)*; in de herfst van 1944 opgeheven; de gevangenen naar KL-Stutthof geëvacueerd.
14 oktober 1943 – Opstand van gevangenen in kamp Sobibor; de massavergassingen worden weldra gestaakt.
16 oktober 1943 – Razzia's op joden in Rome; ±7000 van de 8000 Romeinse joden weten onder te duiken.
23 oktober 1943 – Eerste transport van joden uit Rome in Birkenau aangekomen.
oktober 1943 – Duitse maatregelen tegen de Deense joden; meer dan 6000 van de 8000 Deense joden konden onderduiken of naar Zweden ontsnappen.
2 december 1943 – Het eerste RSHA-transport uit Wenen in Birkenau aangekomen.
december 1943 – Oprichting van de *Union des Juifs pour la Résistance et l'Entraide* (UJRE); centrum van verzet van joodse communisten, hun illegale blad *Droit et Liberté* werd geredigeerd door Charles Ledermann.
11 januari 1944 – Oprichting van KL-Krakau-Plaszow door samenvoeging van een viertal *Zwangsarbeitslager für Juden*; Krakau-Plaszow op 15 januari 1945 bevrijd.
14 april 1944 – Eerste transport van joden uit Athene naar Auschwitz.
15 mei - 8 juli 1944 – 476.000 Hongaarse joden worden naar Auschwitz gedeporteerd.
1 juni 1944 – De joodse padvindersorganisatie van Frankrijk *(Eclaireurs Israélites de France)* wordt opgenomen in de *Armée juive.*
7 juni 1944 – Het joodse peloton van de maquis uit *Armée juive* sluit zich aan bij het vrijkorps van *Montagne noire.*
18 juli 1944 – Het Internationale Rode Kruis kondigt een overeenkomst met de Hongaarse regering aan over het stopzetten van de deportaties van joden.
24 juli 1944 – De Russen bevrijden het KL-Majdanek.
1 augustus 1944 – Het zigeunerkamp in Birkenau wordt opgeheven; ongeveer 4000 zigeuners vergast.
6 augustus 1944 – 27.000 joden uit kampen ten oosten van de Weichsel naar kampen in Duitsland gedeporteerd.
20 augustus 1944 – Het Duitse garnizoen van Castrés geeft zich aan 300 Franse *maquisards* over; tot de 300 *maquisards* behoorde een 150 man sterk joods peloton onder commando van Marc Hagnenau.
23 augustus 1944 – Het *Sammellager* Drancy bevrijd.
24 augustus 1944 – Ernst Thälmann, leider van de KPD, in Buchenwald vermoord.
augustus 1944 – 200 joden uit Bergen-Belsen en enige tientallen uit Vittel tegen Rijksduitsers in Palestina uitgewisseld.
30 september - 30 oktober 1944 – 11 transporten van Theresienstadt naar Auschwitz.
september 1944 – Evacuatie van het KL-Natzweiler (Baden Elsass); ruim 45 buitencommando's voor mannen en vrouwen bekend.
7 oktober 1944 – Opstand van gevangenen van het *Sonderkommando* te Birkenau; zij steken het crematorium IV in brand en pogen te vluchten.
eind oktober 1944 – Het buitencommando *Dora* wordt een zelfstandig KL onder de naam Mittelbau (25 buitencommando's voor mannen en vrouwen bekend); vervaardiging van vliegtuigen in onderaardse fabrieken.
2 november 1944 – Einde van de vergassingen in Auschwitz.
7 november 1944 – Verklaring van generaal Eisenhower over de bestraffing van hen die in concentratiekampen gruwelen jegens gevangenen hebben bedreven.
8-18 november 1944 – 38.000 joden uit Roemenië naar de concentratiekampen Buchenwald en Ravensbrück gedeporteerd.
26 november 1944 – Himmler geeft bevel tot vernietiging van de crematoria Auschwitz-Birkenau.
17 januari 1945 – Begin van de evacuatie van Auschwitz.
17 januari 1945 – 60.000 gevangenen uit Auschwitz worden in de richting Gross Rosen geëvacueerd; 5000 zieken en andere 'nichtmarschfähige' gevangenen blijven in Auschwitz achter.
25 januari 1945 – Eerste evacuatietransporten vanuit het KL-Stutthof (bij Danzig), waarvan meer dan 70 buitencommando's bekend zijn, in in de richting Lauenburg (Pommeren).
27 januari 1945 – Russische troepen bevrijden Auschwitz.
6-7 februari 1945 – De geëvacueerden uit Auschwitz worden vanuit Gross Rosen naar de kampen Buchenwald, Dachau, Mauthausen, Ravensbrück en Sachsenhausen gedeporteerd.
februari 1945 – Evacuatie van de gevangenen van het KL-Gross Rosen; van het zelfstandige KL zijn bijna 100 buitencommando's voor mannen en vrouwen bekend geworden.
11 april 1945 – Bij Gardelegen worden 1100 geëvacueerde gevangenen door de SS in een schuur verbrand of bij ontvluchtingspogingen neergeschoten.
11 april 1945 – 21.000 gevangenen in Buchenwald, waarvan ruim 130 buitencommando's bekend zijn, door Amerikaanse troepen bevrijd.
15 april 1945 – Bevrijding van Bergen-Belsen.

Gevangenen uit het concentratiekamp Dachau juichen bij hun bevrijding de Amerikanen toe.

20 april 1945 – Begin van de evacuatie van het kamp Sachsenhausen.
22 april 1945 – KL-Sachsenhausen, waarvan meer dan 50 buitencommando's bekend zijn, bevrijd.
23 april 1945 – Het KL-Flossenbürg, waarvan ongeveer 90 buitencommando's voor mannen en vrouwen bekend zijn, bevrijd.
29 april 1945 – Het kamp Dachau, dat gedurende zijn bestaan ongeveer 170 buitencommando's voor mannen en vrouwen heeft gekend, door een speciale afdeling Amerikaanse soldaten bevrijd.
30 april 1945 – Bevrijding van Ravensbrück (van dit kamp zijn ongeveer 30 buitencommando's bekend).
3 mei 1945 – Geallieerde vliegtuigen bombarderen de schepen 'Deutschland', 'Cap Arcona', 'Thielbeck' en 'Athen' in de Lübecker Bocht; 7000 uit Neuengamme geëvacueerde gevangenen komen hierbij om het leven.
5 mei 1945 – Bevrijding van Mauthausen; berucht als *Arbeitslager* waren de commando's Ebensee en Gusen; meer dan 60 buitencommando's voor mannen en vrouwen bekend.
7 mei 1945 – Het getto Theresienstadt met 25.000 gevangenen door Russische troepen bevrijd.

Groep 7

NEDERLAND VÓÓR DE OORLOG, BEZET EN BEVRIJD

begin 1920 – Nederland toegetreden tot de Volkenbond.
december 1922 – Verbond van Actualisten door H.A. Sinclair de Rochemont en dr. K.E.H. de Jong te Leiden opgericht in samenwerking met A.A. Haighton.
oktober 1923 – Demonstraties tegen de vlootwet; het ontwerp met 49 tegen 50 stemmen verworpen.
november 1924 – Oprichting van het Vaderlandsch Verbond in Den Haag; dit fascistisch verbond gaat in 1932 op in het Nieuw Verbond van Nationalisten.
4 augustus 1925 - 8 maart 1926 – Eerste ministerie-Colijn.
1925 – Nationale Unie opgericht door C. van der Voort van Zijp; prof. dr. E.C. Gerretson is de belangrijkste woordvoerder van deze groep.
8 maart 1926 - 10 augustus 1929 – Eerste ministerie-de Geer.
december 1928 – De fascistische vereniging 'De Bezem' door Sinclair en A.A. Haighton opgericht.
10 augustus 1929 - 26 mei 1933 – Derde ministerie-Ruys de Beerenbrouck.
14 december 1931 – De Nationaal-Socialistische Beweging in Nederland te Utrecht door ir. A.A. Mussert en C. van Geelkerken opgericht.
juni 1932 – Algemene Nederlandsche Fascistenbond (ANFB) opgericht na ruzie tussen Baars en Haighton in de leiding van de FJB.
november 1932 – Weerafdelingen (WA) door de leider van de NSB opgericht.
7 januari 1933 – Eerste landdag van de NSB te Utrecht. Eerste nummer van het partijblad der NSB, 'Volk en Vaderland', verschenen.
4 februari 1933 – Muiterij op de 'Zeven Provinciën' op de rede van Oleh-leh uitgebroken.
10 februari 1933 – De 'Zeven Provinciën' gebombardeerd; 23 doden en 14 gewonden.
begin 1933 – Verbond voor Nationaal Herstel door de oud-opperbevelhebber generaal C.J. Snijders opgericht.
10 maart 1933 – De regering verbiedt militairen het lidmaatschap van de NSB.
21 maart 1933 – Comité voor Bijzondere Joodse Belangen opgericht.
20 mei 1933 - 31 juli 1935 – Tweede ministerie-Colijn.
zomer 1933 – ± 275.000 werklozen in Nederland.
15 september 1933 – De regering vaardigt het uniformverbod uit.
28 november 1933 – NSB nu ook voor ambtenaren verboden.
mei 1934 – Arnold Meyer leider van 'Zwart Front' (voortgekomen uit ANFB).
3 juni 1934 – Mussert door Mussolini in audiëntie ontvangen.
juli 1934 – Jordaan-oproer.
17 april 1935 – Verkiezingen voor de Provinciale Staten; NSB verkrijgt 7,94% van het totale aantal stemmen.
juni 1935 – 'Eenheid door Democratie' opgericht.
31 juli 1935 - 24 juni 1937 – Derde ministerie-Colijn.
winter 1935-1936 – ± 630.500 werklozen in Nederland.
24 mei 1936 – Het Nederlands episcopaat verbiedt het lidmaatschap van de NSB.
2 oktober 1936 – Synode van de gereformeerde kerken verbiedt het lidmaatschap van de NSB.
16 november 1936 – Geheim bezoek van Mussert aan Hitler.
7 januari 1937 – Huwelijk van prinses Juliana met Bernhard von Lippe-Biesterfeld.
maart 1937 – Ir. S.L. Louwes krijgt de leiding van een op te richten Rijksbureau ter voorbereiding van de Voedselvoorziening in Oorlogstijd.
mei 1937 – Verkiezingen voor de Tweede Kamer; NSB krijgt 4,22% van het totale aantal stemmen. M.M. Rost van Tonningen voor de NSB in de Tweede Kamer.
24 juni 1937 - 25 juli 1939 – Vierde ministerie-Colijn.
15 november 1938 – Debat in Tweede Kamer betreffende het vluchtelingenbeleid van het kabinet.
begin december 1938 – Grote nationale collecte voor het Joodse Vluchtelingencomité.
medio februari 1939 – De ministerraad besluit tot oprichting van een kamp voor joodse vluchtelingen te Westerbork.
maart 1939 – De minister van justitie maakt bekend dat ongeveer 8000 vluchtelingen in Nederland zijn toegelaten.
19 april 1939 – Verkiezingen voor de Provinciale Staten; NSB behaalt 3,89% van het totale aantal stemmen.
25 juli 1939 - 10 augustus 1939 – Vijfde ministerie-Colijn.
juli 1939 – Afkondiging van de Distributiewet 1939.
10 augustus 1939 – Tweede ministerie-De Geer; voor het eerst socialistische ministers (ir. J.W. Albarda en dr. J. van den Tempel) in het kabinet.
26 augustus 1939 – Hitler garandeert de neutraliteit van België, Nederland, Luxemburg, Denemarken en Zwitserland.
28 augustus 1939 – De regering kondigt algemene mobilisatie af. Generaal Reijnders tot opperbevelhebber van Land- en Zeemacht benoemd.
29 augustus 1939 – Koningin Wilhelmina en koning Leopold II bieden hun goede diensten aan ter bemiddeling in het Duits-Pools geschil.
2 september 1939 – De eerste Brandstoffenbeschikking wordt van kracht.
4 september 1939 – Minister-president de Geer legt voor de Tweede Kamer een regeringsverklaring af over de Nederlandse neutraliteit.
9 september 1939 – Instructie van de regering aan generaal Reijnders voor de verdediging van de Vesting Holland en de Grebbeberg.
begin oktober 1939 – Het Centraal Vluchtelingenkamp Westerbork, ressorterend onder binnenlandse zaken, in gebruik genomen.
30 oktober 1939 – Distributie van suiker: 1 kg per drie weken.
7 november 1939 – Bemiddelingsaanbod tot herstel van de vrede door koningin Wilhelmina en koning Leopold.
2 november 1939 – Uniformsmokkel ontdekt bij Denekamp.
9 november 1939 – Venlo-incident: agenten van de Engelse en de Nederlandse geheime dienst door de *Gestapo* over de grens gesleept.
9 november 1939 – Intrekking van alle verloven; versterkte paraatheid langs de grens; gedeeltelijke inundaties.
11 november 1939 – Distributie van erwten: ½ kg per vier weken.
12 november 1939 – Engeland en Frankrijk wijzen het bemiddelingsaanbod van Nederland en België af.
14 november 1939 – Hitler wijst het Nederlands-Belgische bemiddelingsaanbod af.
19 november 1939 – Documenten betreffende het Nederlandse krijgsbeleid opgesteld ter deponering bij de Nederlandse legaties in Brussel, Parijs en Londen.
2 januari 1940 – Nieuwe instructie van de regering voor generaal Reijnders m.b.t. de verdediging van de Vesting Holland en de Grebbelinie. De opperbevelhebber tekent hiertegen protest aan.
7 januari 1940 – De regering verwerpt grotendeels de bezwaren van generaal Reijnders betreffende de instructie van 2 januari 1940.
13 januari 1940 – Het Nederlandse en Belgische leger in staat van paraatheid gebracht.
14 januari 1940 – Periodieke verloven tijdelijk ingetrokken.
15 januari 1940 – Generaal Reijnders maakt zijn bezwaren tegen het krijgsbeleid van de regering schriftelijk kenbaar.
25 januari 1940 – Minister van Kleffens beantwoordt in de Eerste Kamer Churchills oproep aan de neutrale landen.
30 januari 1940 – Hitler geeft opdracht tot uitwerking van een nieuw aanvalsplan, nu voor geheel Nederland.
31 januari 1940 – De regering geeft generaal Reijnders in overweging ontslag aan te vragen.
6 februari 1940 – Generaal Reijnders wordt eervol ontslag verleend. H.G. Winkelman wordt zijn opvolger.
23 maart 1940 – Generaal Winkelman laat nieuwe memoranda m.b.t. zijn krijgsbeleid opstellen ter deponering bij de Nederlandse legaties in Brussel, Parijs en Londen.
11 april 1940 – De BBC begint uitzendingen met een Nederlands programma.
19 april 1940 – Afkondiging van de staat van beleg; radiorede van minister-president de Geer.
20 april 1940 – Het 'Zwart Front' van Arnold Meijer wordt 'Nationaal Front'.
28 april 1940 – Het zg. 'met gekruiste armen'-interview van Mussert met mej. Marvin Breckinridge van de *Columbia Broadcasting System*.
3-4 mei 1940 – Arrestaties van eenentwintig NSB'ers, fascisten en communisten; zij worden overgebracht naar het interneringskamp Ooltgensplaat op Overflakkee.
9 mei 1940 – 's Avonds om kwart voor negen laat het algemeen hoofdkwartier een algemeen waarschuwingstelegram uitgaan, dat echter niet overal (o.m. bij Moerdijkbruggen) wordt ontvangen.
9 mei 1940 – 's Avonds omstreeks negen uur: laatste waarschuwing van majoor Sas aan regering over ophanden zijnde aanval op Nederland.
10 mei 1940 - 12.55-3.55 uur – *Abwehr*-acties tot verovering van de bruggen over het Julianakanaal, de Maas, het Maas-Waalkanaal en de IJssel.
3.55 uur Ned. tijd – *X. Zeit.*
4.00 uur – Minister van Kleffens gelast de Nederlandse legaties in Brussel, Parijs en Londen de daar gedeponeerde verzegelde enveloppen met verzoek om militaire steun te openen.

4.00-6.00 uur – Duitse bombardementen en luchtlandingen op vliegvelden Waalhaven, Ypenburg, Valkenburg (Z.-H.) en Ockenburg in de Vesting Holland.
4.00-6.00 uur – Luchtlandingen bij de Moerdijkbruggen, de Maasbruggen te Rotterdam en op het Eiland van Dordrecht.
4.00-6.00 uur – Bombardementen van de vliegvelden De Vlijt op Texel, De Kooy bij Den Helder, Bergen aan Zee, Schiphol, Hilversum, Gilze-Reijen, Souburg en Haamstede.
5.00 uur – Algemeen Hoofdkwartier laat de opdracht tot internering van Rijksduitsers, NSB'ers en communisten uitgaan; de arrestaties volgen in de loop van de dag.
5.30 uur – Duits transporttoestel in Bezuidenhoutkwartier neergestort; men vindt documenten betreffende het Duitse aanvalsplan op het regeringscentrum; om 5.45 uur is het Algemeen Hoofdkwartier van dit plan op de hoogte.
6.00 uur – Minister van Kleffens ontvangt op het departement van buitenlandse zaken de Duitse gezant; hij wijst het Duitse ultimatum tot overgave af.
6.00 uur – Koningin Wilhelmina op de hoogte gebracht van de door minister-president de Geer opgestelde tekst voor een proclamatie aan het Nederlandse volk.
7.00 uur – De ministerraad besluit de ministers van Kleffens en Welter naar Engeland te sturen om daar hulp te vragen.
7.00 uur – Generaal Winkelman geeft de Lichte Divisie en het IIIe Legerkorps in Noord-Brabant opdracht zich ten noorden van de Waal, Merwede en Linge terug te trekken; aanleiding tot dit besluit vormde de doorbraak van een pantsertrein en troepentrein door de Peel-Raamstelling achter Mill om 4.30 uur.
8.00 uur – Het ANP maakt de proclamatie van koningin Wilhelmina bekend.
8.30 uur – Situatie aan front in Zuid-Limburg: de Duitse troepen hebben de bruggen over het Julianakanaal bij Stein, Urmond, Berg en Roosteren overschreden; de Nederlandse militaire bezetting in Maastricht geeft ±8.15 uur de strijd op.
12.00-24.00 uur – Langs de Maaslinie van Roermond tot Mook: op het einde van de morgen hebben de Duitsers overal, behalve bij Venlo, waar de tegenstand tot de avond duren zal, de Maas overschreden; de Duitsers zijn de Peel-Raamstelling genaderd; hevige gevechten bij Mill; de Nederlandse tegenstand wordt daar eerst in de avond om 20.45 uur gebroken; de bataljons ter bewaking van de Maaslinie trekken zich 's nachts om 24.00 uur terug achter de Zuid-Willemsvaart terug. Van Mook tot Arnhem: de bruggen over het Maas-Waalkanaal bij Heumen en Malden door de acties van de *Abwehr* in Duitse handen geraakt; de groep Maas-Waal ter verdediging van het Maas-Waalkanaal krijgt om 14.00 uur opdracht zich op de Maas-Waalstelling terug te trekken; bij Nijmegen worden de Waalbruggen om 4.25 uur opgeblazen; de groep Overbetuwe krijgt 's avonds om 19.30 uur opdracht zich tot achter de Betuwestelling (Kesteren) terug te trekken. IJssellinie: alle IJsselbruggen bij het naderen van de Duitsers op tijd opgeblazen; om 9.30 uur gaat bij Kampen de laatste de lucht in; het fort Westervoort capituleert om 9.00 uur; om 11.30 uur en 14.00 uur steken de Duitsers resp. bij Doesburg en Zwolle de IJssel over.
12.00 uur – Koningin Wilhelmina verlaat met de overige leden van de koninklijke familie Huis ten Bosch en begeeft zich naar de bunker bij Paleis Noordeinde.
14.00 uur – Het vliegveld Ypenburg weer in Nederlandse handen.
14.30 uur – De ministers van Kleffens en Welter in Londen gearriveerd.
15.00 uur – De eerste Franse troepen arriveren in Breskens en Terneuzen; later op de dag komen nog meer troepen uit Frankrijk; ook Engelse *demolition-parties* in IJmuiden en Hoek van Holland aan land gegaan.
17.00 uur – Vliegveld Ockenburg door Nederlandse eenheden heroverd; even later wordt ook het vliegveld Valkenburg weer bezet. In Rotterdam wordt de gehele dag bij de Willemsbrug hevig gevochten; Nederlandse artilleriebeschieting van Waalhaven niet effectief genoeg.
10 mei 1940 – De Nederlandse regering sluit met de Britse een overeenkomst voor de legering van 1400 man Britse troepen op Aruba en Curaçao.
zaterdag 11 mei – Grebbelinie: aanval van de SS-Standarte *'Der Führer'* bij de eerste ochtendschemering op de voorpostenstrook vóór de Grebbelinie ten westen van Wageningen, 's middags om 17.30 uur is deze in Duitse handen; de Nederlandse troepen trekken zich terug op de Grebbeberg. Noord-Brabant: terugtocht van de Peeldivisie uit de Peel-Raamstelling op de Zuid-Willemsvaart in de nacht van 10 op 11 mei uitgevoerd; om 13.00 uur trekken Duitse troepen bij Heeswijk de Zuid-Willemsvaart over, in de middag is het front langs de Zuid-Willemsvaart ingestort; twee Franse detachementen weten vanuit Terheijden benoorden Breda, naar het Duitse bruggehoofd bij Moerdijk door te dringen; worden door luchtaanvallen van de vijand tot terugtocht gedwongen; de Nederlandse troepen trekken zich in de avond in grote chaos via Breda terug. Vesting Holland: mislukte pogingen van eenheden van de Lichte Divisie om bij Alblasserdam de Noord naar het eiland IJsselmonde over te steken; ook de uitvoering van opdrachten om via Beijerland op IJsselmonde door te dringen zijn in de loop van de dag geheel mislukt.
zondag 12 mei – Wonsstelling: na artilleriebeschieting bestormt de vijandelijke infanterie de Nederlandse stellingen; geringe weerstand; inundaties verhinderen opmars naar Afsluitdijk, waar de Nederlanders zich bij Kornwerderzand terugtrekken. Grebbelinie: de Duitsers hebben rond 15.00 uur op enkele plaatsen de frontlijn doorbroken; zij bevinden zich op de Grebbeberg; Nederlandse tegenaanvallen in de avond mislukken geheel; Duitsers trekken verder op in de richting Rhenen; hergroepering van de Duitse troepen in de nacht voor aanvallen in de richting Achterberg en Rhenen. Vesting Holland: zuivering van het Eiland van Dordrecht in de richting Wieldrecht mislukt; generaal Student weet zijn positie vanuit Rotterdam bij Dordrecht te versterken; een verkenningsafdeling van de 9e Panzer-Division passeert om 16.45 uur de Moerdijkbrug in noordelijke richting naar Dordrecht; in de avond volgen de eerste tanks; Nederlandse troepen moeten zich 's nachts in de binnenstad van Dordrecht terugtrekken. Bij Hoek van Holland landen 200 Royal Mariners ter verdediging van deze plaats; het prinselijk paar vertrekt 's avonds om 23.00 uur met de 'Codrington' vanuit IJmuiden naar Engeland; de Nederlandse ministers van Kleffens en Welter door Churchill, minister-president van Engeland, in audiëntie ontvangen; evacuatie van Breda.
12 mei 1940 – Vorming van een Nederlands *Shipping Committee* te Londen.
maandag 13 mei – De ministerraad adviseert de koningin Nederland te verlaten; zij vertrekt om 10.00 uur uit Den Haag; gaat om 12.00 uur aan boord van de 'Hereward'; ook het kabinet besluit het land te verlaten; het regeringsgezag wordt omstreeks 15.00 uur aan generaal Winkelman overgedragen. Kornwerderzand: mislukte Duitse aanvallen op deze stelling, 400 gesneuvelden aan Duitse zijde. Vesting Holland: het Eiland van Dordrecht geheel door Nederlandse troepen ontruimd; moedige gevechten van Nederlandse mariniers in de nabijheid van de Maasbruggen in Rotterdam; olie-installaties van Pernis 's middags in brand gestoken; de 207e Infanterie Division valt aan in de richting Rhenen; onder hevige gevechten raakt de Nederlandse verdediging gevaarlijk verzwakt; de commandant veldleger gelast om 15.30 uur het veldleger zich tegen de avond uit de Grebbelinie terug te trekken en zich op te stellen aan het oostfront van de Vesting Holland, achter de Nieuwe Hollandse Waterlinie; evacuaties uit bedreigde gebieden.
dinsdag 14 mei - 13.22 uur – Bombardement van Rotterdam.
16.50 uur – De Nederlandse opperbevelhebber geeft de commandanten van zijn leger per telegram bevel de strijd te staken.
woensdag 15 mei - 10.05 uur – Ondertekening van capitulatie-overeenkomst te Rijsoord.
15-18 mei – Gevechten van Nederlandse, Franse en Belgische troepen in Zeeland.
16 mei 1940 – Eerste persconferentie in Nederland onder toezicht van de *Presseabteilung* van de *Hauptabteilung Volksaufklärung und Propaganda:* begin van de gelijkschakeling van de Nederlandse pers.
27 mei 1940 – Generaal Winkelman richt een aanschrijving tot de secretaris-generaal van het departement van defensie, waarin hij erop wijst dat geen staatsbedrijf of particulier bedrijf zal mogen medewerken aan herstel of vervaardiging van wapens voor de *Wehrmacht.*
29 mei 1940 – Installatierede van de *Reichskommissar für die besetzten niederländischen Gebiete,* Dr. Arthur Seyss-Inquart, in de Ridderzaal te Den Haag: 'eerbiediging van de rechten van de Nederlandse bevolking'.
mei 1940 – Vorming van het Nederlandse Scheepvaartcomité te New York.
1 juni 1940 – Joden mogen geen functies bij de luchtbeschermingsdiensten meer vervullen.
4 juni 1940 – Vertegenwoordigers van de Nederlandse metaalindustrie voeren in Den Haag een bespreking met *Freiherr* von Schrotter, *Rüstungsinspektor der deutschen Wehrmacht,* over samenwerking met de Duitse bezettingsautoriteiten.
5 juni 1940 – Eerste bezoek van ir. A.A. Mussert, leider van de NSB, aan Seyss-Inquart; de laatste spoort Mussert aan de NSB te versterken en mee te helpen de Nederlandse bevolking te winnen voor het nationaal-socialisme.
6 juni 1940 – Distributie van koffie en thee.
6 juni 1940 – De minister van defensie te Londen bij KB gemachtigd tot het opstellen van regels, op grond waarvan niet-dienstplichtige Nederlanders en Nederlandse onderdanen verplicht zouden kunnen worden tot het verrichten van persoonlijke diensten bij of ten behoeve van de scheepvaart.
7 juni 1940 – Als *Beauftragte für den Vierjahresplan* verklaart Goering dat Nederland in economisch opzicht niet beter of slechter dan Duitsland behandeld zal worden.
17 juni 1940 – Distributie van brood en bloem.
22 juni 1940 – Landdag van de NSB te Lunteren; solidariteitsbetuiging van NSB met Adolf Hitler.
25 juni 1940 – Begin van samenwerking van de voornaamste Nederlandse protestantse kerkgenootschappen.

29 juni 1940 – Oranjegezinde demonstraties, voornamelijk in Den Haag, bij gelegenheid van de verjaardag van prins Bernhard: Anjerdag.
1 juli 1940 – Oprichting van het Politiek Convent.
1 juli 1940 – De 'Kertosono' is het eerste Nederlandse schip dat door een Duitse raider, de 'Vir', wordt buitgemaakt.
4 juli 1940 – Verordening van Seyss-Inquart over het verbod naar een aantal buitenlandse zenders te luisteren 'ter bescherming van de bevolking tegen onjuiste berichtgeving'.
15 juli 1940 – Distributie van rijst, vermicelli, maizena, boter, margarine, vet en spijsolie.
16 juli 1940 – De NSB'er H.J. Woudenberg aangesteld tot bewindvoerder van het NVV.
17 juli 1940 – Het Nederlandse schip de 'Tela' door een Duitse raider, de 'Thor', tot zinken gebracht: de bemanning gevangengenomen.
20 juli 1940 – De Communistische Partij Nederland door Seyss-Inquart verboden.
24 juli 1940 – Oprichting van de Nederlandse Unie door mr. J. Linthorst Homan, prof. dr. E.J. de Quay en mr. L. Einthoven.
25 juli 1940 – Distributie van schoeisel.
25 juli 1940 – Eerste 'Nieuwsbrief van Pieter 't Hoen'.
28 juli 1940 – Eerste uitzending van Radio Oranje vanuit Londen.
31 juli 1940 – Verbod van ritueel slachten.
27 augustus 1940 – Mussert richt een nota aan Hitler met het verzoek het Nederlandse volk als lid in een op te richten Bond van Germaanse volkeren te willen opnemen.
31 augustus 1940 – Het eerste nummer van 'Vrij Nederland' verschenen.
eind augustus 1940 – Driedaagse conferentie van de zogenaamde 'Lunterse Kring', een groep predikanten die vóór de oorlog contact hadden gelegd met de *Bekennende Kirche* in Duitsland.
3 september 1940 - 23 februari 1945 – Het eerste ministerie-Gerbrandy.
16 september 1940 – Oprichting van de Nederlandse SS.
16 september 1940 – Distributie van vlees en vleeswaren.
23 september 1940 – Eerste bezoek van ir. A.A. Mussert aan de Führer te Berlijn.
4 oktober 1940 – Ondertekening van een Ariërverklaring van alle ambtenaren gevraagd.
20 oktober 1940 – Distributie van kaas.
22 oktober 1940 – Instelling van de Winterhulp.
24 oktober 1940 – Protest van Nederlands-Hervormde Kerk, de Gereformeerde Kerken, de Christelijk Gereformeerde Kerken, de Remonstrantse Broederschap en de Algemeen Doopsgezinde Sociëteit bij Seyss-Inquart tegen de uitstoting van joodse ambtenaren.
2 november 1940 – Gort en grutterswaren op de bon.
4 november 1940 – Distributie van eieren, koek en gebak.
23 november 1940 – Het eerste nummer van het communistische blad 'De Waarheid' verschenen.
25-26 november 1940 – Studentenprotest te Delft en Leiden tegen ontslagen van joodse ambtenaren, hoogleraren en rechters; rede van professor R.P. Cleveringa te Leiden.
27 november 1940 – De Universiteit van Leiden en de hogeschool te Delft worden voor onbepaalde tijd gesloten.
november 1940 – Het eerste nummer van 'De Vrije Katheder' verschenen.
december 1940 – Gas en elektra voortaan gedistribueerd.
6 januari 1941 – Demonstraties van werkverschaffingsarbeiders in Amsterdam; herhaling van deze demonstraties op 8, 13 en 29 januari en op 3 februari.
10 januari 1941 – Verordening 6/1941 van de rijkscommissaris betreffende de registratie van 'alle personen van geheel of gedeeltelijk joodsen bloede'.
11 januari 1941 – Oprichting van de Koninklijke Nederlandse Brigade; op 26 augustus 1941 bij KB naamswijziging in Koninklijke Brigade Prinses Irene.
13 januari 1941 – Herderlijke brief van het Nederlandse episcopaat, waarin het enkele lidmaatschap van de NSB in hoge mate ongeoorloofd verklaard wordt.
5 februari 1941 – Benoeming van drie NSB'ers tot Commissaris van de Provincie.
5 februari 1941 – De oud-premier mr. D.J. de Geer, keert via Lissabon en Berlijn vanuit Londen naar Nederland terug.
7 februari 1941 – Rellen van WA en NSNAP op het Rembrandtsplein.
9 februari 1941 – WA-mannen dringen het café Alcazar op het Thorbeckeplein binnen; vechtpartijen in de binnenstad.
10 februari 1941 – Eerste nummer van 'Het Parool' verschenen.
11 februari 1941 – Rellen op het Waterlooplein tussen joodse knokploegen en WA-leden; WA-man Koot overlijdt drie dagen later aan zijn verwondingen.
11-12 februari 1941 – De oude jodenbuurt moet op bevel van Böhmcker, *Beauftragte* van de rijkscommissaris te Amsterdam, hermetisch afgesloten worden.
12 februari 1941 – De *Beauftragte* van de rijkscommissaris van de stad Amsterdam eist de instelling van een Joodse Raad.
13 februari 1941 – De joden in Amsterdam door de pasgevormde Joodse Raad onder leiding van professor David Cohen en Abraham Asscher opgeroepen de wapenen in te leveren.
19 februari 1941 – Gevechten tussen WA-lieden en leden van joodse knokploegen in de IJssalon Koco aan de Van Woustraat in Amsterdam.
22-23 februari 1941 – Arrestatie van ongeveer 400 joden bij een razzia in de Amsterdamse Jodenhoek.
25-26 februari 1941 – Spontane staking van de Amsterdamse bevolking naar aanleiding van de razzia's in de Jodenhoek; de illegale CPN speelt een belangrijke rol bij deze stakingen; ook stakingen in de Zaanstreek, Haarlem, Weesp, Hilversum, Velsen, Utrecht en Muiden.
februari 1941 – Een kamp te Schoorl als *Polizeihaft- en Geisellager* in gebruik genomen.
27 februari 1941 – De joodse slachtoffers van de razzia's op het Waterlooplein naar het kamp Buchenwald gedeporteerd; de overlevenden van dit transport eind mei naar Mauthausen gebracht.
28 februari 1941 – Verordening 42/1941 van de Rijkscommissaris voor bezet Nederland met betrekking tot de verplichte tewerkstelling van contractbrekers en werklozen in Duitsland.
3 maart 1941 – De twee eigenaren van de IJssalon Koco uit de Van Woustraat gefusilleerd.
6 maart 1941 – De eerste communist Leen Schijveschuurder wegens zijn verzetsactiviteit gedurende de staking gefusilleerd.
13 maart 1941 – Vijftien leden van de illegale groep der Geuzen en drie leden van de illegale CPN gefusilleerd; 'De achttien doden'.
14 maart 1941 – De Nederlandse joden worden uit het bedrijfsleven verwijderd.
17 maart 1941 – Distributie van koffiesurrogaat.
1 april 1941 – Opheffing van de deviezengrens tussen Duitsland en Nederland.
21 april 1941 – Distributie van melk.
28 april 1941 – Distributie van aardappelen.
april 1941 – Het eerste nummer van 'Storm SS' verschijnt.
11 juni 1941 – Tweede grote razzia op joden in Amsterdam.
18 juni 1941 – Inlevering van metalen (koper, nikkel enz.) in Nederland gevorderd.
25-26 juni 1941 – Eerste gijzelaarsactie van de Duitse bezetter tegen CPN-functionarissen en -leden.
27 juni 1941 – Meeting op het IJsclubterrein in Amsterdam; rede van rijkscommissaris Seyss-Inquart over de oorlog tegen Rusland; toespraak van Mussert.
28 juni 1941 – Arnold Meyer, leider van Zwart Front, wil een Nederlands legioen vormen voor de strijd met de Duitsers tegen de bolsjewieken.
1 juli 1941 - 1 november 1942 – Radiouitzendingen van de 'Brandaris' voor Nederlandse zeevarenden.
5 juli 1941 – De politieke partijen ontbonden.
11 juli 1941 – Oproepen van Seyss-Inquart, generaal Seyffardt en Mussert voor aanmelding als lid van Het Nederlandse Vrijwilligerslegioen.
14 juli 1941 – Distributie van jam.
25 juli 1941 – H.J. Woudenberg benoemd tot commissaris van de confessionele vakbonden; het bestuur van het katholieke Werkliedenverbond treedt en bloc af.
25 juli 1941 – Herderlijke brief van het Nederlandse episcopaat met een protest tegen de gelijkschakeling van het R.K. Werkliedenverbond.
26 juli 1941 – Verbod op het dragen van Uniespeldjes en het verspreiden van propagandageschriften.
26 juli 1941 – Het *Polizeiliches Durchgangslager* Amersfoort geopend.
27 juli 1941 – Vice-admiraal J. Th. Fürstner wordt tot minister van het nieuwe departement van marine benoemd.
september 1941 – Razzia's op Nederlandse joden in Enschede en Arnhem.
23 oktober 1941 – Oprichting van de 'Nederlandsche Landstand'.
22 november 1941 – Oprichting van de Nederlandse Kultuurkamer; voorlopige periode van vrijwillige aanmelding.
30 november 1941 – Distributie van cacao.
12 december 1941 – Tweede bezoek van ir. A.A. Mussert aan Hitler; hij legt de eed van trouw af aan Hitler als Germaans Führer.
13 december 1941 – Een geallieerd jagerflottielje, bestaande uit de Britse jagers 'Sikh', 'Legion', 'Maori' en de Nederlandse 'Isaac Sweers', brengt de Italiaanse kruisers 'Alberico da Barbiano' en 'Alberto da Giussano' bij Kaap Bon in de Middellandse Zee tot zinken.
14 december 1941 – Viering in Utrecht van het tienjarig bestaan der NSB; opheffing van de 'Nederlandsche Unie', het Nationaal Front en de NSNAP.
eind 1941 – De Verenigde Staten zenden 2000 man aan troepen ter bescherming van olieraffinaderijen op de Antillen en de bauxietmijnen in Suriname.
1 januari 1942 – Nederland ondertekent in Washington het pact van de Verenigde Naties; het erkent het Atlantisch Handvest.
8 januari 1942 – P.A. Kerstens tot minister van handel, nijverheid en scheepvaart benoemd in het eerste kabinet-Gerbrandy.
15 januari 1942 – Invoering van zinken pasmunt van 25, 10, 5, 2½ en 1 cent.
17-18 januari 1942 – Dr. H.B. Wiardi Beckman bij een poging naar Engeland uit te wijken op het Scheveningse strand gearresteerd.
10 februari 1942 – Protest van 2400 kunstenaars tegen de Kultuurkamer aangeboden aan Seyss-Inquart.
19 februari 1942 – De meeste toneelspelers in Nederland zullen de aanmeldingsformulieren voor de Kultuurkamer ondertekenen; de gezelschappen van Ko Arnoldi, Albert van Dalsum en Pierre Balledux weigeren inschrijving voor het gilde voor theater en dans; dit betekende hun opheffing.
28 februari 1942 – Eerste wapendroppings boven Nederland.
6 maart 1942 – De in november 1941 gedropte SOE-agent Lauwers door SD-functionarissen onder leiding van Schreieder gearresteerd; begin van England-Spiel.

...UND WIR FÁÁÁÁHREN GEGEN ENGELAND....!

„KOM BINNE, KEESIE, MOT JE ÓÓK VERZUIPE...?

7 april 1942 – In Nederland wordt de *Hauptabteilung Soziale Verwaltung* (ressorterend onder de *Generalkommissar für Finanz und Wirtschaft)* aan de *Generalkommissar zur besonderen Verwendung*, Fritz Schmidt, ondergeschikt gemaakt.
9 april 1942 – Bespreking van Sauckel met Seyss-Inquart over de werving van Nederlandse arbeidskrachten voor de Duitse industrie; hij eist vóór 15 mei 30.000 Nederlandse metaalarbeiders; *Holland-Aktion I.*
13 april 1942 – Henk Sneevliet, leider van RSAP, wegens zijn illegale activiteiten met 6 anderen geëxecuteerd.
29 april 1942 – De joden in Nederland van 2 mei af verplicht tot het dragen van de jodenster.
1 mei 1942 – Het strand tussen Den Helder en Hoek van Holland wordt voor burgers verboden; eerste evacuaties van kustbewoners.
1 mei 1942 – Oprichting van het Nederlands Arbeidsfront, dat onder leiding van de NSB'er H.J. Woudenberg staat.
4 mei 1942 – Honderden Nederlanders in het kader van een gijzelingsactie gearresteerd en naar Haren (N.-Br.) overgebracht.
15 mei 1942 – Ongeveer 2000 Nederlandse beroepsofficieren in Duitse krijgsgevangenschap teruggevoerd.
17 mei 1942 – Leden van de Nederlandse SS leggen een eed van trouw aan de Führer af.
17 mei 1942 – Distributie van suikerwerk en chocolade.
22 mei 1943 – 30.000 exemplaren van het eerste nummer van het pamflet *De Vliegende Hollander* boven Nederland uitgeworpen.
mei 1942 – De eerste ondergrondse Nederlandse bladen bereiken Londen.
6 juni 1942 – In Nederland wordt groentevervoer voor particulieren verboden.
18 juni - 26 augustus 1942 – Bezoek van koningin Wilhelmina aan Canada en de Verenigde Staten van Amerika.
6 juli 1942 – S.s. 'Paulus Potter' op weg naar Moermansk tot zinken gebracht.
11 juli 1942 – Protesttelegram van de Nederlandse kerkgenootschappen (IKO) aan Seyss-Inquart betreffende de voorgenomen deportatie van de in Nederland wonende joden.
13 juli 1942 – Tweede grote gijzelaarsactie.
14 juli 1942 – Verlaging van de boter-, vet- en kaasrantsoenen.
15 juli 1942 – Eerste transport van Nederlandse joden vanuit het *Judendurchgangslager* Westerbork naar Auschwitz.
19 juli 1942 – Eerste rijwielvorderingen in Rotterdam en 's-Gravenhage.
20 juli 1942 – Herderlijke brief van het Nederlandse episcopaat over de deportatie van joden.
juli 1942 – Ontstaan van de 'Zwitserse weg'.
zomer 1942 – Begin van de verzetsactiviteiten van Joachim Simon (Schuschu) en Joop Westerweel: organisatie van een geheime ontsnappingsroute.
3 augustus 1942 – Rede van *Generalkommissar* Schmidt in het Limburgse Waubach tegen de Nederlandse joden.
6 augustus 1942 – Koningin Wilhelmina houdt een rede voor het Amerikaanse Congres.
15 augustus 1942 – Executie van vijf gijzelaars.
augustus 1942 – Sauckel verlangt voor de maanden augustus en september 40.000 Nederlandse arbeiders voor tewerkstelling in Duitsland: *Holland-Aktion II.*
augustus 1942 – Evacuatie van een gedeelte van de kustbevolking van Walcheren.
6 september 1942 – Taptemelk op de bon.
7 september 1942 – De zilveren munten in Nederland uit de circulatie genomen.
september 1942 – Tweede gijzelaarsactie van de Duitse bezetter tegen vroegere CPN-functionarissen en -leden.
14 oktober 1942 – Eerste overval op een distributiekantoor te Joure.
12 november 1942 – De 'Marnix van St. Aldegonde' (van de Stoomvaart Mij. Nederland), ingezet als troepentransportschip bij de operatie *Torch*, blijft ondanks zware bombardementsaanvallen van de *Luftwaffe* voor de ondergang gespaard.
13 november 1942 – De Nederlandse torpedobootjager de 'Isaac Sweers' ongeveer 100 km ten noordwesten van Algiers door de 'U 431' tot zinken gebracht.
25 november 1942 – Eerste bijeenkomst van de Landelijke Organisatie voor Hulp aan Onderduikers.
november 1942 – Afkondiging van het *Programm-Rüstung November 1942;* Sauckel eist tewerkstelling van 35.000 Nederlandse arbeiders in Duitsland.
november 1942 – Oprichting van de *Oberbauleitung Holland* met de opdracht langs de Nederlandse kust (behalve die van Walcheren en Zeeuws-Vlaanderen) kustversterkingen te bouwen.
7 december 1942 – Radiorede van koningin Wilhelmina over een nieuwe structuur van het Koninkrijk na de oorlog.
10 december 1942 – Derde bezoek van ir. A.A. Mussert aan de Führer. Mussert mag zich 'Leider van het Nederlandse Volk' noemen.
31 december 1942 – Distributie van appelen.
december 1942 – Oprichting van het Nationaal Comité van Verzet.
eind 1942 – Reorganisatie van Radio Oranje; hij wordt samengevoegd met Radio Brandaris.
eind 1942 – Oprichting van het Bureau Inlichtingen dat onder leiding van kolonel dr. J.M. Somer komt te staan.
4 januari 1943 – Eerste illegale optreden tegen een bevolkingsregister te Wageningen.
15 januari 1943 – De Duitse autoriteiten in Nederland moeten vóór 10 maart 1943 22.000 metaalarbeiders voor tewerkstelling in Duitsland vrijmaken; *Stahl- und Eisen-Aktion*; alsmede 78.000 ongeschoolde arbeiders leveren.
15 januari 1943 – Het KL-Herzogenbusch bij Vught in gebruik genomen.
19 januari 1943 – Geboorte van prinses Margriet te Ottawa.
28 januari 1943 – Bij beschikking van de minister van oorlog wordt in Londen het Bureau Militair Gezag ingesteld.
begin 1943 – Het kamp Amersfoort wordt bestemd als strafkamp voor arbeidweigeraars, contractbrekers etc.
eind januari 1943 – Het eerste nummer van 'Trouw' verschijnt te Meppel.
1 februari 1943 – Mussert richt een Secretarie van Staat in.
5 februari 1943 – Generaal Seyffardt, bevelhebber van het Nederlandse Vrijwilligerslegioen door Jan Verleun, lid van de illegale groep CS VI, neergeschoten.
6 februari 1943 – Razzia's op studenten in Amsterdam, Utrecht, Delft en Wageningen; veel studenten duiken onder; de universiteiten komen stil te liggen.
9 februari 1943 – De Nederlandse onderzeeboot de 'Dolfijn' brengt de Italiaanse onderzeeër de 'Malachite' tot zinken.
9 februari 1943 – Aanslag op de secretaris-generaal van Volksvoorlichting en Kunsten, H. Reydon, en diens echtgenote; de aanslag werd uitgevoerd door dr. H. Kastein, lid van de groep CS VI.
9 februari 1943 – Tweede represaillerazzia: arrestatie van door de NSB aangewezen 'plutocratenzoontjes'.
17 februari 1943 – Protest van de kerken bij Seyss-Inquart over de toenemende rechteloosheid; op 21 februari daaraanvolgend wordt dit protest van de kansel voorgelezen.
2 maart 1943 - 20 juli 1943 – 19 deportatietransporten van Westerbork naar Sobibor.
11 maart 1943 – Oprichting van de Landstorm, een formatie van Nederlandse vrijwilligers, die alleen in Nederland dienst zullen doen.
13 maart 1943 – De studenten moeten vóór 10 april een loyaliteitsverklaring ondertekenen.
24 maart 1943 – Artsenstaking tegen het automatische lidmaatschap van de Artsenkamer, die onder leiding van de NSB staat.
27 maart 1943 – Aanslag op het Amsterdamse bevolkingsregister.
3 april 1943 – Jan Dieters, een van de leden van het driemanschap van de leiding van de illegale CPN, gearresteerd; drie dagen later volgt de arrestatie van Lou Jansen.
29 april 1943 – Oproep van generaal Christiansen betreffende de terugvoering van Nederlandse ex-militairen in krijgsgevangenschap. Begin van de april-meistakingen in Twente.
30 april 1943 – Uitbreiding van de stakingen over het gehele land.
1 mei 1943 – Politiestandrecht door Rauter voor heel Nederland afgekondigd.
3 mei 1943 – De stakingen nagenoeg gebroken.
6 mei 1943 – Alle Nederlandse mannen van 18 tot 35 jaar worden verplicht zich bij een arbeidsbureau te melden. Jaarklassen-actie.
13 mei 1943 – Alle radiotoestellen worden verbeurd verklaard en moeten worden ingeleverd.
mei 1943 – Oprichting van de Raad van Verzet (RVV) te Amersfoort door de PTT-ambtenaar Jan Thijssen; Gerben Wagenaar wordt voor de illegale CPN opgenomen in de top van de RVV.
3 juni 1943 – Aanslag op F.E. Posthuma, lid van Musserts Secretarie van Staat.
13 juni 1943 – Distributie van vervangingsmiddelen.
26 juni 1943 – *General-Kommissar* Fritz Schmidt overleden.
eind juli 1943 – De Duitse politie rolt de illegale groep 'Het Zwaantje' van de Delfzijlse arts A. Oosterhuis op, die een jaar lang via de zogenaamde 'Zweedse weg' contact met Engeland had onderhouden.
midden 1943 – Het strafgevangenenkamp 'Erika' te Ommen in gebruik genomen als kamp voor werkweigeraars, etc.
8 augustus 1943 – Distributie van groente en fruit.
7 september 1943 – Instructie van Rauter betreffende de invoering van de Tweede Distributiestamkaart (TD).
29 september 1943 – Eerste Silbertannemoord (Meppel).
27 oktober 1943 – Ir. Louwes, directeur-generaal van de Voedselvoorziening, waarschuwt de *Hauptabteilung Ernährung und Landwirtschaft* over de slechte voedings- en gezondheidstoestand van het Nederlandse volk; hij verzoekt om ingrijpende wijzigingen te brengen in de export en de leveranties aan de *Wehrmacht*.
13 november 1943 – Oprichting van de Landwacht als 'zelfbeschermingsorganisatie' van de NSB tegen aanslagen van het verzet.
13 november 1943 – Bijna alle textielprodukten voortaan nog slechts op een speciale vergunning verkrijgbaar.
6 december 1943 – Vierde bezoek van Mussert aan Hitler.
februari 1944 – Arrestatie van ongeveer honderd medewerkers van de ontsnappingsroute naar Zwitserland van John Henry Weidner.
11-12 maart 1943 – De agent 'Albrecht' (Engelandvaarder) boven Drente gedropt; hij richt de militaire spionagegroep Albrecht op.
15 maart 1944 – Oprichting van het bureau Bijzondere Opdrachten onder leiding van kolonel J.M. Somer.
11 april 1944 – Bombardement van RAF op het Centraal Bevolkingsregister in Den Haag.
20 april 1944 – Jan Postma vanwege zijn veelvuldige activiteiten voor de illegale CPN ter dood veroordeeld.

april 1944 – Hr. Ms. 'Tromp' neemt met andere geallieerde schepen deel aan een gecombineerde actie tegen de Japanse marinebasis in Sabang (in juli 1944 herhaling van een operatie tegen Sabang).
april 1944 – Oprichting van de *Arbeitskontrolldienst* in Nederland.
17 mei 1944 – Kraak van de drukkerij Hoitsema in Groningen door leden van de Groningse KP.
31 mei 1944 – J.M. de Booy volgt P.A. Kerstens op als minister van scheepvaart en visserij.
6 juni 1944 – Radiotoespraak van koningin Wilhelmina tot de Nederlandse bevolking.
6 juni 1944 – 1500 gevangenen uit de *Polizeigefängnis* te Scheveningen naar het kamp Vught overgebracht; ruim 400 van hen worden van juli tot begin september gefusilleerd.
6 juni 1944 – Terechtstelling van Gerrit van der Veen.
11 juni 1944 – Overval van KP-ploeg op het Huis van Bewaring te Arnhem.
16 juli 1944 – Fusillering van Johannes Post na een mislukte overval op het Huis van Bewaring aan de Weteringschans te Amsterdam.
3 augustus 1944 – Prins Bernhard tot bevelhebber van de Nederlandse Binnenlandse Strijdkrachten benoemd.
15 augustus 1944 – De Nederlandse regering maakt via Radio Oranje bekend dat het Nederlandse instanties niet is toegestaan de Duitsers bij de aanleg van verdedigingswerken behulpzaam te zijn.
eind augustus - begin september 1944 – Omvangrijke sabotageacties door het gewapend verzet op de Nederlandse spoorwegverbindingen.
3 september 1944 – Radio Oranje roept een boodschap van de geallieerde legerleiding om het vervoersysteem van de Duitse bezetter zoveel mogelijk te ontwrichten.
3 september 1944 – Prins Bernhard tot bevelhebber van de Nederlandse Strijdkrachten benoemd.
5 september 1944 – De Binnenlandse Strijdkrachten – BS – bij Koninklijk Besluit opgericht; bestaande uit leden van OD, LKP en RVV aanvaarden zij een eenhoofdige leiding.
5 september 1944 – Dolle Dinsdag; duizenden NSB'ers slaan op de vlucht naar Noordoost-Nederland en Duitsland (Lüneburg), Mussert vestigt zijn hoofdkwartier op 'De Bellinckhof' bij Almelo.
5 september 1944 – Evacuatie van de mannelijke (±2800) en vrouwelijke (±700) gevangenen van Vught naar respectievelijk Sachsenhausen en Ravensbrück.
6 september 1944 – Het Duitse bestuur in Nederland kondigt de uitzonderingstoestand af.
9 september 1944 – De Raad van Verzet, de Ordedienst en de Knokploegen van de Landelijke Organisatie voor Hulp aan Onderduikers worden gebundeld als Binnenlandse Strijdkrachten onder leiding van kolonel Koot.
10 september 1944 - 9 april 1945 – Brusselse periode van de Staf Militair Gezag; vanuit Brussel oefent hij de leiding uit over het bestuur van bevrijd Nederland.
11 september 1944 – Mr. H.J. Kruls tot chef-staf van het Militair Gezag benoemd.
13 september 1944 – Laatste van de in totaal 67 transporten van Westerbork naar Auschwitz vertrokken.
14 september 1944 – Eenheden van de Amerikaanse 117e en 30e divisie bevrijden Maastricht.
16 september 1944 – Bekendmaking van Rauter, hij geeft de gehele Nederlandse politie opdracht tot het arresteren van lanterfanterende 16- tot 50-jarige Nederlanders voor de arbeidsinzet in Duitsland.
17 september 1944 - 14.00 uur – Luchtlandingen van de Britse 1e en de 82e en 101e Amerikaanse luchtlandingsdivisie bij Eindhoven, Grave en Groesbeek, Wolfheze en Heelsum; begin van operatie *Marketgarden*; de Britse 1e luchtlandingsdivisie strijkt neer aan weerszijden van de spoorweg Arnhem-Utrecht bij Wolfheze en Heelsum; de Amerikaanse 101e luchtlandingsdivisie landt in het gebied ten noorden van Eindhoven bij St. Oedenrode, Veghel en Heeswijk; de Amerikaanse 82e luchtlandingsdivisie gedropt tussen Groesbeek en de Duitse grens en ten noorden en zuiden van de brug Grave over de Maas.
17 september 1944 – De Amerikaanse 82e luchtlandingsdivisie, die tot taak heeft de brugovergangen in de streek Nijmegen-Grave te veroveren, bezet de Maasbrug bij Grave en de brug over het Maas-Waalkanaal bij Heumen.
17 september 1944 – De Amerikaanse 101e luchtlandingsdivisie, die belast is met de verovering van de bruggen in het gebied ten noorden van Eindhoven tot Veghel, slaagt erin de overgangen over de Aa, de Zuid-Willemsvaart en de Dommel in handen te krijgen. De dorpen St. Oedenrode en Veghel bevrijd.
17 september 1944 – De Poolse brigade rukt bij St. Jansteen in Zeeuws-Vlaanderen de Belgisch-Nederlandse grens over in de richting van Hulst.
17 september 1944 – De Nederlandse regering kondigt via de BBC tegen zes uur 's avonds de spoorwegstaking af.
18 september 1944 – Nieuwe droppings in het luchtlandingsgebied van de Britse 1e *Ariborne*-divisie bij Arnhem.
18 september 1944 – Eenheden van de Amerikaanse 82e luchtlandingsdivisie slagen er niet in de Waalbrug bij Nijmegen te bereiken; Duitse tegenaanval bij Groesbeek afgeslagen.
18 september 1944 – De Amerikaanse 101e luchtlandingsdivisie bevrijdt Eindhoven.
19 september 1944 – Slecht weer bemoeilijkt de derde reeks luchtlandingen bij Arnhem tot versterking van de Britse 1e *Airborne*-divisie; de Duitsers herwinnen terrein; de Poolse 1e parachutistenbrigade kan eveneens wegens het slechte weer niet in het voor haar bestemde terrein bij Arnhem gedropt worden.
19 september 1944 – Gezamenlijke aanvallen van de *Guards* en de Amerikaanse 82e luchtlandingsdivisie op de Waalbruggen bij Nijmegen blijven zonder resultaat.
19 september 1944 – De Amerikaanse 101e luchtlandingsdivisie handhaaft haar defensieve stellingen bij Eindhoven, Son, St. Oedenrode en Veghel; zij slaat bij Son een Duitse aanval af.
19 september 1944 – De Poolse brigade vestigt een bruggehoofd op de westelijke oever van het Kanaal van Gent naar Terneuzen, Sas van Gent en Axel bevrijd.
19 september 1944 – De voedselpositie en de brandstoffenpositie in het westen van Nederland zeer ernstig bedreigd; het elektriciteitsrantsoen tot de helft verminderd.
20 september 1944 – Terneuzen door de Poolse brigade bevrijd.
20 september 1944 – De beide Waalbruggen bij Nijmegen vallen in handen van eenheden van de *Guards* en de Amerikaanse 82e luchtlandingsdivisie.
20 september 1944 – Nijmegen bevrijd.
20 september 1944 – De Duitsers richten in IJmuiden en Velsen grote verwoestingen aan.
21 september 1944 – Majoor van Houten en enige leidende personen uit het verzet besluiten tot de oprichting van Stoottroepen.
21 september 1944 – 750 manschappen en officieren van de Poolse 1e brigade worden bij Driel ten zuiden van de Rijn tegenover Heveadorp gedropt; de Duitsers heroveren de noordelijke oprit van de Arnhemse verkeersbrug; bij Oosterbeek worden de Britse troepen verder teruggedrongen.
21 september 1944 – De opmars van de *Guards* van Nijmegen naar Arnhem tot staan gebracht.
21 september 1944 – Schijndel bevrijd.
21 september 1944 – De Poolse brigade doorgestoten tot aan de Braakman in Zeeuws-Vlaanderen; hiermee is de Schelde-oever van Antwerpen tot de Braakman in geallieerde handen gevallen.
22 september 1944 – Razzia bij fabrieken in Hengelo (Ov.); ongeveer 1200 mannen gearresteerd en bij Zwolle tewerkgesteld.
22 september 1944 – In de haven van Amsterdam vernielen de Duitsers kranen en loodsen.
22 september 1944 – De troepen van de Britse 1e luchtlandingsdivisie bij Oosterbeek verkeren in een zeer kwetsbare positie; zij zijn omsingeld door ongeveer 10.000 man Duitse troepen; parachutisten van de Poolse 1e brigade landen 's middags bij Driel ten zuiden van de Rijn.
22 september 1944 – Weert bevrijd.
23 september 1944 – Landingen van de laatste eenheden van de Amerikaanse 82e en 101e luchtlandingsdivisie en van de Poolse 1e brigade bij Grave.
24 september 1944 – In de nacht van 24 op 25 september steken twee compagnieën van de 43e divisie in amfibieboten de Rijn over; zij slagen er niet in de Britse perimeter bij Oosterbeek te bereiken; zij krijgen van luitenant-generaal Horrocks na enige uren opdracht via Renkum terug te trekken; andere eenheden van de 43e divisie vechten bij Elst en Bemmel. Deurne door eenheden van de 11e divisie bevrijd.
25 september 1944 – Instructie van de commandant der Stoottroepen voor het arresteren en in bewaring stellen van NSB'ers, Duitsgezinden na de bevrijding.
25 september 1944 – In de nacht van 25 op 26 september trekken de Britse troepen zich uit de perimeter bij Oosterbeek over de Rijn op Driel terug.
26 september 1944 – De Duitsers eisen van de mannelijke bevolking van 16 tot 60 jaar gevolg te geven aan de oproep voor het verrichten van graafwerkzaamheden.
27 september 1944 – Helmond en Oss bevrijd.
september 1944 – Grote gevangenentransporten van het kamp Amersfoort naar het KL-Neuengamme.
1 oktober 1944 – Naar aanleiding van een aanslag op vier Duitse militairen bij Putten wordt de mannelijke bevolking tussen 18 en 30 jaar van dit plaatsje gearresteerd en de volgende dag naar het kamp Amersfoort op transport gesteld; op 10 oktober worden zij naar het kamp Neuengamme gedeporteerd; slechts 49 van de 582 gedeporteerden keerden uit Duitsland terug.
2 oktober 1944 – De Nederlandse regering doet een beroep op de Zweedse regering voedsel naar Nederland te sturen.
3 oktober 1944 – Radio 'Herrijzend Nederland' begint zijn uitzendingen in een Philipsgebouw te Eindhoven.
3 oktober 1944 – Oprichting van de eerste Compagnie Stoottroepen in Eindhoven (ingezet voor patrouillediensten in de sector Leeuwen-Wamel-Dreumel); niet lang daarna oprichting van de Margrietcompagnie in Veghel.
3 oktober 1944 – *RAF-Bomber-Command* voert een inundatiebombardement uit op de West-Kapellezeedijk van het eiland Walcheren; het bombardement wordt op 4 oktober herhaald; nieuwe bombardementen op 7 en 11 oktober bij Vlissingen en Veere.
5 oktober 1944 – Bij Putte overschrijden de *Essex Scottish* de Nederlandse grens.
6 oktober 1944 – Radiotoespraak van minister-president prof. dr. P.S. Gerbrandy met een extra-aansporing aan het adres van de stakende spoorwegmannen.
6 oktober 1944 – Hengelo (Ov.) door een zwaar bombardement getroffen; 125 doden.

6 oktober 1944 – Operatie *Switchback* van Canadese troepen ter verovering van westelijk Zeeuws-Vlaanderen ingezet met de vorming van een bruggehoofd over het Leopoldkanaal bij Eede.
7 oktober 1944 – Razzia's in Utrecht, Amersfoort en Kampen; begin van een maandenlange periode van razzia's op mannen van 17 tot 50 jaar.
8 oktober 1944 – Uitgebreide razzia's in de Limburgse plaatsen Horst, Sevenum, Broekhuizen, Grubbenvorst, Helden, Maasbree, Lottum, Panningen en Baarlo.
9 oktober 1944 – Landing van eenheden van de Canadese 3e divisie op de westelijke oever van de Braakman en bij Hoofdplaat in westelijk Zeeuws-Vlaanderen.
11 oktober 1944 – Herderlijk schrijven van het Nederlands episcopaat, waarbij de instelling van een Aartsbisschoppelijke Hulpactie bij Oorlogsgeweld bekend wordt gemaakt.
11 oktober 1944 – Biervliet in handen van de Canadezen.
14 oktober 1944 – Overloon in geallieerde handen.
14 oktober 1944 – Canadese eenheden die op 9 oktober de Braakman overgestoken zijn, leggen ten zuidwesten daarvan contact met eenheden die over het Leopoldkanaal een bruggehoofd hebben gevormd.
16 oktober 1944 – Woensdrecht bevrijd; hierdoor zijn de Duitse troepen op Zuid- en Noord-Beveland en Walcheren van hun hoofdmacht afgesneden.
17 oktober 1944 – Eenheden van de Britse 3e divisie dringen door in het zwaar geteisterde Venraij; de volgende dag is de stad bevrijd.
18 oktober 1944 – Bekendmaking van Schwebel, gevolmachtigde van de Rijkscommissaris voor Zuid-Holland, tot inlevering van textiel voor de Duitse troepen.
19 oktober 1944 – Razzia in Westland.
21 oktober 1944 – Breskens in Canadese handen.
23 oktober 1944 – In Amsterdam wordt een begin gemaakt met voedselverstrekking door Centrale Keuken ten behoeve van de gehele bevolking.
23 oktober 1944 – Aanslag op de SD-functionaris Oehlschlägel te Amsterdam; op de Apollolaan worden 29 mensen de volgende dag als represaille neergeknald.
24 oktober 1944 – Begin van operatie *Vitality I* van de Canadese 2e divisie tegen de Duitse troepen op Zuid-Beveland; eenheden trekken de smalle Kreekkrakdam over.
24 oktober 1944 – Rilland Bath op Zuid-Beveland bevrijd.
25 oktober 1944 – Geslaagde illegale overval op het Rotterdamse politiebureau Het Haagse Veer; meer dan 40 arrestanten bevrijd; represailles van de Duitsers.
25 oktober 1944 – Operatie *Vitality II*, landingen over water op Zuid-Beveland ten westen van het Kanaal door Zuid-Beveland bij Baarland – vanuit Terneuzen ingezet. Oudelande veroverd.
25 oktober 1944 – In Amsterdam wordt de gaslevering stopgezet.
26 oktober 1944 – Oostburg bevrijd.
27 oktober 1944 – Kruiningen en Ierseke op Zuid-Beveland bevrijd; ook worden Bergen op Zoom en Zundert veroverd.
27 oktober 1944 – 's-Hertogenbosch en Tilburg door geallieerde troepen bevrijd.
27 oktober 1944 – Grote razzia in Leeuwarden.
28 oktober 1944 – Razzia in Sneek.
28 oktober 1944 – Na een oproep van het *SS-Kommando* in Zevenaar melden zich in Winterswijk ongeveer 1600 mannen voor het verrichten van graafwerkzaamheden.
29 oktober 1944 – Breda bevrijd.
29 oktober 1944 – Goes op Zuid-Beveland bevrijd.
29 oktober 1944 – Retranchement en Cadzand bevrijd.
30 oktober 1944 – De Duitse troepen op Zuid-Beveland krijgen bevel zich op Walcheren terug te trekken; eerste geallieerde verkenningen op Noord-Beveland.
30 oktober 1944 – Het eiland Tholen zonder Duitse tegenstand bevrijd.
31 oktober 1944 – Inzet van het geallieerde offensief tegen Walcheren bij de Sloedam.
1 november 1944 – Met de verovering van Sluis is de laatste Nederlandse stad in de 'Scheldepocket' bevrijd.
1 november 1944 – Uitvoering van de landingsoperaties *Infatuate I* en *II* respectievelijk bij Vlissingen en Westkapelle op Walcheren; Vlissingen voor het grootste deel bevrijd; ook Westkapelle veroverd.
2 november 1944 – Noord-Beveland in geallieerde handen; Zoutelande op Walcheren bevrijd.
3 november 1944 – Domburg bevrijd.
4 november 1944 – Steenbergen bevrijd.
4 november 1944 – Geertruidenberg bevrijd.
5 november 1944 – Duitse eenheden blazen in Heusden het stadhuis op; 134 burgers vinden hierbij de dood.
5 november 1944 – Brouwershaven en Arnemuiden veroverd.
6 november 1944 – Middelburg bevrijd.
6 november 1944 – Canadese en Britse eenheden bereiken het Hollands Diep.
7 november 1944 – Veere in geallieerde handen.
8 november 1944 – Capitulatie van de Duitse troepen in Vrouwenpolder: Walcheren geheel bevrijd.
9 november 1944 – Razzia op Texel.
9 november 1944 – West- en Midden-Brabant ten zuiden van de Maas van Duitse troepen gezuiverd.
9 november 1944 – Westelijk Noord-Brabant geheel in geallieerde handen.
10-11 november 1944 – Razzia's in Schiedam en Rotterdam; 50.000 mannen worden per schip en trein en te voet naar verdedigingsobjecten in Nederland en Duitsland afgevoerd.
15 november 1944 – De KP pleegt een overval op het kantoor van de Nederlandse Bank te Almelo; de buit van 46 miljoen gulden wordt grotendeels teruggevonden.
17-19 november 1944 – Razzia's in de Noordoostpolder.
20 november 1944 – Prins Bernhard vestigt zijn staf in Breda (tot mei 1945).
21-23 november 1944 – Razzia's in Den Haag.
25 november 1944 – Niet zonder protest van generaal H.J. Kruls gaan enige ministers van het kabinet-Gerbrandy als kwartiermakers naar Noord-Brabant; zij vestigen zich te Oisterwijk en ondervinden grote tegenwerking van generaal H.J. Kruls.
26 november 1944 – Bombardementen op het gebouw van de SD in de Euterpestraat te Amsterdam.
eind november 1944 – Oprichting van het eerste Lichte Infanterie Bataljon (1-14 RI), voornamelijk uit de OD in Zeeuws-Vlaanderen voortgekomen.
november 1944 – Schrijven van de gezamenlijke kerken aan Seyss-Inquart met de bezwering 'af te laten van daden, die met elementaire *menschelijkheid* in strijd zijn'.
3 december 1944 – Na een zware geallieerde aanval moeten de Duitsers zich uit Blerick over de Maas naar Venlo terugtrekken.
4 december 1944 – De Duitsers steken de Rijndijken door; de Betuwe loopt onder water.
4 december 1944 – Vermindering van de broodrantsoenen tot 1000 gram per week in de provincies Noord- en Zuid-Holland en Utrecht.
4 december 1944 - 21 april 1945 – Aanvoer van 130.000 ton consumptieaardappelen via het IJsselmeer naar het westen.
6 december 1944 – Het elektrische treinwagenpark van de Nederlandse Spoorwegen wordt door de Duitsers geroofd; demontage van elektrische bovenleiding; de Duitsers richten weer vernieling aan in de haven van IJmuiden.
6 december 1944 – Razzia's in Haarlem en omliggende gemeenten.
6 december 1944 – De IJsselbruggen gesloten voor mannen van 16 tot 40 jaar.
8 december 1944 – Overval van de KP op het Huis van Bewaring te Leeuwarden; 51 gevangenen worden bevrijd.
14 december 1944 – Algeheel verbod op het gebruik van elektriciteit in Noord- en Zuid-Holland.
14 december 1944 – Razzia's in de Noordoostpolder.
16 december 1944 – Oprichting van een Centrale Reederij voor de Voedselvoorziening.
24 december 1944 – Bekendmaking tot aanmelding van alle mannen van de jaargangen 1905-1928 in de provincies Noord- en Zuid-Holland en Utrecht voor inschakeling in de arbeidsinzet (*Liese-Aktion*).
27 december 1944 – Het College van Vertrouwensmannen besluit tot principiële afwijzing van het aanvragen van *Ausweise* in het kader van de *Liese-Aktion*.
31 december 1944 – Herderlijke brief van de aartsbisschop en de bisschop van Haarlem betreffende de voedselvoorziening in het westen van het land voorgelezen: 'Laten de boeren thans vooral hun roeping en hun plicht vervullen tegenover het noodlijdende deel van ons volk en bereidwillig de te leveren voedselprodukten afgeven, als de bevoegde Nederlandse autoriteiten hen daartoe oproepen.'
31 december 1944 – De commandant van de drie gewapende verzetsorganisaties (OD-KP-RVV) vraagt de regering in Londen de Nederlandse bevolking te instrueren over de houding inzake de *Liese-Aktion*.
december 1944 – Begin van massale hongertochten vanuit de grote steden in het westen naar het platteland.
eind 1944 – Oprichting van het Interkerkelijk Bureau (IKB) in Den Haag-West ter leniging van de nood onder de kinderen.
2 januari 1945 – In de kabinetsvergadering van deze datum geeft minister Burger een uiteenzetting over de gezagscrisis in het bevrijde zuiden; de chef-staf van het MG dient te verdwijnen; er wordt echter geen beslissing genomen.
2 januari 1945 – In Noord-Brabant zijn intussen vijftien compagnieën Stoottroepen opgericht, waarvan acht nog in opleiding; zij worden veelal als bewakingstroepen – ook voor het Militair Gezag – gebruikt.
2 januari 1945 – Via Radio Oranje maakt de Nederlandse regering haar standpunt ten opzichte van de *Liese-Aktion* bekend: 'alle directe of indirecte medewerking is zowel voor het gehele personeel in overheidsdienst alsook voor alle werkgevers verboden'; op alle Nederlanders doet zij een beroep geen *Ausweis* aan te vragen.
5 januari 1945 – De illegaliteit pleegt een aanslag op het aanmeldingslokaal voor de *Liese-Aktion* in de Marnixstraat te Amsterdam; op 6 januari en 18 januari worden respectievelijk 5 en 11 mannen te Amsterdam gefusilleerd.
5-8 januari 1945 – Periode van aanmelding voor de *Liese-Aktion*.
9 januari 1945 – Minister-president Gerbrandy roept de Nederlandse bevolking op geen medewerking aan de *Liese-Aktion* te geven.
12-13 juaniari 1945 – Drijfjachten op mannen in Dordrecht.
14 januari 1945 – In een radiorede voor Radio Herrijzend Nederland levert mr. J.A.W. Burger, minister van binnenlandse zaken, bedekte kritiek op het Militair Gezag en de zuivering in het zuiden.

Een Duitse patrouille (rechts) loopt door de heroverde Utrechtsestraat in Arnhem. Op de voorgrond gesneuvelde Britten.

15 januari 1945 – Wegens gebrek aan aardappelen krijgt iedere Amsterdammer 3 kg suikerbieten toegewezen.
23 januari 1945 – In Amsterdam worden op grote schaal drijfjachten op mannen gehouden.
24 januari 1945 – Mr. J.A.W. Burger krijgt ontslag als minister; twee andere socialistische ministers, ir. J.W. Albarda en dr. J. van den Tempel, dienen hun ontslag in.
24 januari 1945 – Razzia's in Leiden.
25 januari 1945 – De centrale keukens verlagen het dagelijks rantsoen van driekwart tot een halve liter.
28 januari 1945 – Aankomst van de eerste twee Zweedse voedselschepen in Delfzijl; eind februari begint eerst de distributie van dit voedsel.
7 februari 1945 – De geallieerde troepen beginnen vanuit Nijmegen een offensief in de richting van het Reichswald.
8 februari 1945 – In het bevrijde zuiden komt de hulpactie 'Zuid helpt Noord' op gang.
12 februari 1945 – Walraven van Hall, een van de leiders van het Nationaal Steunfonds, gefusilleerd.
21 februari 1945 – Laatste herderlijke oproep van de aartsbisschop de Jong; hij spoort aan tot het geven van alle hulp bij het oorlogsgeweld.
24 februari 1945 - 24 juni 1945 – Het tweede ministerie-Gerbrandy.
februari-maart 1945 – In Nederland wordt om de Grebbeberg tot Bunschoten door Russische krijgsgevangenen en Nederlandse dwangarbeiders de zogenaamde *Panther*-stelling versterkt; ook worden bij Zwolle, Deventer en Zutphen versterkingen aangelegd.
1 maart 1945 – Roermond en Venlo bevrijd.
5 maart 1945 – Laatste Duitse commandoraid op Tholen tegen de bunker Simon I bij Stavenisse.
7 maart 1945 – Bij de 'Woeste Hoeve' tussen Apeldoorn en Arnhem wordt bij toeval door de illegaliteit een aanslag gepleegd op de *Höhere SS- und Polizeiführer* Rauter; meer dan 200 mannen worden als represaille gefusilleerd; hiervan 117 bij de 'Woeste Hoeve'.
12 maart 1945 – Fusillering van 36 mannen aan het Weteringplantsoen te Amsterdam.
12-23 maart 1945 – Koningin Wilhelmina brengt een reeks bezoeken in Zeeland, Noord-Brabant en Limburg.
14 maart 1945 – Razzia te Leeuwarden.
15 maart 1945 – In Almelo moeten zich in opdracht van de *Wehrmachtkommandant* 500 mannen voor tewerkstelling aanmelden.
23 maart 1945 – Winston Churchill bezoekt het Britse hoofdkwartier te Venlo.
30 maart 1945 – De geallieerden rukken de Achterhoek binnen.
maart 1945 – Een deel van de naar Duitsland gevluchte NSB'ers keert naar het noorden van Nederland terug.
eind maart - begin april 1945 – Voorbereiding van operatie *Amherst;* inzet van valschermtroepen van het 2e en 3e *Régiment de Chasseurs* onder leiding van brigadegeneraal Clavert in samenwerking met de Canadese 2e divisie in Noordoost-Nederland.
1 april 1945 – Generaal Student in Almelo op het hoofdkwartier van legergroep H voor het voorbereiden van een Duitse tegenaanval in Oost-Nederland; op 6 april wordt hem echter al een nieuwe opdracht – de verdediging van de Weser – door Hitler verstrekt.
1 april 1945 – Doetinchem, Borculo, Eibergen en Enschede bevrijd.
2 april 1945 – Lochem, Wehl en Zevenaar bevrijd.
3 april 1945 – Hengelo, Delden en Borne bevrijd.
5 april 1945 – Almelo en Vriezenveen bevrijd; de Canadezen in Coevorden.
5-8 april 1945 – Zware gevechten om Zutphen; Goor bevrijd.
6 april 1945 – Legergroep H in het westen door Hitler ontboden; oprichting van een nieuw opperbevel *Nordwest* onder rechtstreeks bevel van het OKW gelast; generaal Blaskowitz, de laatste opperbevelhebber van de Duitse troepen in Nederland, krijgt het bevel over het 25e leger; generaal Christiansen van zijn bevoegdheden in Nederland ontheven.
6-21 april 1945 – Opstand van de 800 Georgische krijgsgevangenen op het eiland Texel.
7-8 april 1945 – In de driehoek Groningen-Coevorden-Zwolle worden 46 groepjes Franse parachutisten afgeworpen.
10 april 1945 – Generaal Blaskowitz benoemd tot bevelhebber van de 'Vesting Holland'.
10 april 1945 – Deventer in handen van de Canadezen, de Duitsers blazen de IJsselbrug op.
10 april 1945 – Emmen bevrijd door troepen van de Poolse 1e Pantserdivisie.
11 april 1945 – Canadese troepen steken bij Gorssel de IJssel over.
11 april 1945 – Ommen bevrijd.
12 april 1945 – Bij Westervoort steken de Canadezen de IJssel over.
12 april 1945 – Bevrijding van ongeveer 880 gevangenen van het kamp Westerbork.
12 april 1945 – Bespreking van jhr. Six, vertegenwoordiger van de Commandant der Binnenlandse Strijdkrachten, met Seyss-Inquart; de laatste geeft te kennen dat hij niet bereid is te capituleren vóór er een algemene capitulatie in Duitsland is; hij is wel bereid de voedselaanvoer te hervatten, wanneer de geallieerden bij de Grebbelinie blijven liggen en de verzetsgroepen hun acties tegen de Duitsers staken.
13 april 1945 – Het College van Vertrouwensmannen besluit het aanbod van Seyss-Inquart van 12 april aan de Nederlandse regering voor te leggen.
13 april 1945 – Meppel door de Canadese 3e divisie bevrijd.
13 april 1945 – Assen, Anlo, Eelde, Gasselte, Gieten, Havelte, Nijeveen, Roden, Ruinerwold, Smilde, Vries en Zuidlaren bevrijd.
13 april 1945 – Nieuweschans, Veendam en Wildervank in Groningen bevrijd.
14 april 1945 – Arnhem door Canadese troepen bevrijd.
14 april 1945 – Zwolle en Staphorst bevrijd.
15 april 1945 – Bespreking van minister-president Gerbrandy met Churchill over de situatie in West-Nederland; *'we have them in our grip'.*
15 april 1945 – De Duitse troepen trekken zich uit Doesburg terug.
15 april 1945 – Bij Zoutkamp bereiken Canadese troepen de Waddenzee.
15 april 1945 – Nagenoeg de gehele provincie Friesland bevrijd.
16 april 1945 – De Duitse troepen in de stad Groningen capituleren.
17 april 1945 – De Wieringermeerdijk wordt door Duitse militairen op twee plaatsen opgeblazen, evacuatie van de Wieringermeer.
17 april 1945 – Apeldoorn bevrijd.
17 april 1945 – De inwoners van Delfzijl krijgen van de Duitsers de gelegenheid om te evacueren.
17 april 1945 – Harlingen bevrijd.
18 april 1945 – Harderwijk, Hattem, Nijkerk en Putten bevrijd.
20 april 1945 – De Duitsers inunderen de Beemster en de Schermer.
21 april 1945 – Duitse militairen blazen de sluizen van IJmuiden op.
21 april 1945 – Drie leden van de Contactcommissie van de illegaliteit zenden een telegram naar H.M. de Koningin, de minister-president, prins Bernhard en generaal Eisenhower met het verzoek West-Nederland op basis van een onvoorwaardelijke capitulatie zo snel mogelijk te bevrijden.
24 april 1945 – In Amsterdam volledige stopzetting van de voedselvoorziening.
24 april 1945 – Aankondiging van Britse voedseldroppings boven westelijk Nederland door Radio Oranje; de Duitse bezetter wil echter geen droppings toestaan.
25 april 1945 – Britse troepen bereiken de Grebbelinie.
26 april 1945 – De Commandant der Binnenlandse Strijdkrachten ontvangt uit Londen een telegram van Eisenhower, waarin deze Seyss-Inquart laat verzoeken met geallieerde vertegenwoordigers over de situatie in westelijk Nederland van gedachten te wisselen; Seyss-Inquart aanvaardt in principe het voorstel tot besprekingen.
26 april 1945 – Seyss-Inquart wijst na overleg met generaal Blaskowitz de contactman van het College van Vertrouwensmannen vier afwerpterreinen aan voor de geallieerde voedselzendingen.
28 april 1945 – Eerste bespreking te Achterveld van Duitse militairen en geallieerde vertegenwoordigers.
28 april 1945 – 'Vrij Nederland', 'Je Maintiendrai' en 'Christofoor' publiceren de oproep 'Wij starten' – beginsein voor de Nederlandse Volksbeweging.
29 april 1945 – Toestellen van de RAF droppen de eerste voedselzendingen boven het vliegveld Ypenburg bij Den Haag; de droppings duren negen dagen, er wordt ook voedsel neergeworpen bij Amsterdam, Rotterdam, Gouda en Haarlem.
30 april 1945 – Bespreking tussen Seyss-Inquart en generaal Bedell-Smith te Achterveld, aanwezig zijn ook prins Bernhard, generaal de Guignand en de Russische generaal Soesloparow.
eind april 1945 – Mussert keert naar het westen van Nederland terug.
1 mei 1945 – Seyss-Inquart vertrekt per *Schnellboot* naar Flensburg.
1 mei 1945 – Appingedam bevrijd.
2 mei 1945 – Delfzijl bevrijd.
2 mei 1945 – Koningin Wilhelmina en prinses Juliana arriveren in Gilze-Reijen; zij begeven zich naar Breda.
2 mei 1945 – Begin van operatie *Faust:* de eerste Canadese voertuigen met voedsel rijden 's morgens om half acht door de Grebbelinie.
5 mei 1945 – In hotel 'De Wereld' in Wageningen ondertekent de bevelhebber van de Duitse troepen in Nederland, generaal Blaskowitz, om half vijf de capitulatieovereenkomst ten overstaan van de Canadese generaal Foulkes.
5 mei 1945 – Radioboodschap van koningin Wilhelmina tot de bevolking van Nederland: 'Onze taal kent geen woorden voor hetgeen in ons aller hart omgaat in deze ure der bevrijding van geheel Nederland. Eindelijk zijn wij weer baas op eigen erf en in eigen land.'
7 mei 1945 – Bevrijdingsfeest op de Dam; Duitse mariniers openen vanuit de Grote Club het vuur op de menigte: 19 doden en 117 gewonden.

Groep 8

AMERIKA EN JAPAN
DE OORLOG IN HET VERRE OOSTEN

1913 - maart 1921 – De democraat Woodrow Wilson 27e president van de Verenigde Staten van Amerika.
1919 - Bij het verdrag van Versailles verwerft Japan de voormalige Duitse eilanden in de Stille Oceaan ten noorden van de evenaar als mandaatgebieden.
november 1921 - februari 1922 – Vlootconferentie van Washington; einde van de Japans-Engelse alliantie.
1927-1936 – Bewind van de Kwomintang in China; Tsjang Kai-sjek vormt in 1927 een nationale regering in Nanking.

Een deel van de Birmaspoorweg, in de oorlog door duizenden krijgsgevangenen aangelegd.

maart 1927 – Verovering van Nanking door de nationalistisch-Chinese troepen.
1927 – Stichting van *Partai Nasional Indonesia* (PNI) in Bandung onder leiding van Soekarno.
24 oktober 1929 – Zwarte Donderdag: ineenstorting van de Beurs van New York; begin van de economische wereldcrisis.
1929 – Chinese publikatie van het zogenaamde 'Tanaka-memorandum van generaal Tanaka' (minister-president van 1927-1929); Japan wil Azië beheersen.
juni 1931 – Mislukking van de Japans-Chinese onderhandelingen over het spoorwegprobleem in Mantsjoerije.
18 september 1931 – Bomaanslag op spoorlijn bij Moekden.
herfst 1931 – Uitbreken van de oorlog tussen Japan en China om Mantsjoerije.
28 februari 1932 – Japanse mariniers gaan bij Sjanghai aan land.
9 maart 1932 – Stichting van de staat Mantsjoekwo: een Japanse marionettenstaat.
15 mei 1932 – Militaire revolte van jonge leger- en vlootofficieren in Tokyo.
januari 1933 – Oprichting van het Japanse Groot-Azië-genootschap: verkondiging van een Aziatische Monroe-leer (in 1938 Japan leider van Azië).
24 februari 1933 – De Volkenbond veroordeelt de Japanse agressie tegen China (Lytton-rapport).
27 maart 1933 – Japan trekt zich uit de Volkenbond terug.
maart 1933 - 12 april 1945 – De democraat Franklin D. Roosevelt 31e president van de Verenigde Staten van Amerika; *New Deal.*
maart-april 1933 – Japen bezet de Noordchinese provincie Jehol.
1 augustus 1933 – Arrestatie van Soekarno.
25 februari 1934 – Mohammed Hatta, Soetan Sjahrir en andere nationalistische leiders gearresteerd en in Boven Digoel op Nieuw-Guinea geïnterneerd.
19 december 1934 – Japan zegt de vlootovereenkomsten van 1922 en 1930 op.
25 juli - 13 augustus 1935 – Bezoek van ir. A.A. Mussert, leider van de NSB, aan Nederlands-Indië.
1935 – Groot-Indonesische partij, de *Parindra,* opgericht onder leiding van dokter Soetono.
26 februari 1936 – Militaire opstand van Japanse officieren en cadetten in Tokyo.
9 maart 1936 – Japan: Vorming van het kabinet-Hirota.
1936 – Petitie-Soetardjo in de Volksraad voor het bijeenroepen van een conferentie van Nederlandse en Nederlands-Indische vertegenwoordigers voor geleidelijke hervorming van het bestuur van Indië.
1937-1941 – Japan: Kabinet van minister-president Konoye Fuminaro.
7 juli 1937 – Incident bij de Marco Polobrug bij Peking: begin van de Chinees-Japanse oorlog (1937-1945).
27 juli 1937 – Premier Konoye verklaart officieel dat Japan in Oost-Azië een nieuwe orde wil scheppen.
27 juli 1937 – Japanse troepen openen de aanval op Peking.
21 oktober 1938 – Canton in Japanse handen.
13 december 1937 – Nanking in Japanse handen gevallen.
16 november 1938 – Een koninklijk Nederlands besluit wijst de petitie-Soetardjo af.
25 november 1938 – Hankou door de Japanners veroverd.
10 februari 1939 – Het eiland Hainan door de Japanners bezet.
begin 1939 – Mr. J.A. Jonkman door koningin Wilhelmina tot voorzitter van de Volksraad benoemd.
26 juli 1939 – De Verenigde Staten van Amerika zeggen het handelsakkoord met Japan op.
3 oktober 1939 – Tiende Panamerikaanse Conferentie; verklaring van Panama.
oktober 1939 – Het *Manhattan Engineer District Project* voor de constructie van een Amerikaanse atoombom komt onder leiding van generaal Leslie R. Groves en J. Robert Oppenheimer op gang.
17 april 1940 – De Verenigde Staten van Amerika eisen van Japan Nederlands-Indië met rust te laten.
10 mei 1940 – Internering van alle in Nederlands-Indië woonachtige Duitsers en NSB'ers.
juli 1940 – Japan: De pro-westerse regering van admiraal Yonai door het leger tot aftreden gedwongen; nieuwe regering van premier Konoye; Yosuke Matsuoka minister van buitenlandse zaken; generaal Tojo minister van oorlog.
1940 – Oprichting van stads- en landwachten in Nederlands-Indië.
6 januari 1941 – Congresboodschap van president Roosevelt; afkondiging van de 'vier vrijheden'.
16 januari 1941 – Japan eist dat Indië zich zal aansluiten bij de Gemeenschappelijke Welvaartssfeer van Oost-Azië.
16 april 1941 – Begin van onderhandelingen tussen Japan en de Verenigde Staten van Amerika.
19 juni 1941 – President Roosevelt ondertekent de *Two-Ocean Navy Expansion Act.*
2 juli 1941 – Generaal Wavell tot opperbevelhebber in India benoemd.
11 juli 1941 – De Volksraad aanvaardt het ontwerp voor de oprichting van een beperkte inheemse militie; de *Parindra* had zich tegen beperking verzet.
18 juli 1941 – Vorming van een nieuw Japans kabinet; Toyoda minister van buitenlandse zaken.
29 juli 1941 – Opzegging van de olie-overeenkomst met Japan door Nederlands-Indië; Japanse saldi geblokkeerd en de scheepvaart op Japan gestaakt.
juli 1941 – De Indonesische partijen richten een Indonesische volksraad op.
1 augustus 1941 – De Verenigde Staten kondigen een olie-embargo af voor alle agressors.
6 september 1941 – Japanse kroonraad besluit het risico van een oorlog te nemen, wanneer de onderhandlingen met Amerika vóór 15 oktober geen succes hebben.
22 september 1941 – Japanse troepen bezetten steunpunten in Indochina.
6 oktober 1941 – *Labour*-kabinet in Australië onder premier John Curtin.
13 oktober 1941 – De legercommandant van het Indische leger, luitenant-generaal G.J. Berenschot, bij een vliegtuigongeluk om het leven gekomen. Hij wordt opgevolgd door generaal-majoor H. ter Poorten.
17 oktober 1941 – Generaal Tojo vormt een nieuw Japans kabinet.
20 november 1941 – Dr. H.J. Mook wordt minister van koloniën.
25 november 1941 – De Verenigde Staten herhalen in een memorandum van Cordell Hull aan de Japanse ambassadeur nog eens hun eisen voor een onderlinge overeenkomst.
30 november 1941 – Mobilisatie van de Militaire Luchtvaart in Nederlands-Indië.
1 december 1941 – De Japanse kroonraad neemt de definitieve beslissing tot de oorlog tegen de Verenigde Staten van Amerika.
5 december 1941 – Japanse troepen landen in Thailand.
6 december 1941 – President Roosevelt doet een laatste beroep op de Japanse keizer.
7-8 december 1941 – Japanse overval op de Amerikaanse Pacific-vloot in Pearl Harbor. De Verenigde Staten en Engeland verklaren Japan de oorlog.
8 december 1941 – Japanse troepen gaan bij Kota Bharu op Malakka aan land.
8 december 1941 – Aanval van Japan op Hongkong.
8 december 1941 – Japanse troepen landen op Guam.
8 december 1941 – Japanse landing op het eiland Bataan ten noorden van Luzon.
9 december 1941 – Landing van Japanse troepen op de Gilbert Eilanden.
10 december 1941 – De Engelse slagschepen de 'Prince of Wales' en de 'Repulse' door Japan tot zinken gebracht.
11 december 1941 – Japanse eenheden trekken de Siamees-Birmaanse grens over; zij rukken zonder tegenstand een deel van Tenasserim binnen.
11 december 1941 – Generaal Wavell, opperbevelhebber van de Britse troepen in India, wordt tevens belast met het bevel over de troepen in Birma.
16 december 1941 – Japanse landing op Brits-Borneo (aan de noordkust bij Miri-Sarawak en Seria-Brunei).
17 december 1941 – Admiraal H.E. Kimmel als Amerikaans opperbevelhebber over de Pacificvloot door admiraal Chester W. Nimitz vervangen.
18 december 1941 – Japanners landen bij Hongkong.
20 december 1941 – Japanse landing op het eiland Mindanao in de Filippijnen.
22 december 1941 – Japanse landingen in de Golf van Lingayen (Filippijnen).
22 december 1941 – Tsjang Kai-sjek biedt generaal Wavell Chinese troepen aan voor de strijd tegen de Japanners in Birma.
23 december 1941 – Generaal MacArthur besluit Manila onverdedigd te laten en de Amerikaanse troepen op het schiereiland Bataan terug te trekken.
24 december 1941 – Brits-Amerikaanse conferentie ('Arcadia') te Washington geopend; overleg van Churchill en Roosevelt met de Britse en Amerikaanse staf over de gezamenlijke strategie.
24 december 1941 – Het Amerikaanse eiland Wake geeft zich aan de Japanners over.
24 december 1941 – Japanse troepen gaan in het gebied van Kuching op Sarawak aan land.
25 december 1941 – Hongkong geeft zich aan Japan over.
30 december 1941 – Het Congres van India gaat akkoord met het verlenen van steun aan Engeland in de oorlog tegen Japan; Gandhi legt de leiding van de Congrespartij neer; Nehroe neemt haar over.
30 december 1941 – Manuel Quezon als president van de Filippijnen te Corregidor beëdigd.
2 januari 1942 – Japanse troepen rukken Manila binnen.
2 januari 1942 – Chinese troepen zijn Birma binnengetrokken tot ondersteuning van de Britse troepen van generaal Wavell.
3 januari 1942 – *ABDA-Command* opgericht; sir Archibald Wavell wordt opperbevelhebber van het *American-British-Dutch-Australian Command,* hoofdkwartier te Lembang bij Bandung op Java.
4 januari 1942 – De Japanners beginnen luchtaanvallen op Rabaul, een strategische basis in de Bismarck Archipel.
7 januari 1942 – Slag bij de Slimrivier op Malakka; Britse nederlaag.
7 januari 1942 – De Japanse troepen in Sarawak naderen de grens van Nederlands-West-Borneo.
11 januari 1942 – Japanse eenheden rukken Kuala-Lumpur op Malakka binnen.
11 januari 1942 – Japanse actie tegen Nederlands-Indië begint met landingen bij het oliecentrum Tarakan op Borneo en bij Manado Kema op Celebes.
16 januari 1942 – De Japanners beginnen vanuit Thailand hun aanvallen op Birma.
20 januari 1942 – Zware luchtaanvallen op Rabaul en Kavieng in de Bismarck Archipel.

Voorjaar 1941: leerlingen van een Japanse militaire academie tijdens een parade.
Ze dragen vaandels mee die beschilderd zijn met nationalistische slagzinnen.

23 januari 1942 – Rabaul op New Britain en Kavieng op New Ireland in de Bismarck Archipel door Japanse troepen bezet; ook Kieta op Bougainville (Solomon Eilanden) door eenheden van de Japanse vierde vloot bezet.
23 januari 1942 – De Australische regering vraagt Londen en Washington om directe militaire versterkingen.
24 januari 1942 – Japanse landingen bij het oliecentrum Balikpapan op Borneo en bij Kendari op Celebes.
24 januari 1942 – Slag in de Straat van Makassar.
24 januari 1942 – De geallieerde strijdkrachten evacueren Lae en Salamanua op Nieuw-Guinea.
24 januari 1942 – De Australische premier Curtin eist zitting in het Britse oorlogskabinet.
25 januari 1942 – Australië gelast volledige mobilisatie.
28 januari 1942 – Japanse landing bij Pontianak op de westkust van Borneo.
31 januari 1942 – Japanse eenheden in Moulmein.
3 februari 1942 – Ambon in Japanse handen.
3 februari 1942 – De Japanners beginnen Port Moresby op Nieuw Guinea te bombarderen.
8 februari 1942 – De Japanners landen nabij Makasar.
8 februari 1942 – Japanse troepen gaan bij Singapore aan land.
8 februari 1942 – Japanse eenheden bezetten Gasmara op New Britain (Bismarck Archipel).
15 februari 1942 – Palembang door de Japanners veroverd.
15 februari 1942 – Singapore capituleert voor de Japanse troepen.
18 februari 1942 – Japanse landing vanuit Makasar op Bali.
19 februari 1942 – Japanse landingen op Nederlands en Portugees Timor.
19-20 februari 1942 – Hr. Ms. 'Tromp' neemt met 'De Ruyter' deel aan een gecombineerde actie tegen de Japanse landingstroepen op Bali.
21 februari 1942 – Britse troepen in Birma beginnen de terugtocht over de Sittang.
22 februari 1942 – President Roosevelt benoemt generaal MacArthur tot opperbevelhebber van de geallieerde troepen in Australië.
24 februari 1942 – De Amerikaanse luchtmacht en marine bombarderen Japanse stellingen op het eiland Wake.
25 februari 1942 – ABDA-Command opgeheven; de verdediging van Java wordt aan de Nederlanders overgelaten; Britse, Australische en Amerikaanse eenheden zullen hulp bieden.
27-28 februari 1942 – Slag in de Javazee; de geallieerde eenheden staan onder bevel van schout-bij-nacht K. Doorman; de Nederlandse schepen 'De Ruyter', 'Java' en 'Kortenaer' gaan verloren; de Britten verliezen de 'Electra' en de 'Jupiter'.
28 februari - 1 maart 1942 – Japanse landing op Java.
2 maart 1942 – Japanse troepen landen op het Filippijnse eiland Mindoro.
3 maart 1942 – Vernielingen van marine-installaties te Surabaja door Nederlands-Indische troepen.
4 maart 1942 – De havenwerken van Tandjong Priok worden door Nederlands-Indische demolitie-eenheden vernield.
4 maart 1942 – Generaal Stilwell vestigt in Chungking het hoofdkwartier voor de Amerikaanse strijdkrachten in China, Birma en India.
5 maart 1942 – Luitenant-generaal sir H. Alexander neemt het bevel over de troepen in Birma van generaal Hutton over.
7 maart 1942 – De Amerikaanse New Caledonia-*Task Force* arriveert vanuit Australië in Nieuw Caledonië (Frans gebied).
8 maart 1942 – Japanse eenheden rukken Rangoon binnen.
8 maart 1942 – Japanse bezetting van Lae en Salamanua aan de Huon Golf in Nieuw-Guinea.
8 maart 1942 – Capitulatie van de Nederlands-Indische regering te Kalidjati. Op Midden- en Noord-Sumatra blijven Nederlandse troepen de strijd voortzetten.
9 maart 1942 – Generaal Yamashita neemt de functie van opperbevelhebber van de Japanse troepen op de Filippijnen over van generaal Homma.
11 maart 1942 – De Amerikaanse generaal Joseph Warren Stilwell krijgt het commando over de beide Chinese divisies die in Birma opereren.
12 maart 1942 – Britse troepen trekken zich van de Andaman Eilanden terug; Japanse eenheden landen er op 23 maart.
17 maart 1942 – De Europeanen in Padang krijgen huisarrest. Soekarno bevrijd te Fort de Kock.
20 maart 1942 – Generaal Wainwright bevelhebber van alle Amerikaanse troepen op de Filippijnen.
22 maart 1942 – Sir Stafford Cripps arriveert in Karachi met het voorstel India na het einde van de oorlog de volledige *Dominion*-status met het recht van uittreding te verlenen.
27 maart 1942 – Generaal Blamey keert met een deel van de Australische strijdkrachten vanuit het Midden-Oosten naar Australië terug; hij wordt benoemd tot opperbevelhebber van de geallieerde troepen in Australië.
27 maart 1942 – President Quezon van de Filippijnen arriveert in Australië.
30 maart 1942 – Toungoo in Birma in Japanse handen.
30 maart 1942 – Nieuwe commando's door de Amerikaanse legerleiding ingesteld; MacArthur opperbevelhebber van de Amerikaanse strijdkrachten in het zuidwestelijk gebied van de Pacific (Australië, Filippijnen, Solomon Eilanden, Bismarck Archipel en Nederlands-Indië zonder Sumatra); admiraal C.W. Nimitz opperbevelhebber commando in overige *Pacific-Ocean Area*.
begin april 1942 – Internering van Europese mannen, vrouwen en kinderen, vooral in Zuid-Sumatra.
1 april 1942 – Japanse landingen vanuit Nederlands Oost-Indië op de kust van Nederlands Nieuw-Guinea van Sorong tot Hollandia.
2 april 1942 – Prome in Birma in Japanse handen.
3 april 1942 – Japans offensief op de gehele Bataanlinie begonnen.
6 april 1942 – Eerste Japanse bombardement in India: op Madras, Coconada en Vizagapatam.
9 april 1942 – Capitulatie van de Amerikaanse generaal King op het schiereiland Bataan.
10 april 1942 – Het Indiase Congres verwerpt de Britse voorstellen met betrekking tot de naoorlogse status.
11 april 1942 – Alle 'vreemdelingen' op Java boven 17 jaar moeten zich laten registreren.
12 april 1942 – Verklaring van Nehroe over de verwerping van het Britse voorstel.
14 april 1942 – Bolero-plan van generaal Marshall te Londen door de Britse regering en de chefs van staven geaccepteerd; dit betekent de opbouw van een Amerikaanse strijdmacht in het Britse koninkrijk voor militaire acties in Europa.
18 april 1942 – *Tokyo Raid* - Amerikaanse B-25 bommenwerpers onder commando van luitenant-kolonel J. Doolittle bombarderen Tokyo, Kobe, Nagoya en Yokohama; alle zestien toestellen gaan bij de landing in China door slecht weer verloren.
22-23 april 1942 – Arrestaties op Oost- en Midden-Java van het grootste deel der Nederlandse ambtenaren; later ook op West-Java.
26 april 1942 – Generaal Alexander besluit zich te concentreren op de verdediging van India.
29 april 1942 – De Britten ontruimen Mandalay; Lashio in handen van Japanse troepen; de Birmaweg, enige landverbinding met China, hierdoor geblokkeerd.
29 april 1942 – Tiga A (of 3A-beweging), Japan als leider, licht en beschermer van Azië, op Java geconstitueerd; het dagblad 'Asia Raya' begint te verschijnen; invoering van de Japanse jaartelling: 1942 is 2602.
1 mei 1942 – Mandalay door Japanse troepen bezet.
3 mei 1942 – Het eiland Tulagi in de Solomon Archipel door Japanners bezet.
4 mei 1942 – Bombardementsaanval van Amerikaanse toestellen, opgestegen van de 'Yorktown', op de haven van Tulagi; hiermee beginnen de acties in de Koraalzee.
4 mei 1942 – De Britten evacueren uit hun laatste Birmaanse haven aan de Golf van Bengalen, Akyab.
5 mei 1942 – De Amerikaanse vliegkampschepen de 'Yorktown' en de 'Lexington' voegen zich bij elkaar om de Japanse invasievloot voor Port Moresby op te zoeken.
7 mei 1942 – Capitulatie van alle Amerikaanse troepen op de Filippijnen.
8 mei 1942 – Slag in de Koraalzee. De Japanse invasievloot voor Port Moresby moet terugkeren.
15 mei 1942 – Britse troepen op terugtocht uit Birma bereiken India.
15 mei 1942 – Het keizerlijk hoofdkwartier te Tokyo geeft de gecombineerde vloot opdracht het leger bij de invasie op Midway en de Aleoeten assistentie te verlenen.
16 mei 1942 – Eerste transport van Nederlandse en Britse krijgsgevangenen; zij worden van Belawan Deli naar Zuid-Birma gebracht.
20 mei 1942 – Birma in Japanse handen.
20 mei 1942 – De Amerikanen zenden haastig versterkingen naar Midway en de Aleoeten omdat de Japanse invasieplannen hun bekend waren geworden.
21 mei 1942 – Verbod van de PSH (Partai Sarikat Islam Indonesia) en de PH (Partai Islam Indonesia).
3 juni 1942 – Begin rijstdistributie op Java.
4 juni 1942 – Premier Curtin van Australië benoemd tot vertegenwoordiger bij het oorlogskabinet van het Verenigd Koninkrijk.
4 juni 1942 – Hevige bombardementen van Japanners op Midway. In de zeeslag verliezen de Japanners de vliegkampschepen 'Kaga', 'Soryu', 'Akagi' en 'Hiryu'. De Amerikaanse 'Yorktown' is zwaar beschadigd.
7 juni 1942 – Japanse landingen op Attu en Kiska in de Aleoeten.
8 juni 1942 – Generaal MacArthur stelt generaal Marshall voor een beperkt offensief in de Bismarck Archipel te beginnen.
11 juni 1942 – Geallieerde luchtaanvallen op het eiland Kiska; Attu ligt buiten het bereik van de geallieerde vliegtuigen.
14 juni 1942 – Begin van de algemene internering van mannelijke Europeanen op Java.
15 juni 1942 – Op Java worden alle politieke verenigingen en partijen verboden; de gehele dagbladpers op Java nagenoeg gelijkgeschakeld.
22 juni 1942 – Een Japanse duikboot beschiet Fort Stevens aan de monding van de Columbiarivier (Oregon); het is de eerste en laatste beschieting van een militair doel in de Verenigde Staten door de vijand tijdens de Tweede Wereldoorlog.
2 juli 1942 – De gecombineerde chefs van staven geven een directief uit voor de herovering van New Britain, New Ireland en Nieuw-Guinea.
14 juli 1942 – Het werkcomité van de Indiase Congrespartij publiceert een resolutie met betrekking tot het terugtrekken van het Britse bestuur in India en dreigt met uitgebreide acties van geweldloosheid.

19 juli 1942 – Generaal Stilwell legt Tsjang Kai-sjek een plan voor, waarin hij een beroep doet op de generaal tot samenwerking bij de herovering van Birma.
21 juli 1942 – Japanse landing bij Gona op Australisch Nieuw-Guinea voor een opmars vanuit dit gebied naar Port Moresby.
7 augustus 1942 – Amerikaanse eenheden gaan aan land op de eilanden Guadalcanal, Florida (Tulagi), Gavutu en Tanambogo van de Solomongroep.
9 augustus 1942 – Arrestatie van Gandhi.
9 augustus 1942 – Slag bij Savo-eiland; de Japanse zee- en luchtstrijdkrachten vernietigen de kruisers 'Canberra', 'Astoria', 'Quincy' en 'Vincennes'.
9 augustus 1942 – De guerrillagroepen van de luitenants J.A. de Jong en W. van Daalen op Noord-Celebes vallen in Japanse handen: onthoofding op 25 augustus te Manado.
24-25 augustus 1942 – Zeeslag in het oostelijk gebied van de Solomon Eilanden. Het Japanse vliegdekschap 'Ryuju' tot zinken gebracht.
26 augustus 1942 – Japanners landen op Nieuw-Guinea in de Milnebaai.
9 september 1942 – Alle in Batavia wonende vrouwen, kinderen en oude mannen van geallieerde nationaliteiten moeten zich melden voor opname in beschermde wijken.
15 september 1942 – Het Amerikaanse vliegdekschip 'Wasp' in de Solomon-archipel door een Japanse duikboot tot zinken gebracht; het slagschip 'North Carolina' zwaar beschadigd.
16 september 1942 – Het Japanse offensief in de richting van Port Moresby bij Ioribaiwa tot staan gebracht.
september 1942 – De Japanners beginnen met de aanleg van de beruchte Birmaspoorweg tussen Thanbynzayt (Birma) en Nong Pladuk (Siam).
1 oktober 1942 – Geallieerd operatieplan voor de aanval op het Japanse Buna-Gona-bruggehoofd; oprukken langs drie routes: over Kokoda-pad, van Kapa-Kapa naar Jaure, langs noordwestkust vanaf Milnebaai.
begin oktober 1942 – Begin van het inrichten van de vrouwenkampen (de zg. 'beschermde wijken') in onder andere Batavia, Malang, Semarang en Bandung.
10 oktober 1942 – Totstandkoming van het Eenheidsfront voor alle Vietnamese organisaties in ballingschap.
12 oktober 1942 – Slag bij Capa Esperance (Guadalcanal); een Amerikaans eskader brengt de Japanse kruiser 'Furutuka' tot zinken; de kruisers 'Aoba' en 'Kinugasa' worden beschadigd; de Amerikaanse verliezen zijn beperkt.
20 oktober 1942 – De U.S. *32d Division Force* van Captain Medendorp bereikt Jaure.
23 oktober 1942 – Japanse aanval op Amerikaanse stellingen op Guadalcanal; zware Japanse verliezen.
26 oktober 1942 – Slag bij Santa Cruz Eilanden; aan het eskader van admiraal Kinkaid wordt zware schade toegebracht. Het Amerikaanse vliegdekschip 'Hornet' en de destroyer 'Porter' tot zinken gebracht; het vliegkampschip 'Enterprise' beschadigd.
oktober 1942 – Deportaties van krijgsgevangenen uit Indonesië naar Japan.
1 november 1942 – Instelling van het ministerie Groot-Oost-Azië onder leiding van Kazuo Aoki voor het bestuur van de door Japan veroverde Zuidoost-Aziatische gebieden.
2 november 1942 – Australische troepen op Nieuw-Guinea heroveren Kokoda in het Owen-Stanley-gebied; verdere opmars langs de kust naar het Japanse Buna-bruggehoofd.
6 november 1942 – Vier voormannen van de nationalistische beweging, onder anderen Soekarno en Mohammed Hatta, vormen een viermanschap, de *Ampat Serangkai*, om plannen te ontwerpen voor het samengaan van alle volkskracht.
8 november 1942 – In Nieuw-Guinea hebben de Britse strijdkrachten Midden- en Noord-Papoea van Japanners gezuiverd; dezen houden nog stand in het bruggehoofd in het Gona-Bunagebied.
11 november 1942 – De hoogste militaire leider op Java, Hitoshi Imamura door luitenant-generaal Kumakashi Harada opgevolgd.
13-15 november 1942 – Zeeslag van Guadalcanal; de Amerikaanse vloot weet landing van Japanse versterkingen op Guadalcanal te voorkomen. De Amerikaanse vloot heeft zware verliezen geleden, o.a. de kruisers 'Atlanta' en 'Juneau'.
16-21 november 1942 – De geallieerde eenheden slagen er in de Japanners op drie plaatsen aan de noordkust van Nieuw-Guinea bij Gona, Sanananda en Buna van elkaar af te snijden en in te sluiten.
30 november 1942 – Slag bij Tassafaronga; de Japanners, die op Guadalcanal pogen te landen, worden teruggedreven.
8 december 1942 – Geallieerde vliegtuigen vallen een Japans konvooi aan dat versterkingen voor het Bunagebied aanvoert en dwingen het naar Rabaul terug te keren.
9 december 1942 – De Japanse tegenstand bij Gona definitief gebroken.
11 december 1942 – Evacuatie van de Australische en Nederlandse guerrillatroepen van kolonel N. van Straten op Timor naar Australië.
26 december 1942 – Arrestaties en internering van Europeanen te Semarang.
27 december 1942 – Het eerste van de beruchte vrouwenkampen te Ambarawa in gebruik genomen.
2 januari 1943 – Na langdurige en hardnekkige gevechten in december 1942 wordt de Japanse weerstand bij Bona definitief gebroken.
4 januari 1943 – De Japanse troepen op Guadalcanal krijgen opdracht zich naar het eiland New Georgia terug te trekken.
10 januari 1943 – De 25ste Amerikaanse divisie begint haar laatste en grootste offensief op Guadalcanal.
22 januari 1943 – De Japanse tegenstand bij Sanananda na enige maanden van hevige strijd ingestort; de operatie in Papua op Nieuw-Guinea is de eerste geallieerde overwinning te land op de Japanners geweest.
2 februari 1943 – Amerikaanse eenheden trekken de monding van de Bonegi-rivier bij Tassafaronga op Guadalcanal over.
7-9 februari 1943 – De Japanse troepen evacueren het eiland Guadalcanal. De Amerikaanse troepen bezetten de noordwesthoek van het eiland.
9 februari 1943 – Einde van de georganiseerde Japanse tegenstand op Guadalcanal.
25 februari 1943 – Vorming van het Indochinese Democratische Front door de Vietminh.
2 maart 1943 – Slag in de Bismarckzee.
8 maart 1943 – *Poetera*-Centrum van volkskracht ten behoeve van de oorlog – de tweede massabeweging met Japanse goedkeuring op Java ingesteld. Het staat onder leiding van de *Ampat Serangkai*.
10 maart 1943 – De guerrillaleider op Noord-Sumatra, luitenant H. van Zanten, gearresteerd; executie op 25 oktober 1943.
26 maart 1943 – Slag bij de Komandorski Eilanden in de noordelijke Pacific.
18 april 1943 – De Japanse admiraal Yamamoto met zijn vliegtuig door een Amerikaanse P-38 boven Bougainville neergeschoten.
29 april 1943 – Officiële instelling van de *keibodan*, hulppolitie, en van de *seinendan*, een stelsel van jeugdorganisaties.
11 mei 1943 – De Amerikaanse 7e divisie landt op het eiland Attu in de Aleoeten.
25 mei 1943 – Einde van de Trident-conferentie in Washington: het operatieplan voor 1943 tegen Japan door Amerikaanse en Britse chefs van staven goedgekeurd.
31 mei 1943 – Japanse rijksconferentie over de toekomstige status van Indonesië.
30 juni 1943 – Begin van operatie *Cartwheel* onder commando van generaal MacArthur; landingen op New Georgia (Solomon Eilanden), op Woodlark en Kiriwina van de Tobriand Eilanden, op Nieuw-Guinea in de Nassaubaai.
5 juni 1943 – Slag in de Golf van Kula.
12 juli 1943 – Slag van Kolombangara (de tweede slag in de golf van Kula); de Japanners slagen er weer in troepen bij Vila ter verdediging van Kolombangara aan land te zetten.
20 juli 1943 – JCS *(Joint Chiefs of Staff)* draagt admiraal Nimitz op plannen op te stellen voor de verovering van de Gilbert Eilanden.
28 juli 1943 – De Japanners evacueren de garnizoensbezetting op het eiland Kiska in de Aleoeten.
1 augustus 1943 – Japan verklaart Birma tot een onafhankelijke staat: hoofd van deze staat is U Ba Maw; Birma verklaart de oorlog aan Groot-Brittannië en de Verenigde Staten van Amerika.
6 augustus 1943 – Slag in de Golf van Vella bij New Georgia; een Japanse transportvloot met succes onderschept.
14-24 augustus 1943 – Quadrant-conferentie in Quebec; strategische plannen met betrekking tot het terugdringen van de Japanse macht uit de Pacific; de Gilbert en Marshall Eilanden moeten heroverd worden; Rabaul zal geneutraliseerd worden; Nieuw-Guinea moet tot Wewak bevrijd worden.
15 augustus 1943 – Geallieerde landing op het eiland Kiska in de Aleoeten; daarmee is deze eilandengroep in Amerikaanse handen.
25 augustus 1943 – Bekendmaking van de benoeming van lord Mountbatten tot *Supreme Allied Commander* in Zuidoost-Azië.
25 augustus 1943 – De strijd op het eiland New Georgia na herovering van de haven van Bairoko ten gunste van de Amerikaanse troepen beslist.
4 september 1943 – Landing van de 9e Australische divisie bij Lae op Nieuw-Guinea.
5 september 1943 – Instelling van een centrale adviesraad op Java; daarnaast lokale adviesraden voor residenties en gemeenten ingesteld.
10 september 1943 – De *seinendan* op West-Java verzoekt het Japanse militaire bestuur het vaderland niet alleen aan het thuisfront, maar ook in de voorste linies te mogen verdedigen.
11 september 1943 – Salamaua op Nieuw-Guinea door Amerikaanse en Australische troepen heroverd.
15 september 1943 – Bekendmaking van de namen van de 23 door het militair bestuur aan te wijzen leden van de centrale adviesraad te Batavia; onder anderen Soekarno en Hatta aangewezen.
16 september 1943 – Lae in geallieerde handen.
19-20 september 1943 – Het Japanse Militair Bestuur op Java maant de Indo-Europeanen tot samenwerking met de Japanse autoriteiten; ir. Soekarno spoort deze groep eveneens aan tot het opgaan in de Indonesische samenleving.
21 september 1943 – Het eiland Arundel van de Solomon-eilandengroep in Amerikaanse handen.
22 september 1943 – Landing van de 9e Australische divisie bij Finch Harbour op Nieuw-Guinea.
2 oktober 1943 – De Japanners hebben het eiland Kolombangara (Solomon Eilanden) verlaten.
3 oktober 1943 – Oprichting op Java van het vrijwilligersleger, de PETA (leger voor de verdediging van het vaderland); het staat onder Japans commando; de manschappen grotendeels afkomstig uit de *seinendan*.
6 oktober 1943 – Slag bij Vella Lavella (Solomon Eilanden).
12 oktober 1943 – Zware Amerikaanse bombardementen op Rabaul (New Britain).

14 oktober 1943 – Onafhankelijkheidsverklaring van de Filippijnen onder president José Laurel.
18 oktober 1943 – Zware bombardementen van Amerikanen op Bougainville (Solomon Eilanden).
24 oktober 1943 – Opheffing van de MIAI (Madjelis Islam A'la Indonesia), de bond van godsdienstig islamitische verenigingen die in 1937 gesticht was en op 13 juli 1942 opnieuw werd opgericht.
1 november 1943 – Landing van Amerikaanse mariniers in de Keizerin Augusta-baai op Bougainville; slag in deze baai: de Japanse kruisers en destroyers worden verdreven.
2 november 1943 – Begin van de Amerikaanse landingen op de atollen Tarawa en Makin van de Gilbert-eilandengroep.
5-8 november 1943 – Eerste conferentie van de landen van Groot-Oost-Azië te Tokyo.
7 november 1943 – Zware Japanse tegenaanval op Bougainville.
12 november 1943 – De Japanners trekken hun *carrier aircraft* van Rabaul terug; Rabaul betekent niet langer een ernstige Japanse bedreiging voor de geallieerde troepen.
22 november 1943 – Oprichting van de *Masjoemi*, raad van overleg voor moslims in Indonesië; zij gaat samen met de MIAI.
22-25 november 1943 – Op de eerste conferentie van Caïro komen president Roosevelt, Churchill en Tsjang Kai-sjek tot overeenstemming over een gecombineerde actie tegen Japan in Birma.
23 november 1943 – Het eiland Makin (Gilbert-groep) door de Amerikanen veroverd.
november 1943 – Voltooiing van de Birma-spoorweg.
7 december 1943 – Einde Sextant-conferentie te Caïro; o.a. tijdschema opgesteld voor de herovering van de Marshall Eilanden en New Britain (jan. '44); Manus en de Admiralty Eilanden (april '44); Hollandia, Nieuw-Guinea (juni '44) en de Marianen (okt. '44).
10 januari 1944 – Britse troepen veroveren Maungdaw in Birma.
30 januari 1944 – Eerste landing in de Marshall-eilandengroep op het eiland Majuro.
31 januari 1944 – De Amerikanen bezetten zonder tegenstand het eiland Roi; hevige gevechten op het eiland Namu, waaraan op 2 februari een einde komt.
1 februari 1944 – Landingen op het eiland Kwajalein.
17-18 februari 1944 – Zware bombardementen door een Amerikaanse *Task Force* onder commando van vice-admiraal Spruance op het eiland Truk van de Carolinen-groep: zij richten grote schade aan op deze vooruitgeschoven Japanse basis.
18-22 februari 1944 – Operatie *Catchpole* tegen Eniwetok Atol; de eilandjes Engebi, Parry en Eniwetok worden successievelijk veroverd.
29 februari 1944 – Begin van landing van Amerikaanse troepen op het eiland Los Negros van de Admiralty Eilanden.
29 februari 1944 – Inheemse verzetsleiders, waaronder leden van de *Partai Kommunis Indonesia* ter dood veroordeeld; o.a. Amir Sjarifoeddin, die echter begenadigd wordt.
1 maart 1944 – De Japanse opperbevelhebber op Java maakt de officiële instelling van de *Djawa Hokokai* – organisatie voor de volkstoewijding en offerbereidheid op Java – bekend; het hoofdkantoor zetelt te Batavia met ir. Soekarno aan het hoofd; einde van de *Poetera* als tweede volksbeweging.
4 maart 1944 – Chinese troepen in Birma bezetten in de Hukawngvallei Maing-kwan.
11 maart 1944 – Nieuwe landingen op enkele eilandjes van de Admiralty-groep rond het eiland Manus.
12 maart 1944 – *Joint Chiefs of Staff* geeft aan generaal MacArthur en admiraal Nimitz opdracht Ermirau op het eiland St. Matthias in plaats van Kavieng op New Ireland en Hollandia op Nieuw-Guinea in plaats van Hansa Bay te bezetten; Rabaul en Kavieng moeten met zo weinig mogelijk troepen worden geïsoleerd.
14 maart 1944 – Britse troepen van het 14e leger zijn in Noord-Birma de Chindwin overgetrokken.
15 maart 1944 – Landing op het eiland Manus. Op 25 maart 1944 is ook dit eiland stevig in Amerikaanse handen.
20 maart 1944 – Emirau op St. Matthias-eiland in Amerikaanse handen; deze actie betekent het einde van de reeks *Cartwheel*-offensieven tegen Rabaul.
30 maart 1944 – Begin van een reeks zware bombardementen op de Japanse vliegvelden bij Hollandia op Nederlands-Nieuw-Guinea; dit is tevens het begin van operatie *Reckless* tegen Hollandia.
18 april 1944 – De guerrillaleider, kapitein J. Willemsz Geeroms, valt met het grootste gedeelte van zijn groep op Manokwari in Japanse handen.
18 april 1944 – Japans offensief in de Chinese provincie Honan bij Tsjengtsjou; Tsjengtsjou op 22 april in Japanse handen.
22 april 1944 – Landingen van Amerikaanse en Australische eenheden bij Hollandia.
10 mei 1944 – Chinees offensief in het westelijke gedeelte van de provincie Yunnan.
14 mei 1944 – Britse troepen ontzetten Kohima in Assam.
16 mei 1944 – Chinese successen op de Japanners in de provincie Yunnan; Pingka veroverd.
17 mei 1944 – Nieuwe landingen op Nederlands-Nieuw-Guinea, rond de Makkin-baai en op het eiland Wakde, 130 mijl ten westen van Hollandia (operatie *Straightline*).
20 mei 1944 – Instelling van de commissie voor de economie door de Japanse opperbevelhebber met de taak de economie van Java nog meer aan te passen aan de oorlogsomstandigheden.
23 mei 1944 – Chinees tegenoffensief aan het Honan-front.
27 mei 1944 – Landing op de zuidkust van het eiland Biak (operatie *Horlicks*) bij Bosnik.
11 juni 1944 – Begin van operatie *Forager* van de Amerikaanse *Task Force 58* tegen de Marianen met luchtaanvallen op de Japanse bases; ook aanvallen op de noordelijker gelegen Bonin Eilanden.
15 juni 1944 – *Task Force 58* begint de landing op het eiland Saipan.
15 juni 1944 – Registratie van de Ambonnezen en andere inheemsen (afkomstig uit de Molukken) op Java.
15 juni 1944 – Mariniers van het vijfde amfibiekorps gaan aan land op het eiland Saipan van de Marianen-groep.
19 juni 1944 – De Japanse lucht- en zeemacht onder commando van vice-admiraal Ozawa vallen *Task Force 58* aan; de Japanners lijden zware verliezen in deze 'slag in de Filippijnenzee' (ten oosten van Luzon).
20 juni 1944 – Sorido en Boroekoe op Biak in geallieerde handen.
22 juni 1944 – Imphal in Assam door het Britse 14e leger bevrijd.
26 juni 1944 – Mogaung in Birma door Chinese troepen bezet.
2-6 juli 1944 – Landingen op het eiland Noemfoer (Nederlands-Nieuw-Guinea).
5 juli 1944 – Lungmoong ten noorden van Kanton door Chinese troepen op de Japanners heroverd.
7 juli 1944 – Zwaar Japans tegenoffensief op het eiland Saipan.
18 juli 1944 – Generaal Tojo, Japans premier, treedt af; zijn opvolger wordt generaal Koiso (gouverneur-generaal van Korea).
21 juli 1944 – Landingsoperaties van de Amerikanen op het eiland Guam.
23 juli 1944 – Vijftig *heiho's*, inheemse hulpsoldaten van het Japanse leger in Nederlands-Indië, wegens dienstweigering als afschrikwekkend voorbeeld te Tjilatjap geëxecuteerd.
24 juli 1944 – Landingen van *Task Force 58* op het eiland Tinian van de Marianen-groep.
30 juli 1944 – Landingen op het schiereiland Vogelkop op Nederlands-Nieuw-Guinea (operatie *Globetrotter*).
juli 1944 – Nieuwe regering in Thailand onder leiding van majoor Kuang Aphaiwong; deze zoekt heimelijk contact met de geallieerden.
3 augustus 1944 – Myitkyina in Birma door Chinese troepen veroverd.
14 augustus 1944 – Oprichting van een afzonderlijk regeringsbureau tot behartiging van de belangen van de Arabische bevolkingsgroep bij de Japanse militaire autoriteiten op Java.
7 september 1944 – Lingling in de Chinese provincie Hoenan door Japanners veroverd.
7 september 1944 – Koiso-verklaring: de Japanse premier belooft Nederlands-Indië in de toekomst onafhankelijkheid te verlenen, zij het als lid van de *Gemeenschappelijke Welvaartssfeer van Groot-Oost-Azië*.
8 september 1944 – Het Militair Bestuur op Java staat het gebruik van de Indonesische nationale vlag toe; het volkslied 'Indonesia Raja' is niet langer verboden.
14 september 1944 – Het Overgangsbesluit Algemeen Bestuur Nederlands-Indië van kracht geworden; het algemeen bestuur over Nederlands-Indië overgedragen aan een luitenant-gouverneur-generaal; vestiging van de Nederlands-Indische regering in Brisbane; dr. H.J. van Mook waarnemend luitenant-GG.
15 september 1944 – Amerikaanse eenheden landen op het eiland Morotai, dat als vliegbasis voor de herovering van de Filippijnen gebruikt zal worden; marine-eenheden landen ook op Peleliu van de Palau Eilanden.
18 september 1944 – De Britse onderzeeboot 'Tradewind' torpedeert het Japanse schip 'Junyo Maru', van de 6000 opvarenden, krijgsgevangenen en koelies op weg van Tandjong Priok naar Padang, komen ongeveer 5000 om het leven.
eind september 1944 – De Japanse generaal Takijiro Onisji neemt het besluit bij de marine zelfmoordpiloten te gaan gebruiken; majoor Tamai krijgt opdracht de eerste groep *kamikaze*-piloten samen te stellen.
september 1944 – Generaal Patrick Hurley wordt tot persoonlijk afgezant van president Roosevelt bij de Chinese regering in Tsjoenking benoemd; hij probeert te bemiddelen tussen de beide Chinese partijen, de nationalisten en communisten; in november 1944 brengt hij een bezoek aan Mao Tse-toeng in Jenan.
10 oktober 1944 – Vliegtuigen van de Amerikaanse 3e vloot vallen schepen en vliegvelden op Okinawa aan.
10 oktober 1944 – De *Masjoemi* op Java neemt een resolutie aan, waarin zij besluit tot samengaan met *Dai Nippon*.
17 oktober 1944 – Amerikaanse troepen landen op eilanden rond de Golf van Leyte.
20 oktober 1944 – Het Amerikaanse 6e leger landt op Leyte bij Tacloban.
23-25 oktober 1944 – Slag om de Golf van Leyte; de Japanners verliezen 3 slagschepen, 14 kruisers, 9 destroyers.
27 oktober 1944 – Eerste *kamikaze*-aanval op Amerikaanse schepen bij Leyte.
28 oktober 1944 – Generaal Stilwell, opperbevelhebber van de Amerikaanse landstrijdkrachten in Zuid-Oost-Azië van zijn commando ontheven en teruggeroepen naar Washington.
2 november 1944 – Het Britse 14e leger herovert Mawlu in Birma.
2 november 1944 – De Leytevallei door de Amerikanen veroverd.

Een Japanse bataljonsvlag met de handtekeningen van alle officieren en manschappen.

11-17 november 1944 – Zesde zitting van de Centrale Adviesraad op Java; bespreking over de mobilisatie van de bevolking in verband met landingen van de geallieerden; formulering van de *'Pantja Dharma'*, de vijf plichten van het volk, door Soekarno.
24 november 1944 – Eerste B-29-raid op Tokyo.
27 november 1944 – Mr. Edward Stettinius volgt in de Verenigde Staten Cordell Hull op als minister van buitenlandse zaken.
10 december 1944 – Het Amerikaanse 6e leger verovert Ormoe.
15 december 1944 – Landingen op Mindoro.
18 december 1944 – P.F. Dahler door het Militair Bestuur op Java tot officieel leider van de Indo-Europeanen aangesteld.
20 december 1944 – Kandaung door de Britten in Birma veroverd.
22 december 1944 – Vo Nguyen Giap vormt de eerste afdeling van de 'Gewapende Propaganda-Brigade voor de bevrijding van Vietnam'.
begin januari 1945 – Amerika zal Thailand (Siam) wapens zenden voor haar guerrilla's (getraind door OSS van *Force 836*) in de strijd tegen Japan.
2 januari 1945 – Landing van Britse strijdkrachten bij Akyab in de Golf van Bengalen.
9 januari 1945 – Amerikaanse eenheden landen op Luzon.
10 januari 1945 – Landing in de Golf van Lingayan.
22 januari 1945 – De Birmaweg heropend.
8 februari 1945 – Dr. H.J. van Mook legt zijn functie als minister van koloniën neer.
14 februari 1945 – Het Amerikaanse 6e leger begint zijn operaties op Bataan.
19 februari 1945 – Landingen van twee Amerikaanse marinedivisies op Iwo Jima.
25 februari 1945 – Bevrijding van Manila.
1 maart 1945 – De Japanse militaire bevelhebber op Java kondigt de instelling aan van een 'Commissie van onderzoek naar de voorbereidingen tot het verlenen van onafhankelijkheid', die op 29 april officieel wordt opgericht *(Badan Penjelidik Kemerdekaan Indonesia:* BPKI*)*.
3 maart 1945 – Amerikaanse infanteristen landen op Burias, Ticao Eilanden.
4 maart 1945 – Merkula in Birma door de Britten veroverd.
7 maart 1945 – Chinese troepen bezetten Lashio.
8 maart 1945 – Amerikaanse troepen landen te Samboanga op Mindanao.
11 maart 1945 – Britse troepen veroveren Mandalay Hill in Birma.
11 maart 1945 – Bao Dai, keizer van Vietnam, verklaart de Franse protectoraatsrechten voor vervallen.
13 maart 1945 – De Britse troepen veroveren Maymo en snijden daarmee de Japanners van Mandalay af.
13 maart 1945 – Ook koning Norodom Sihanouk van Cambodja verklaart de Franse protectoraatsrechten als vervallen.
17 maart 1945 – Sagain en Ava door Britse troepen van het 14e leger in Birma veroverd.
29 maart 1945 – Amerikaanse troepen landen op Negros in de Filippijnen.
1 april 1945 – Amerikaanse landing op Okinawa door troepen van het 10e leger.
1 april 1945 – Verschijning van het semi-nationalistische blad 'Indonesia Merdeka'.
3 april 1945 – Generaal MacArthur tot *Commander in Chief* van de Amerikaanse troepen in de Pacific benoemd.
5 april 1945 – De Sowjetunie maakt bekend dat zij het Russisch-Japanse verdrag van neutraliteit niet langer zal verlengen.
7 april 1945 – Slag in de Oostchinese Zee; vorming van een nieuw kabinet in Japan onder leiding van Suzuki.
12 april 1945 – President Franklin Delano Roosevelt overlijdt 's middags om 3.35 uur op zijn buitenverblijf Warm Springs in Georgia; Harry S. Truman volgt hem op.
25 april 1945 – Amerikaanse troepen veroveren de eilanden Heianza en Kowi langs de kust van Okinawa.
1 mei 1945 – Australische troepen landen op het eiland Tarakan.
2 mei 1945 – Davao op het Filippijnse eiland Mindanao in Amerikaanse handen.
3 mei 1945 – Indiase troepen rukken Rangoon binnen.
11-14 mei 1945 – In Japan vindt op hoog niveau van regeringsleiders en militairen – de 'Grote Zes' – geheim overleg plaats over de Japans-Russische betrekkingen; ter sprake komen de neutralisering van Zuid-Mantsjoerije en de afstand van de Koerilen.
26 mei 1945 – Chinese troepen bezetten Joengning; hierdoor dreigt de landroute naar Indo-China voor de Japanners afgesneden te raken.
27 mei 1945 – Nanning en Loyaun in Chinese handen.
29 mei 1945 – Amerikaanse troepen veroveren op Okinawa de zwaar versterkte stad Sjoeri.
1 juni 1945 – Eerste zitting van de Commissie van Onderzoek (BPKI); Soekarno houdt een rede over de *Pantja Sila*: 'Wij zullen een Indonesische nationale staat stichten... Het eerste beginsel van Indonesië is het beginsel van het nationalisme.'
9-10 juni 1945 – Australische troepen landen in de Brunei-baai.
medio juni 1945 – Op internaten van de Japanse marine op Java worden inheemse jongeren militair en politiek gevormd tot 'pemoeda's'; dit geschiedt buiten de verantwoordelijkheid van het Japanse leger.
18 juni 1945 – Op het Filippijnse eiland Mindanao staken de Japanners de strijd.
21-22 juni 1945 – Bezetting van olievelden en installaties van Seria en Lutong op Noord-Borneo.
22 juni 1945 – De Japanse tegenstand op Okinawa geëindigd.
22 juni 1945 – In aanwezigheid van keizer Hirohito komen de 'Grote Zes' voor een nieuwe bijeenkomst samen; de keizer dringt aan op snelle actie tot beëindiging van de oorlog.
25 juni 1945 – Geallieerde landingen op Ternate.
26 juni 1945 – Chinese troepen veroveren het vliegveld van Lioetsjou.
30 juni 1945 – Lioetsjou door Chinese troepen veroverd; in Indo-China wordt Tsjoengtsjin bezet.
juni 1945 – Formatie van 'troepen van volkspatriotten' in Japan; afkondiging van Japanse Oorlogsnoodwet.
1 juli 1945 – Geallieerde troepen landen te Balikpapan.
5 juli 1945 – Generaal MacArthur maakt officieel de gehele bevrijding van de Filippijnen bekend.
10-17 juli 1945 – Tweede zitting van de Commissie van Onderzoek; opstelling van een Indonesische grondwet.
16 juli 1945 – Bij Los Alamos in New-Mexico brengen de Amerikanen de eerste atoombom tot ontploffing.
17 juli 1945 – De Japanse raad voor het leiden van de oorlog gaat akkoord met het plan tot het op korte termijn verlenen van onafhankelijkheid aan geheel Indonesië; daartoe moet een Indonesisch comité worden ingesteld (7 augustus 1945).
24 juli 1945 – President Truman besluit de atoombom boven Japan te gebruiken.
25 juli 1945 – Generaal Carl Spaatz, bevelhebber van de Amerikaanse strategische luchtmacht, krijgt opdracht voorbereidingen te treffen voor het afwerpen van de eerste atoombom boven een van de vier volgende Japanse steden: Hirosjima, Kokoera, Niigata of Nagasaki.
26 juli 1945 – Verklaring van Potsdam: Amerika, Engeland en China eisen onvoorwaardelijke overgave van Japan.
27 juli 1945 – Chinese troepen rukken Kwellin binnen.
27 juli 1945 – Naar aanleiding van de verklaring van Potsdam komen de 'Grote Zes' van de Japanse regering opnieuw bijeen; men wil zekerheid over de bedoelingen van de Russische regering, maar zal passief afwachten; de Sowjetunie reageert niet.
5 augustus 1945 – Maarschalk Terauchi te Saigon krijgt van Tokyo opdracht om op korte termijn onafhankelijkheid aan Indonesië te verlenen; hij ontbiedt de Indonesische leiders; de Commissie van Onderzoek op Java ontbonden.
6 augustus 1945 – In Batavia wordt onder leiding van Soekarno de eerste bijeenkomst gehouden van de Centrale Raad voor de 'Nieuw-Leven-Beweging'.
6 augustus 1945 – Uit de B-29, de 'Enola Gay', wordt om 8.16 uur boven Hirosjima de eerste atoombom afgeworpen: 71.000 mensen sterven in enkele seconden, 68.000 worden gewond.
7 augustus 1945 – Op last van maarschalk Terauchi wordt op Java een Comité van Voorbereiding van de Onafhankelijkheid samengesteld; het bestaat uit 21 leden, heel Indonesië is vertegenwoordigd.
8 augustus 1945 – De Sowjetunie verklaart Japan de oorlog; radiotoespraak van Truman over de verklaring van Potsdam en het afwerpen van de atoombom; Russische troepen beginnen het offensief tegen het Kwantoengleger in Mantsjoerije en Noord-Korea.
9 augustus 1945 – Boven Nagasaki wordt de tweede atoombom afgeworpen: 35.000 doden, 60.000 gewonden.
10 augustus 1945 – Radio Japan maakt bekend dat Japan bereid is te capituleren; de soevereiniteit van de keizer moet echter onaangetast blijven.
14 augustus 1945 – Japan capituleert onvoorwaardelijk.
16 augustus 1945 – Radiotoespraak van keizer Hirohito: hij beveelt alle troepen de wapens neer te leggen.
17 augustus 1945 – Ir. Soekarno roept op de galerij van zijn huis in Batavia voor de microfoon van Radio Djakarta zonder formele toestemming van de Japanse autoriteiten de 'Republik Indonesia' uit.
20 augustus 1945 – Russische troepen bezetten Harbin en Moekden.
28 augustus 1945 – Japanse capitulatie-ondertekening in Rangoon; het eiland Sachalin door de Russen bezet.
2 september 1945 – Ondertekening van de Japanse capitulatieovereenkomst aan boord van het Amerikaanse slagschip 'Missouri', Amerikaanse troepen trekken Tokio binnen.

Groep 9

KALENDER VAN OORLOGSVERKLARINGEN, CONFERENTIES EN VERDRAGEN, SEPTEMBER 1939 – AUGUSTUS 1945

1 september 1939 – Duitsland en Polen met elkaar in staat van oorlog.
3 september 1939 – Engeland en Frankrijk verklaren Duitsland de oorlog. Ook Australië, Nieuw-Zeeland en India verklaren Duitsland de oorlog.
5 september 1939 – Neutraliteitsverklaring van de Verenigde Staten.
6 september 1939 – Zuid-Afrika verklaart Duitsland de oorlog. Egypte verbreekt zijn betrekkingen met Duitsland.
10 september 1939 – Canada verklaart Duitsland de oorlog.

11 september 1939 – Irak en Saoedi-Arabië verbreken hun betrekkingen met Duitsland.
30 november 1939 – De Sowjetunie verbreekt de diplomatieke betrekkingen met Finland.
9 april 1940 – Denemarken en Noorwegen in staat van oorlog met Duitsland.
10 mei 1940 – België, Luxemburg en Nederland in staat van oorlog met Duitsland.
10 juni 1940 – Italië verklaart Engeland en Frankrijk de oorlog. Canada verklaart Italië de oorlog.
11 juni 1940 – Australië, Nieuw-Zeeland en Unie van Zuid-Afrika verklaren Italië de oorlog.
12 juni 1940 – Spanje verklaart zich non-belligerent.
4 juli 1940 – De Vichy-regering verbreekt de diplomatieke betrekkingen met Engeland.
5 september 1940 – Vichy-Frankrijk verbreekt de betrekkingen met België, Luxemburg, Nederland en Noorwegen.
23 september 1940 – Vichy-Frankrijk verbreekt de diplomatieke betrekkingen met de Poolse regering in ballingschap.
27 september 1940 – Duitsland, Italië en Japan sluiten het Driemogendhedenpact.
28 oktober 1940 – Griekenland in staat van oorlog met Italië.
20 november 1940 – Hongarije treedt toe tot het Driemogendhedenpact.
21 november 1940 – De Belgische regering in ballingschap verklaart Italië de oorlog.
23 november 1940 – Roemenië treedt toe tot het Driemogendhedenpact.
24 november 1940 – Slowakije treedt toe tot het Driemogendhedenpact.
5 december 1940 – Geheime overeenkomst tussen Engeland en Vichy-Frankrijk betreffende het Franse koloniale imperium.
12 december 1940 – Pact van altijddurende vriendschap van Joegoslavië met Hongarije.
17 februari 1941 – Turks-Bulgaars non-agressiepact. De Griekse premier aanvaardt het Britse aanbod van militaire steun.
20 februari 1941 – Roemenië verbreekt zijn betrekkingen met de Nederlandse regering in Londen.
1 maart 1941 – Bulgarije treedt toe tot het Driemogendhedenpact.
4 maart 1941 – Bulgarije verbreekt zijn diplomatieke betrekkingen met de regeringen in ballingschap van België, Nederland en Polen.
25 maart 1941 – Joegoslavië treedt toe tot het Driemogendhedenpact. Hitler belooft de zelfstandigheid van Joegoslavië te eerbiedigen.
5 april 1941 – Joegoslavië en de Sowjetunie sluiten een non-agressiepact.
6 april 1941 – Duitsland, Italië, Bulgarije in staat van oorlog met Joegoslavië; Duitsland in staat van oorlog met Griekenland.
8 april 1941 – De Nederlandse regering in Londen verbreekt de betrekkingen met Hongarije.
10 april 1941 – Hongarije in staat van oorlog met Joegoslavië.
13 april 1941 – Russisch-Japans non-agressiepact in Moskou gesloten.
24 april 1941 – Bulgarije en Griekenland met elkaar in staat van oorlog.
2 mei 1941 – Groot-Brittannië in staat van oorlog met Irak.
9 mei 1941 – De Sowjetunie verbreekt haar diplomatieke betrekkingen met de regeringen in ballingschap van België, Noorwegen en Joegoslavië.
8 juni 1941 – De 'regering' van de Vrije Fransen en Groot-Brittannië in staat van oorlog met Syrië.
12 juni 1941 – Verklaring van St. James te Londen; vertegenwoordigers van de met Engeland verbonden naties verklaren elkaar wederzijdse bijstand te verlenen tot de overwinning is behaald.
18 juni 1941 – Duitsland en Turkije ondertekenen een vriendschapsverdrag.
22 juni 1941 – Duitsland en de Sowjetunie met elkaar in staat van oorlog.
22 juni 1941 – Italië en Roemenië verklaren de Sowjetunie de oorlog.
23 juni 1941 – Slowakije verklaart Rusland de oorlog.
26 juni 1941 – Finland en de Sowjetunie in staat van oorlog met elkaar.
27 juni 1941 – Hongarije verklaart de Sowjetunie de oorlog.
28 juni 1941 – Albanië en de Sowjetunie met elkaar in staat van oorlog.
29 juni 1941 – De Nederlandse regering in Londen verbreekt haar relaties met Finland.
30 juni 1941 – Vichy-Frankrijk verbreekt zijn relaties met de Sowjetunie.
5 juli 1941 – Peru en Ecuador met elkaar in oorlog; de strijd eindigt op 31 juli 1941.
12 juli 1941 – Ondertekening van een overeenkomst tot wederzijdse bijstand tussen Engeland en Rusland. Beide landen zullen geen afzonderlijke vrede sluiten.
9-12 augustus 1941 – Ontmoeting van president Roosevelt en Winston Churchill op de Amerikaanse kruiser 'Augusta' en het Britse slagschip 'Prince of Wales' in de Argentiabaai: *Atlantic Charter*.
15 augustus 1941 – Vichy-Frankrijk verbreekt de betrekkingen met Joegoslavië.
16 augustus 1941 – Amerikaans-Russische handels- en kredietovereenkomst te Moskou.
25 augustus 1941 – Groot-Brittannië en Sowjetunie in staat van oorlog met Iran (bezetting).
2 september 1941 – Conferentie van lord Beaverbrook en Harry Hopkins in Moskou over geallieerde hulpverlening aan de Sowjetunie.
1 oktober 1941 – Einde van de conferentie te Moskou; lord Beaverbrook voor Engeland en Averell Harriman voor de Verenigde Staten van Amerika geven een gezamenlijke verklaring uit over het Amerikaanse hulpprogramma aan de Sowjetunie.
16 november 1941 – Irak verbreekt de betrekkingen met Vichy-Frankrijk.
6 december 1941 – Groot-Brittannië verklaart de oorlog aan Finland, Hongarije en Roemenië.
7 december 1941 – Japan in staat van oorlog met Engeland en de Verenigde Staten van Amerika. Canada en Nieuw-Zeeland verklaren Finland, Hongarije en Roemenië de oorlog.
8 december 1941 – De regering van de Vrije Fransen acht zich in oorlog met Japan.
8 december 1941 – De Sowjetunie verklaart neutraal te blijven in de oorlog van Japan tegen de Verenigde Staten van Amerika en Engeland.
8 december 1941 – Canada, Zuid-Afrika, Nederland, Luxemburg, Costa Rica, de Dominicaanse Republiek, Haïti, Honduras, Nicaragua, El Salvador en de Joegoslavische regering in ballingschap verklaren Japan de oorlog.
8 december 1941 – Australië en Nieuw-Zeeland verklaren Japan de oorlog.
8 december 1941 – China verklaart Duitsland, Italië en Japan de oorlog.
8 december 1941 – Australië en de Unie van Zuid-Afrika verklaren Finland, Hongarije en Roemenië de oorlog.
9 december 1941 – Cuba, Guatemala, Panama en de Tsjechoslowaakse regering in ballingschap verklaren Japan de oorlog.
11 december 1941 – Italië en Duitsland verklaren de Verenigde Staten van Amerika de oorlog.
11 december 1941 – De Nederlandse regering in Londen verklaart Italië de oorlog.
11 december 1941 – Costa-Rica, Cuba, de Dominicaanse Republiek, Guatemala, Nicaragua verklaren Duitsland en Italië de oorlog. De Poolse regering in ballingschap verklaart Japan de oorlog.
11 december 1941 – Piboen Songgram, dictator van Thailand, sluit een alliantie met Japan en verklaart op 25 januari 1942 Engeland en Amerika de oorlog.
12 december 1941 – Panama, El Salvador, Haïti, en Honduras verklaren Duitsland en Italië de oorlog.
12 december 1941 – Roemenië verklaart de USA de oorlog.
12 december 1941 – Het Slowaakse marionettenstaatje verklaart Engeland en de Verenigde Staten van Amerika de oorlog.
13 december 1941 – Hongarije verklaart de USA de oorlog.
13 december 1941 – Bulgarije verklaart Engeland en de Verenigde Staten van Amerika de oorlog.
13 december 1941 – El Salvador verklaart Duitsland en Italië de oorlog; Nieuw-Zeeland en de Unie van Zuid-Afrika verklaren Bulgarije de oorlog.
14 december 1941 – De Kroatische Ustachastaat verklaart Groot-Brittannië en de USA de oorlog.
16-17 december 1941 – Conferentie van Moskou; besprekingen tussen Stalin en minister Eden.
16 december 1941 – De Tsjechoslowaakse regering in ballingschap verklaart zich in oorlog met alle landen die in staat van oorlog verkeren met Groot-Brittannië, Sowjet-Rusland en de USA.
17 december 1941 – Albanië verklaart de USA de oorlog.
19 december 1941 – Nicaragua verklaart Bulgarije, Hongarije en Roemenië de oorlog.
20 december 1941 – De Belgische regering in Londen verklaart Japan de oorlog.
22 december 1941 – Eerste conferentie van Washington; Brits-Amerikaanse besprekingen.
24 december 1941 – Haïti verklaart Bulgarije, Hongarije en Roemenië de oorlog.
7 december 1941 – Groot-Brittannië verklaart Bulgarije de oorlog.
1 januari 1942 – *United Nations Declaration* in Washington door vertegenwoordigers van 26 landen ondertekend.
6 januari 1942 – Australië verklaart Bulgarije de oorlog.
13 januari 1942 – Italië verklaart Costa Rica, de Dominicaanse Republiek, Haïti, Honduras, Nicaragua, Panama en El Salvador de oorlog.
13 januari 1942 – Geallieerde regeringen confereren in Londen; zij besluiten plechtig de oorlogsmisdadigers te straffen.
14 januari 1942 – Australië verklaart Bulgarije de oorlog.
17 januari 1942 – De Unie van Zuid-Afrika verklaart Japan de oorlog.
25 januari 1942 – Thailand verklaart Groot-Brittannië en de USA de oorlog; Nieuw-Zeeland verklaart Thailand de oorlog; de Luxemburgse regering in ballingschap verklaart Italië de oorlog.
januari 1942 – *Arcadia*-conferentie in Washington; vorming van een gezamenlijke Brits-Amerikaanse legerstaf, de *Combined Chiefs of Staff*.
5 februari 1942 – Iran verbreekt de relaties met Vichy-Frankrijk.
5 februari 1942 – De USA verklaart Thailand de oorlog.
11 februari 1942 – De Unie van Zuid-Afrika verklaart Thailand de oorlog.
2 maart 1942 – Australië verklaart Thailand de oorlog.
23 april 1942 – De Unie van Zuid-Afrika verbreekt de relaties met Vichy-Frankrijk.
15 mei 1942 – Costa Rica verklaart Hongarije en Roemenië de oorlog.
26 mei 1942 – Ondertekening van een Brits-Russisch verdrag voor de duur van 20 jaar.
28 mei 1942 – Mexico verklaart Duitsland, Italië en Japan (met ingang van 22 mei) de oorlog.
5 juni 1942 – De USA verklaren Bulgarije, Hongarije en Roemenië de oorlog.
1 juli 1942 – Griekenland en Vichy-Frankrijk verbreken de diplomatieke betrekkingen.
10 juli 1942 – De Nederlandse regering in Londen gaat diplomatieke betrekkingen met de Sowjetunie aan.

12-16 augustus 1942 – Eerste conferentie van Moskou; Churchill en Averell Harriman, speciale vertegenwoordiger van president Roosevelt, voeren besprekingen met Stalin, o.a. over de kwestie van het tweede front en de invasie in Noord-Afrika (operatie *Torch*).
22 augustus 1942 – Brazilië verklaart Duitsland en Italië de oorlog.
27 augustus 1942 – Cuba verklaart Duitsland en Italië de oorlog.
8 november 1942 – Vichy-Frankrijk verbreekt zijn betrekkingen met Canada; tot eind december worden ook de relaties met de USA, Cuba, Haïti, de Dominicaanse Republiek, Brazilië, Guatemala, Panama, El Salvador, Honduras, Nicaragua, Nieuw-Zeeland, Columbia, Ecuador, Peru, Chili, Venezuela en Australië verbroken.
9 november 1942 – De Vichy-regering verbreekt haar betrekkingen met de Verenigde Staten.
10 november 1942 – Canada verbreekt zijn betrekkingen met Vichy-Frankrijk ten gevolge van de opdracht van de Vichy-regering aan haar troepen in Noord-Afrika de gelande Amerikanen te bestrijden.
1 december 1942 – Ethiopië verklaart Duitsland, Italië en Japan de oorlog.
9 januari 1943 – China (Nanking) verklaart Groot-Brittannië en de USA de oorlog.
11 januari 1943 – De Engelse en Amerikaanse regeringen ondertekenen tegenover Tsjang Kai-sjek een verdrag, waarbij zij afstand doen van alle extra-territoriale rechten.
14-24 januari 1943 – Conferentie van Casablanca; besprekingen van Churchill en Roosevelt met hun chefs van staven; plan tot invasie op Sicilië voor het voorjaar 1943; de invasie in West-Europa wordt naar 1944 verschoven; voor het eerst wordt door Roosevelt op een persconferentie het begrip 'onvoorwaardelijke overgave' gebezigd; ontmoeting van de Franse generaals Giraud en de Gaulle met Churchill en Roosevelt met betrekking tot de behandeling van het vraagstuk over het bestuur van de Franse koloniën.
16 januari 1943 – Irak verklaart Duitsland, Italië en Japan de oorlog.
30 januari 1943 – Conferentie van Adana; ontmoeting van de Turkse president Inönü met Churchill.
7 april 1943 – Bolivia verklaart Duitsland en Italië de oorlog.
19 april 1943 – Conferentie te Bermuda van gedelegeerden van Amerika en Engeland inzake het vluchtelingenvraagstuk.
11 mei 1943 – *Trident*-conferentie in Washington: de *Combined Chiefs* bepalen de streefdatum voor operatie *Overlord* op 1 mei 1944.
11-27 mei 1943 – Tweede conferentie van Washington *(Trident*-conferentie) tussen Churchill en Roosevelt en hun militaire chefs van staven.
12 mei 1943 – Uruguay en Vichy-Frankrijk verbreken hun relaties.
1 augustus 1943 – China en Vichy-Frankrijk verbreken hun betrekkingen.
1 augustus 1943 – Birma (na door Japan onafhankelijk te zijn verklaard) verklaart Groot-Brittannië en de USA de oorlog.
17-24 augustus 1943 – Besprekingen van Churchill en Roosevelt op de eerste Quebec-conferentie; de plannen voor de invasie in Frankrijk (operatie *Overlord*) worden besproken.
21 augustus 1943 – Bekendmaking van de benoeming van Andrei Gromyko tot ambassadeur van de Sowjetunie in de USA als opvolger van M. Litwinow.
2 september 1943 – Voortzetting van besprekingen van Roosevelt en Churchill te Washington.
9 september 1943 – Iran verklaart Duitsland de oorlog.
1 oktober 1943 – Averell Harriman benoemd tot ambassadeur van de USA in Moskou.
13 oktober 1943 – Italië in staat van oorlog met Duitsland.
19 oktober - 1 november 1943 – Tweede conferentie van Moskou tussen de ministers Molotow, Eden en Cordell Hull; Stalin verklaart zich bereid op korte termijn Roosevelt en Churchill te ontmoeten.
22-25 november 1943 – Eerste conferentie van Caïro; president Roosevelt en Churchill hebben een ontmoeting met generaal Tsjang Kai-sjek.
27 november 1943 – Columbia verklaart Duitsland de oorlog.
28 november - 1 december 1943 – Conferentie van Teheran; ontmoeting van Stalin, Roosevelt en Churchill, bespreking van de operatie *Overlord*, die onder opperbevel van de Amerikaanse generaal Eisenhower uitgevoerd zal worden; ook besprekingen over de UNO, het Poolse vraagstuk, de Duitse kwestie en de positie van Zweden en Turkije.
4 december 1943 – Bolivia verklaart Duitsland, Italië en Japan formeel de oorlog (de staat van oorlog bestond in feite reeds sedert 7 april).
4-6 december 1943 – Tweede conferentie van Caïro; president Roosevelt en Churchill ontmoeten Inönü, president van Turkije.
26 januari 1944 – Liberia verklaart Duitsland en Japan de oorlog.
30 januari - 8 februari 1944 – Conferentie van Brazzaville.
4 februari 1944 – De relaties tussen Vichy-Frankrijk en Argentinië verbroken.
19 maart 1944 – Duitsland in staat van oorlog met Hongarije (bezetting).
13 juni 1944 – De Poolse, Tsjechische, Belgische en Luxemburgse regeringen in ballingschap erkennen het Franse Nationale Comité als de voorlopige Franse regering.
2 augustus 1944 – Turkije verbreekt de economische en diplomatieke betrekkingen met Duitsland.
12 augustus 1944 – Rusland eist verbreking van de Bulgaars-Duitse betrekkingen.
23 augustus 1944 – Zwitserland en Vichy-Frankrijk verbreken hun relaties.
24 augustus 1944 – Roemenië breekt zijn relaties met Duitsland af en verklaart het de volgende dag de oorlog.
5 september 1944 – Rusland verklaart Bulgarije de oorlog. Bulgarije verklaart Duitsland de oorlog.
5 september 1944 – België, Nederland en Luxemburg sluiten het Benelux-verdrag.
6 september 1944 – Hongarije verklaart Roemenië de oorlog.
11-16 september 1944 – Tweede conferentie van Quebec; bij gelegenheid van deze ontmoeting tussen president Roosevelt en de Britse premier Churchill kwam ook het Morgenthauplan met betrekking tot de naoorlogse toekomst van Duitsland van de Amerikaanse minister Henry Morgenthau jr. ter sprake.
20 september - 7 oktober 1944 – Dumbarton-Oaks: besprekingen tussen Engeland en de Verenigde Staten; hier worden de grondslagen voor een naoorlogse internationale volkerenorganisatie gelegd.
23 september 1944 – Filippijnen (onder Japans bestuur) verklaren Groot-Brittannië en de USA de oorlog.
24 september 1944 – De republiek San Marino verklaart Duitsland de oorlog.
9 oktober 1944 – Geheime Russisch-Engelse Balkanovereenkomst (bij gelegenheid van de tweede conferentie van Moskou van 9-20 oktober).
2 februari 1945 – Ecuador verklaart Duitsland en Japan de oorlog.
4-11 februari 1945 – Conferentie van Jalta.
8 februari 1945 – Paraguay verklaart Duitsland en Japan de oorlog.
13 februari 1945 – Peru verklaart Duitsland en Japan de oorlog.
16 februari 1945 – Venezuela verklaart Duitsland en Japan de oorlog.
23 februari 1945 – Turkije verklaart de As-mogendheden de oorlog met ingang van 1 maart.
23 februari 1945 – Uruguay verklaart Duitsland en Japan de oorlog; Turkije verklaart de oorlog aan Japan (met ingang van 1 maart).
24 februari 1945 – Egypte verklaart Duitsland en Japan de oorlog.
26 februari 1945 – Syrië verklaart Duitsland en Japan de oorlog.
27 februari 1945 – Libanon verklaart Duitsland en Japan de oorlog.
1 maart 1945 – Iran verklaart Japan de oorlog; Saoedi-Arabië verklaart Duitsland en Japan de oorlog.
4 maart 1945 – Finland verklaart Duitsland (van 15 september 1944 af) de oorlog.
19 maart 1945 – Rusland zegt het Turks-Russische verdrag van 1925 op.
27 maart 1945 – Argentinië verklaart Duitsland en Japan de oorlog.
13 april 1945 – Chili verklaart Japan de oorlog.
6 juni 1945 – Brazilië verklaart Japan de oorlog.
14 juli 1945 – Italië verklaart Japan de oorlog.
8 augustus 1945 – De Sowjetunie verklaart Japan de oorlog.

President Roosevelt, premier Churchill en de ministers van buitenlandse zaken Molotow en Stettinius (mèt hoed in de hand) luisteren op het vliegveld Saki naar het Russische volkslied.